

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till passlag och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny passlag. Dessutom föreslås ändringar i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, utlänningslagen och lagen om utlänningsregistret.

Bakgrunden till revideringen av passlagstiftningen är den att Europeiska gemenskapernas kommission i februari 2004 lade fram ett förslag till rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i EU-medborgarnas pass. Enligt förslaget till förordning skall resedokument ha en teknisk del, ett mikrochip, med en ansiktsbild som biometriskt kännetecken. Fingeravtryck tas i bruk som ett andra biometriskt kännetecken. Europeiska unionens råd (rättsliga och inrikes frågor) har antagit förordningen.

I detta skede skall passinnehavarens ansiktsbild lagras som biometriskt kännetecken på det centralt tillverkade passets mikrochip. Förutom i vanliga pass skall mikrochipet även införas i diplomatpass och tjänstepass och i resedokument som utfärdas för utlän-

ningar i Finland, dvs. främlingspass och resedokument för flykting. I anslutning till införandet av fingeravtryck kommer man att överlämna en separat proposition om användning, registrering och lämnande av fingeravtrycksuppgifter.

I anslutning till införandet av mikrochip skall det endast vara möjligt att registrera uppgifter om en person i ett pass. Möjligheten att anteckna en minderårig i vårdnadshavarens pass skall således frångås, liksom användningen av sällskapspass. Det föreslås att passets allmänna giltighetstid skall förkortas från tio år till fem år. Också villkoren för utfärdande av tillfälliga pass skall skärpas.

För att servicen för medborgarna skall förbättras föreslås att pass kan ansökas hos och utfärdas av vilken polisinrättning som helst i ett härad. För att praxis skall bli enhetlig föreslås också ändringar i fråga om de hinder för utfärdande av pass som är beroende av prövning.

Lagarna avses träda i kraft vid årsskiftet 2005—2006.

INNEHÅLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning och praxis.....	5
Rätt att resa	5
Pass för minderårig	5
Giltighetsområdet och giltighetstiden för pass	5
Hinder för utfärdande av pass	6
Utfärdande av pass	6
Indragning av pass	7
Omhändertagande av pass.....	8
Resa från och till landet	8
Passregister	9
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet.....	9
Allmänt.....	9
Införandet av biometriska pass i andra EU-länder.....	10
2.3. Bedömning av nuläget	10
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	11
3.1. Mål och medel.....	11
3.2. De viktigaste förslagen	12
4. Propositionens verkningar	13
4.1. Ekonomiska verkningar.....	13
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	14
4.3. Verkningar för olika medborgargrupper.....	14
5. Beredningen av propositionen.....	15
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	15
5.2. Utlåtanden	15
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	15
6.1. Samband med andra propositioner.....	15
6.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser.....	16
DETALJMOTIVERING	17
1. Lagförslag	17
1.1. Passlagen.....	17
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	17
2 kap. Ansökan om och utfärdande av pass	22
3 kap. Indragning och omhändertagande av pass	31

4 kap. Resa från och till landet	34
5 kap. Särskilda bestämmelser.....	34
1.2. Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	38
1.3. Utlänningslagen	40
1.4. Lagen om utlänningsregistret.....	41
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	42
3. Ikraftträdande	42
4. Lagstiftningsordning	42
Integritetsskydd	43
Rörelsefrihet	43
LAGFÖRSLAG	45
om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet..	54
om ändring av utlänningslagen	56
om ändring av lagen om utlänningsregistret	58
BILAGA	60
PARALLELLTEXTER	60
om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet..	60
om ändring av utlänningslagen	63
om ändring av lagen om utlänningsregistret	66

ALLMÅN MOTIVERING

1. Inledning

En lag som är avsedd att förbättra gränssäkerheten och säkerheten i samband med användningen av visum antogs i USA i maj 2002. I lagen uppställs för de stater som deltar i programmet för viseringsfrihet bl.a. krav gällande inresedokumentens tekniska egenskaper. Enligt lagen förutsätter en förlängning av viseringsfriheten att staten senast den 26 oktober 2005 har infört ett program i syfte att för sina medborgare utfärda maskinläsbara pass. Passen skall också vara svåra att manipulera och de skall innehålla ett biometriskt kännetecken och säkerhetsdetaljer som överensstämmer med de standarder som fastställts av Internationella organisationen för civil luftfart (ICAO).

Internationella organisationen för civil luftfart är ett specialorgan inom FN och den sköter standardiseringen av passen som en del av den standardisering som syftar till att göra flygtrafiken smidigare.

Med biometriska kännetecken avses sådana fysiska eller beteendemässiga egenskaper hos en person som är tillräckligt särpräglade för att personen i fråga skall kunna identifieras med hjälp av dem. Fysiska egenskaper är t.ex. ansiktsdragen, fingeravtrycket samt ögats iris och näthinna. Beteendemässiga egenskaper är t.ex. personens signatur, tal och sättet att använda tangentbord. Genom lagring av dylika kännetecken strävar man efter att koppla den fastställda identiteten till en bestämd fysisk person.

Med biometrisk identifiering avses maskinell identifiering av en person eller verifiering av personens identitet på basis av ovan nämnda individuella egenskaper. På basis av dessa egenskaper kan identifiering ske genom att en egenskap hos personen jämförs med en mängd lagrade kännetecken, dvs. genom en-mot-n-jämförelse, medan man med verifiering av identiteten avser en-mot-en-jämförelse mellan en egenskap hos personen och det kännetecken som lagrats tidigare. Vid identifiering och verifiering av identite-

ten kan man använda en eller flera dylika egenskaper eller kännetecken.

Europeiska rådet bekräftade vid sitt möte i juni 2003 att det behövs en enhetlig strategi inom EU vad gäller användningen av biometriska kännetecken och biometriska data för att man skall kunna nå harmoniserade lösningar i fråga om tredjelandsmedborgares resedokument och EU-medborgares pass samt informationssystemen. Kommissionen har den 18 februari 2004 lagt fram ett förslag till rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass som utfärdats av medlemsstater (KOM (2004) 116 slutlig). Europeiska unionens råd (rättsliga och inrikes frågor) antog förordningen i december 2004. De tekniska detaljerna antogs den 28 februari 2005.

Enligt rådets förordning skall resedokument innehålla en teknisk del, ett mikrochip, där de biometriska kännetecknen lagras. En ansiktsbild och fingeravtryck skall vara biometriska kännetecken. Övergångstiden för införande av en ansiktsbild är högst 18 månader och för införande av fingeravtryck högst 36 månader.

Avsikten är att den tekniska delen och de biometriska kännetecknen skall införas förutom i vanliga pass också i diplomatpass och tjänstepass samt i de resedokument som utfärdas för utlänningar i Finland, dvs. i främlingspass och resedokument för flykting.

I Finland införs biometriska kännetecken i pass i etapper. Under den första etappen införs endast ansiktsbilden som biometriskt kännetecken och under den andra etappen även fingeravtrycken utöver ansiktsbilden. En stegvis lösning har ansetts vara ändamålsenlig både av kostnadsskäl och eftersom möjligheterna att utnyttja fingeravtryck i resedokument ännu är små. De möjligheter och den nytta som införandet av fingeravtryck medför bl.a. inom brottsbekämpningen skall noggrant utredas och behövliga ändringar av lagstiftningen beredas.

I samband med detta behov av förnyelse av passet ansåg man det ändamålsenligt att ock-

så kartlägga de övriga behoven av revidering av passlagstiftningen. Med beaktande av den nya grundlagens bestämmelser finns det skäl att överföra vissa bestämmelser från passförordningen till lagnivå. För att passlagstiftningen skall bli klarare och dess innehåll enhetligt föreslås det att passlagen skall förnyas i sin helhet.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Rätt att resa

Om finska medborgares rätt att resa ut ur landet och komma in i landet föreskrivs i passlagen av den 22 augusti 1986 (642/1986) och i passförordningen (643/1986) som utfärdats med stöd av passlagen samt i förordningen om diplomatpass, tjänstepass och pass för tjänsteresa (832/1993). Enligt passlagen skall en finsk medborgare ha ett pass vid resa ut ur landet. Utan pass får en finsk medborgare resa till Danmark, Island, Norge och Sverige. Enligt förordningen om styrkande av rätten att resa i vissa fall (285/2004) är det möjligt för finska medborgare att med identitetskort resa till Belgien, Cypern, Estland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, San Marino, Schweiz, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Enligt gällande lag är det pass som utfärdas för en finsk medborgare i regel ett personligt pass som är i kraft i tio år. En minderårig som inte fyllt femton år får antecknas i sin vårdnadshavares pass. För en resa till utlandet kan sällskapspass utfärdas för flera finska medborgare gemensamt. För ett offentligt uppdrag kan tjänstepass utfärdas för en finsk medborgare och för den som är anställd inom utrikesförvaltningen och för medlemmar av hans eller hennes familj kan tjänstepass eller diplomatpass utfärdas. För den som innehar ett särskilt betydelsefullt officiellt uppdrag eller uppdrag av officiell natur samt för en finsk medborgare som har innehaft ett sådant uppdrag kan diplomatpass utfärdas.

Pass för minderårig

För en minderårig utfärdas pass om hans eller hennes vårdnadshavare ger sitt samtycke till det. En minderårig som inte fyllt femton år får på begäran antecknas i sin vårdnadshavares pass, om de andra vårdnadshavarna ger sitt samtycke till det. Om passinnehavarens barn antecknas i passet, utfärdas passet högst till den tidpunkt då det äldsta barnet som antecknats i passet fyller femton år.

Om någon vårdnadshavare på grund av en resa eller sjukdom eller av något annat motsvarande skäl inte kan ge sitt samtycke till att pass utfärdas för en minderårig och om dröjsmål med avgörandet skulle medföra oskäligt men, behövs vårdnadshavarens samtycke inte. Om någon vårdnadshavare inte gett sitt samtycke kan pass ändå utfärdas för en minderårig, om det klart skulle strida mot barnets bästa att inte utfärda pass samt om det kan anses uppenbart att barnet inte i strid med någon vårdnadshavares samtycke annat än tillfälligt förs till en annan stat.

Giltighetsområdet och giltighetstiden för pass

I regel berättigar ett personligt pass till resa till alla länder. Det är emellertid möjligt att begränsa passets giltighetsområde. Giltighetsområdet kan begränsas på det sätt som sökanden begär eller på det sätt som en vårdnadshavare har begränsat sitt samtycke. Giltighetsområdet kan också begränsas i de situationer där pass utfärdas för en minderårig utan att en enda vårdnadshavare gett sitt samtycke eller trots att en vårdnadshavare vägrat ge sitt samtycke. Passet kan också utfärdas med begränsat giltighetsområde när det finns ett av prövning beroende hinder för utfärdande av pass.

Ett sällskapspass berättigar till resa till de länder som anges i passet.

Den allmänna giltighetstiden för passet är tio år. Sällskapspasset är giltigt under den tid som resan förutsätter. Ett personligt pass kan också, i enlighet med vad sökanden begär, utfärdas för en kortare tid än tio år. För en minderårig kan passet i enlighet med vårdnadshavarens samtycke utfärdas för en kortare tid än tio år. Passet kan också utfärdas med

begränsad giltighetstid i en situation där pass utfärdas för en minderårig utan att en enda vårdnadshavare gett sitt samtycke eller trots att en vårdnadshavare vägrat ge sitt samtycke. I de situationer där det finns ett av prövning beroende hinder för utfärdande av pass skall man också i första hand överväga om passet kan utfärdas med begränsad giltighetstid. Om passinnehavarens barn antecknas i passet, utfärdas passet högst till den tidpunkt då det äldsta barnet som antecknats i passet fyller femton år.

För sökande som uppenbarligen kommer att förlora sitt finska medborgarskap med stöd av 8 a eller 8 b § i medborgarskapslagen (40/1968) utfärdas pass högst till den tidpunkt då medborgarskapet förloras.

Ett nytt personligt pass kan utfärdas utan att det giltiga passet indras, om det giltiga passet är i en utländsk myndighets besittning eller en utländsk myndighet gjort sådana anteckningar i passet som hindrar en resa till ett annat land. Dessutom förutsätts det att det nya passet behövs på grund av sökandens arbete eller av något annat särskilt vägande personligt skäl. I denna situation utfärdas ett nytt så kallat duplettpass för högst två år.

Passet kan utfärdas med begränsad giltighetstid också för en värnpliktig. För en värnpliktig kan pass utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass för längre tid eller om inte något annat följer av särskilt vägande skäl.

Hinder för utfärdande av pass

I 9 § 1 mom. i passlagen föreskrivs om sådana hinder för utfärdande av pass som är beroende av prövning. Enligt momentet kan pass förvägras en person som på sannolika skäl kan misstänkas för ett brott på vilket det kan följa fängelse i över ett år eller som är efterlyst såsom misstänkt för ett sådant brott eller som är åtalad för ett dylikt brott. Pass kan likaså förvägras en person som har blivit dömd till ett ovillkorligt fängelsestraff eller till ett bötesstraff på minst 60 dagsböter och som inte har avtjänat straffet. En värnpliktig som fyllt 28 år kan förvägras pass till slutet av det år då han fyller 30 år, om han inte

styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass.

I 9 § 2 mom. i passlagen föreskrivs om ovillkorliga grunder för förvägrande av pass. Enligt detta moment utfärdas pass inte för en person som har meddelats reseförbud enligt 2 kap. 1 § i tvångsmedelslagen (450/1987). Pass utfärdas inte heller för en person som meddelats utreseförbud eller förbud mot utfärdande av pass enligt 6 a § 1 mom. 1 punkten eller 38 § i konkursstadgan (31/1868).

Då det prövas om pass skall utfärdas för en person beträffande vilken det föreligger en av prövning beroende grund för förvägrande av pass, skall man enligt 10 § i passlagen beakta vilken betydelse resor har med hänsyn till dennes familjeförhållanden, hälsotillstånd, utkomst och yrke samt andra omständigheter. Vid prövningen skall man dessutom beakta om det med fog kan förmodas att personen i fråga reser utomlands för att undgå straff eller verkställigheten av straff.

Utfärdande av pass

Pass utfärdas på skriftlig ansökan av polisinspektionen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör. Ansökan om personligt pass får även ges in till polisinspektionen i ett annat härad, som sedan sänder ansökan till polisinspektionen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör. Sökanden skall alltid ge in passansökan personligen, eftersom personen skall identifieras i samband med att ansökan lämnas in. I brådskande fall kan passet även utfärdas av en annan polisinspektion än polisinspektionen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör. En förutsättning för detta är att den planerade resan annars skulle gå om intet eller bli uppskjuten och att detta skulle vara oskäligt för sökanden.

För en finsk medborgare som befinner sig utomlands utfärdas personligt pass av en finsk diplomatisk eller konsulär beskickning eller av en annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass. Ansökan får också inges till ett konsulat som förestås av en finsk honorärkonsul. För en finsk medborgare som befinner sig utomlands kan pass också utfärdas av polisinspektionen i det härad inom vars verksamhetsom-

råde sökanden har eller senast har haft hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994).

Sällskapspass kan utfärdas för en utlandsresa som varar högst 90 dagar, för ett sällskap som omfattar minst tio och högst femtio personer och som har en reseledare. Reseledaren skall ha ett personligt pass. Sällskapspasset utfärdas av polisinrättningen i det härad till vilket reseledarens hemkommun hör.

Sjömanspass kan utfärdas som nationell identitetshandling för en sjöman som utövar sjömansyrket. Som sjöman anses en sådan sjöman som definieras i konventionen angående nationella identitetshandlingar för sjömän (FördrS 64/1970).

Enligt 14 § i passförordningen kan ett certifikat eller behörighetsbevis för en besättningsmedlem på ett luftfartyg godkännas som bevis på rätt att resa, när den som hör till ett luftfartygs personal lämnar landet i samband med en ordinarie flygning inom ramen för sin normala arbetsuppgift. På personalen på luftfartyg tillämpas annex 9 till konventionen angående internationell civil luftfart, dvs. Chicagokonventionen. Enligt den kan endast ett separat behörighetsbevis användas som resedokument.

För ett offentligt uppdrag kan utrikesministeriet utfärda tjänstepass för en finsk medborgare. För den som är anställd inom utrikesförvaltningen och för en medlem av hans eller hennes familj kan tjänstepass eller diplomatpass utfärdas. Utrikesministeriet kan också utfärda diplomatpass för en finsk medborgare som innehar ett särskilt betydelsefullt officiellt uppdrag eller uppdrag av officiell natur eller som har innehaft ett sådant uppdrag. Utrikesministeriet kan på framställning av republikens presidents kansli, statsrådets kansli, ett ministerium eller riksdagen utfärda tjänsteresepass för en finsk medborgare som innehar ett tjänste- eller förtroendeuppdrag och som reser inom ramen för ett offentligt uppdrag, om tjänsteresepasset främjar genomförandet av resan eller uppdraget.

Indragning av pass

I 14 § i passlagen föreskrivs om grunderna för indragning av pass. Grunderna för indragning av pass har delats in i grunder som

är beroende av prövning och i ovillkorliga grunder. En ovillkorlig grund för indragning av pass föreligger 1) om passinnehavaren förlorar sitt finska medborgarskap, 2) om passinnehavaren anhåller om att passet skall indras, 3) om det utfärdas ett nytt pass för passinnehavaren och det inte finns förutsättningar för erhållande av duplettpass, 4) om socialnämnden eller barnets vårdnadshavare återtar sitt samtycke, eller 5) om socialnämnden kräver att en omhändertagen minderårigs pass skall indras.

I en situation där någon av barnets vårdnadshavare återkallar sitt samtycke behöver passet emellertid inte dras in om ett indragande klart skulle strida mot barnets bästa. I detta fall förutsätts ytterligare att det inte föreligger någon risk för att barnet annat än tillfälligt förs till en annan stat. I denna situation kan socialnämnden, om den sedan tidigare har uppgifter om den minderårige eller om hans eller hennes vårdnadshavare, avge ett utlåtande om barnets bästa i det ärende som gäller frågan om att ett pass inte skall dras in.

Passet kan indras 1) om passet har blivit fördärvat eller om anteckningarna i passet har ändrats, 2) om passet har förkommit eller stulits, 3) om det sedan passet utfärdats har yppat sig omständigheter som vid prövning av om pass kan utfärdas uppenbart skulle leda till att pass förvägras, eller 4) om passet används av någon annan än den som det har utfärdats för.

Den myndighet som är behörig att dra in passet är den myndighet som utfärdat passet, dvs. polisinrättningen i det härad till vilket passinnehavarens hemkommun hör, en finsk diplomatisk eller konsulär beskickning eller en annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass. När det gäller personer som befinner sig utomlands är också polisinrättningen i det härad till vilket passinnehavarens hemkommun hör behörig att dra in passet. När det utfärdas ett så kallat duplettpass till sökanden är den myndighet som utfärdar det nya passet behörig att dra in passet.

Utrikesministeriet är behörigt att dra in diplomat-, tjänste- och tjänsteresepass.

När passet indras i en sådan situation där det föreligger en ovillkorlig grund för in-

dragning av passet och när passet indras på grund av att det har blivit fördärvat eller anteckningarna i passet har ändrats, indras passet helt och hållet. I övriga fall indras passet tills vidare. Ett pass som indragits tills vidare försätts på nytt i kraft så snart grunden för indragningen inte längre finns.

Ett pass som indragits helt och hållet görs obrukbart och returneras till innehavaren. Ett pass som indragits tills vidare tas om hand av myndigheten och returneras till innehavaren när det på nytt har försatts i kraft.

Omhändertagande av pass

Efter att det fattats beslut om indragning av ett pass omhändertas passet av en myndighet. Om passet har blivit fördärvat eller om anteckningarna i passet har ändrats eller om passet används av någon annan än den som det har utfärdats för, kan passet dock tillfälligt omhändertas redan innan det fattats beslut om indragning av passet.

I 2 kap. 2 § 3 mom. i tvångsmedelslagen samt i 38 § i konkursstadgan föreskrivs om de situationer där passet skall överlämnas till polisen utan att det fattats beslut om indragning av passet.

Passet omhändertas i regel av den myndighet som dragit in passet. Detta är dock inte alltid möjligt. Därför föreskrivs det att passet, på begäran av den myndighet som dragit in passet, får omhändertas också av polisen eller av en passkontrollör.

I en sådan situation där passet, på grund av att det har blivit fördärvat eller anteckningarna i passet har ändrats eller passet används av någon annan än den som det har utfärdats för, tillfälligt omhändertas redan innan det fattats beslut om indragning av passet, är en anhållningsberättigad tjänsteman behörig att omhänderta passet. En anhållningsberättigad tjänsteman är också berättigad att omhänderta passet i de fall där passet omhändertas med stöd av 2 kap. 2 § 3 mom. i tvångsmedelslagen eller 38 § i konkursstadgan. I dessa fall kan dock polisen eller en passkontrollör tillvarata passet i syfte att överlämna det till en anhållningsberättigad tjänsteman.

En myndighet som har rätt att dra in pass kan tillfälligt dra in passet när det har blivit

fördärvat eller anteckningarna i passet har ändrats eller passet används av någon annan än den som det har utfärdats för. I detta fall förutsätts det att det är uppenbart att passet kan dras in på basis av en sådan grund för indragning som anges i passlagen.

För omhändertagande av pass får kroppsvisitation utföras. Ett omhändertaget pass skall utan dröjsmål tillställas den myndighet som har utfärdat passet.

Resa från och till landet

Enligt 11 § i passlagen skall en finsk medborgare resa från och till landet via ett gränsövergångsställe, om något annat inte följer av ett internationellt fördrag som är bindande för Finland. En passkontrollmyndighet eller en passkontrollör kan bevilja tillstånd till utresa eller inresa också via ett annat ändamålsenligt ställe. Om passgranskningsställen bestäms i förordningen om passgranskningsställen (461/1992). I 10 § i nämnda förordning bestäms om ansökan om tillstånd till gränsövergång. Enligt denna paragraf skall ansökan om tillstånd till inresa eller utresa via någon annan plats än ett egentligt passgranskningsställe göras skriftligen hos vederbörande ministerium. Med vederbörande ministerium avses inrikesministeriet. Inom inrikesministeriet handhas ärendet av gränsbevakningsväsendet.

I förordningen om passkontrollörer (1532/1994) föreskrivs om passgranskningsuppgifter. Enligt denna förordning tjänstgör gränsbevakningsväsendet och dessutom polisen som passkontrollmyndigheter. Vid sådana passgransknings- och gränsövergångsställen där varken gränsbevakningsväsendet eller polisen sörjer för passkontrollen kan även en tullmyndighet tjänstgöra som passkontrollmyndighet enligt vad inrikesministeriet bestämmer efter att ha hört tullverket.

Om en finsk medborgare skall inneha pass vid sina resor, skall han eller hon vid utresa och inresa visa upp passet för passkontrollören. En finsk medborgare är också skyldig att på begäran lämna passkontrollören de uppgifter som är nödvändiga för konstaterande av hans eller hennes rätt att resa.

Passregister

För konstaterande av rätten att resa förs ett register över passen enligt inrikesministeriets föreskrifter. Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) trädde i kraft i början av oktober 2003. I lagen finns detaljerade bestämmelser om polisens informationssystem. I 3 § bestäms om informationssystemet för förvaltningsärenden. Enligt denna paragraf är informationssystemet för förvaltningsärenden ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling. Informationssystemet för förvaltningsärenden kan innehålla personuppgifter som polisen måste behandla för att kunna utföra de uppgifter som anges i 1 § 3 mom. i polislagen. I informationssystemet får av uppgifterna om en persons identitet registreras fullständigt namn, födelsedatum, personbeteckning, kön, modersmål, nationalitet, civilstånd, födelsestat, födelsehemkommun, hemkommun, yrke, adress och telefonnummer eller annan kontaktinformation, uppgift om att personen avlidit samt uppgifterna i en utländsk persons resedokument. För skötseln av polisens uppgifter enligt passlagen får dessutom uppgifter om passansökningar och beslut i passärenden, uppgifter om pass eller andra resedokument som har utfärdats av en finsk myndighet, uppgifter om pass som förkommit, blivit stulna eller omhändertagits samt uppgifter om hinder mot utfärdande av pass och anmärkningar som hänför sig till passärenden registreras i informationssystemet. För identifiering av en person och för utarbetande av en handling som styrker identiteten får ett fotografi av personen och personens namnteckningsprov, som personen lämnat till polisen eller till en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om ett tillstånd eller beslut som fotografiet och namnteckningsprovet behövs för, registreras som bilduppgifter i informationssystemet.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Allmänt

Användningen av biometriska kännetecken och metoder har inom Europeiska unionen beretts som en del av det gemensamma systemet för utbyte av uppgifter om viseringar, VIS, och reformen av Schengens informationssystem, SIS II. Vid sitt möte konstaterade Europeiska rådet att det behövs en enhetlig strategi inom EU också vad gäller pass och tredjelandsmedborgares resedokument. Europeiska unionens råd (rättsliga och inrikes frågor) har i november 2003 godkänt en allmän riktlinje angående ändring av rådets förordningar 1683/95 och 1030/2002 för införande av biometriska kännetecken i den enhetliga utformningen av visumhandlingar och uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. Enligt förslaget skall i utformningen införas en ansiktsbild och två fingeravtryck.

Europeiska unionens råd antog i december 2004 en förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna. De tekniska detaljerna har fastställts i ett särskilt beslut. I beslutet har beaktats de standarder som fastställts av Internationella organisationen för civil luftfart, särskilt de som ingår i dokumentet 9303 Machine Readable Travel Documents.

Rådets förordning syftar till att göra EU-pass säkrare genom ett rättsligt bindande instrument om minimistandarder för harmoniserade säkerhetsdetaljer, och att samtidigt skapa en tillförlitlig koppling mellan den verkliga innehavaren och resedokumentet genom att förse dokumentet med biometriska kännetecken. Detta innebär att passet är svårt att förfälska och att det blir svårare att använda någon annans pass och att kontrollerna blir tillförlitligare. Det är också sannolikare att sådana som illegalt försöker komma in i landet och sådana som man vet är terrorister identifieras.

ICAO:s arbetsgrupp för nya teknologier NTWG (New Technologies Working Group) har utrett möjligheterna att använda biometriska kännetecken i resedokument. Arbetsgruppen har i sin resolution ansett att an-

siktsbilden skall införas som gemensamt obligatoriskt biometriskt kännetecken i resedokumentet och att fingeravtryck och/eller irisscanning skall vara frivilliga kompletterande biometriska kännetecken. ICAO:s flygtransportkommitté har i maj 2003 godkänt en resolution i enlighet med det förslag som lagts fram av den tekniska arbetsgruppen. Arbetsgruppen har också fastställt vilka uppgifter som skall lagras på chipet och de tekniska egenskaperna.

Införandet av biometriska pass i andra EU-länder

Belgien har inlett utfärdandet av biometriska pass i slutet av 2004. Belgien tar dock sannolikt inte i bruk samtliga skyddande funktioner för uppgifterna på chipet.

Sverige och Norge strävar efter att införa biometriska pass i oktober 2005. Danmark har beredskap att inleda utfärdandet av biometriska pass redan före oktober 2005.

Enligt nuvarande uppgifter kommer England och Tyskland att inleda utfärdandet av biometriska pass antingen i slutet av 2005 eller i början av 2006. Holland har däremot meddelat att utfärdandet av biometriska pass skjuts fram till 2006.

Frankrike har meddelat att landet inte kan genomföra införandet av biometriska pass före den tidsgräns som USA slagit fast, dvs. före den 26 oktober 2005.

De sydeuropeiska länderna har inte varit aktiva när det gäller frågor i anslutning till införandet av biometriska pass och det finns inte några uppgifter om de övrigas tidtabeller. De baltiska länderna strävar inte efter att finnas bland de första länderna.

2.3. Bedömning av nuläget

Man har försökt förenhetliga formen på resedokumentet i EU:s medlemsstater. Medlemsstaternas företrädare i rådet har genom resolutioner 1981, 1982, 1986 och 1995 fattat beslut om enhetligt utformade pass och om nödvändiga anpassningar sedan fördraget om Europeiska unionen trätt i kraft. Av dessa resolutioner är det bara bilaga 1 till resolutionen från 1982 som innehåller hänvisningar till möjligheten att skydda pass mot förfalsk-

ningar. Någon bestämd säkerhetsnivå anges dock inte. Detta har lett till att medlemsstaternas pass är mycket olika i sin säkerhetstekniska utformning.

För att de resedokument som medlemsstaterna utfärdar skall uppfylla högsta möjliga krav på skydd mot förfalskning och för att dokumentens utformning och säkerhetsegenskaper skall garantera att försök till förfalskning effektivt uppdagas vid kontroll, godkände rådet genom sin resolution i oktober 2000 minimisäkerhetsstandarder för skydd av pass och andra resedokument. De ovan nämnda resolutionerna har dock inte varit rättsligen bindande för medlemsstaterna.

De finska passen har hela tiden utvecklats och de motsvarar de krav som ovan nämnda resolutioner ställer.

I sin nuvarande form motsvarar den finska passlagstiftningen dock inte i alla avseenden de internationella kraven. I Finland kan en minderårig antecknas i sin vårdnadshavares pass, vilket innebär att det inte finns något fotografi av den minderårige i resedokumentet. Det är också möjligt att utfärda sällskapspass för en utlandsresa och då har bara reseledaren ett personligt pass. ICAO förutsätter i sin resolution att ett pass skall innehålla uppgifter om endast en person. Användningen av biometriska kännetecken förutsätter också att denna princip iakttas.

När man år 1986 övergick till en centraliserad tillverkning av passen var avsikten att det endast skulle utfärdas ett ringa antal tillfälliga pass som har en lägre säkerhetsnivå än de centralt tillverkade passen. Detta är emellertid inte fallet. Enbart polisen utfärdar årligen ungefär 50 000 tillfälliga pass. Eftersom de centralt tillverkade passen har en hög säkerhetsnivå och således är mycket svåra att förfalska, har uttryckligen de tillfälliga passen blivit föremål för förfalskningsförsök och missbruk. För att förebygga missbruk borde förutsättningarna för utfärdande av tillfälliga pass skärpas och den centraliserade tillverkningen av pass försvagas.

Enligt den gällande passlagen utfärdas det personliga passet av polisinspektionen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör. Ansökan om personligt pass får även ges in till polisinspektionen i ett annat härad. I brådskande fall kan passet även utfärdas av

en annan polisinrättning än polisinrättningen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör, om den planerade resan annars skulle gå om intet eller bli uppskjuten och om detta skulle vara oskäligt för sökanden. Nuförtiden har anknytningen till hemkommunen inte längre någon betydelse, eftersom de register som används för att kontrollera att det inte finns hinder för utfärdande av pass är riksomfattande och således tillgängliga för alla polisinrättningar. Om man frångår anknytningen till hemkommunen förbättras servicen för medborgarna och det blir i många fall enklare att ansöka om pass och passet kan dessutom erhållas fortare.

Enligt den gällande passlagen kan passet indras antingen helt och hållet eller tills vidare. Passet indras helt och hållet 1) om innehavaren förlorar sitt finska medborgarskap eller befrias från detta, 2) om innehavaren anhåller om att passet skall indras, 3) om det utfärdas ett nytt pass för innehavaren och det inte finns förutsättningar för erhållande av ett så kallat duplettpass, 4) om socialnämnden eller barnets vårdnadshavare för en minderårigs del återtar sitt samtycke, 5) om socialnämnden kräver att en omhändertagen minderårigs pass skall indras eller 6) om passet har blivit fördärvat eller om anteckningarna i passet har ändrats. I övriga fall indras passet tills vidare. Ett pass som indragits tills vidare försätts på nytt i kraft så snart grunden för indragningen inte längre finns. Det förfarande som innebär att passet indras tills vidare har i praktiken orsakat besvärliga och oklara situationer. Ett exempel på detta är den situation där en person förlorat sitt pass och meddelat polisen om detta. Efter att polisen mottagit meddelandet gör polisen en anteckning om försvinnandet i passregistret. Därefter har personen hittat sitt pass och tagit det i bruk. När personen reser kan han eller hon vid passkontrollen råka i en besvärlig situation eftersom passet då finns antecknat i förteckningen över pass som rapporterats som försvunna. För att undvika oklara och besvärliga situationer föreslås det att praxis skall ändras så att passet alltid skall indras helt och hållet när det föreligger en grund för indragning. Ett pass som indragits sätts inte i kraft på nytt, utan personen skall ansöka om ett nytt pass.

Hindren för utfärdande av pass har ändrats genom lag 14/1998 i samband med att reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna trädde i kraft, så att hindren överensstämmer med grundlagens grunder för begränsning av rörelsefriheten såsom grundläggande frihet. Ett av prövning beroende hinder för utfärdande av pass utgörs av att en person har blivit dömd till ett bötesstraff på minst 60 dagsböter som inte har avtjänats. Denna grund för förvägrande av pass har i praktiken utnyttjats mycket sällan. För att man skall kunna garantera medborgarnas likabehandling i olika häraden finns det skäl att slopa denna av prövning beroende grund för förvägrande av pass.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Enligt rådets förordning skall resedokument ha en teknisk del, ett mikrochip, med en ansiktsbild och fingeravtryck som biometriska kännetecken. Övergångstiden för införande av en ansiktsbild är högst 18 månader och för införande av fingeravtryck högst 36 månader. Avsikten är att de finska passen skall utvecklas i enlighet med ovan nämnda förslag till förordning genom att en teknisk del, ett mikrochip, med i första hand en ansiktsbild införs i passen. Den tekniska delen införs förutom i vanliga pass även i diplomatpass och tjänstepass samt i de resedokument som utfärdas för utlänningar i Finland, dvs. i främlingspass och resedokument för flykting.

För att resesäkerheten skall förbättras och missbruk förhindras har man för avsikt att skärpa möjligheterna att utfärda tillfälliga pass. Vanliga pass tillverkas centralt. Tillfälliga pass tillverkas lokalt genom försorg av den myndighet som utfärdar passet. Tillfälliga pass har en betydligt lägre säkerhetsnivå än de centralt tillverkade passen. Enbart polisen utfärdar årligen ungefär 50 000 tillfälliga pass. Utöver detta utfärdas tillfälliga pass också av utrikesförvaltningen. Detta antal skall minskas radikalt. Avsikten är att tillverkningsmetoderna skall utvecklas i samarbete med tillverkaren så, att det i fortsättningen skall vara möjligt att snabbt få cent-

ralt individualiserade pass. Den normala leveranstiden för ett pass som tillverkats centralt är för närvarande i genomsnitt två veckor. Målet är att man i brådskande situationer skall kunna få ett centralt tillverkat pass inom en betydligt kortare tid än detta, i huvudstadsregionen till och med samma dag. Detta skulle avsevärt minska behovet av tillfälliga pass.

För att identifieringen skall underlättas föreslås det att passets nuvarande allmänna giltighetstid på tio år skall förkortas till fem år.

3.2. De viktigaste förslagen

För att resesäkerheten skall förbättras och passens säkerhetsnivå höjas ytterligare har man för avsikt att förnya de finska passen i enlighet med rådets förordning så, att passen också skall innefatta en teknisk del. I den tekniska delen kan man lagra uppgifter om passet samt sådana personuppgifter och identifieringsuppgifter gällande passinnehavaren som också annars finns på passets sida med personuppgifter. I detta skede lagras passinnehavarens ansiktsbild som biometriskt kännetecken.

Då passet förnyas så att det innehåller en maskinellt läsbar teknisk del där uppgifter om dess innehavare kan lagras, innebär det att alla personer i framtiden skall ha ett eget personligt pass. Det finns även länder, bl.a. USA och Estland, som förutsätter att alla resenärer skall ha ett personligt resedokument vid inresa i landet.

För att dessa krav skall uppfyllas kan ett minderårigt barn inte längre antecknas i sin vårdnadshavares pass, utan barnet skall ha ett eget resedokument vid resor. I samband med detta föreslås det också att sällskapspassen skall slopas.

För att servicen för medborgarna skall förbättras föreslås det att man skall frångå anknytningen till hemkommunen i samband med utfärdandet av pass. Enligt propositionen kan passet utfärdas av polisinrättningen i vilket härad som helst. Det är möjligt att frångå anknytningen till hemkommunen eftersom de personregister som används för att kontrollera att det inte finns hinder för att utfärda pass för sökanden är riksomfattande register som således är tillgängliga för alla po-

lisinrättningar.

Det föreslås att passets allmänna giltighetstid skall förkortas från tio år till fem år. Förkortningen av giltighetstiden beror dels på att identifieringen underlättas på detta sätt och dels på att tillverkarna av det mikrochip som skall införas i passen för närvarande inte med säkerhet kan garantera att mikrochipet fungerar längre än fem år. Det faktum att det föreslås att också barn skall ha ett eget pass försett med fotografi talar också för att giltighetstiden skall förkortas för att identifieringen skall kunna garanteras.

Det föreslås att användningen av tillfälliga pass skall begränsas. I samband med beredningen utredde man om det skulle vara möjligt att helt slopa de tillfälliga pass som skrivs ut av den utfärdande myndigheten och enbart övergå till centralt tillverkade pass. Detta ansågs dock inte möjligt, eftersom man måste kunna utfärda pass även om det förekommer störningar i samband med tillverkningen av pass eller andra liknande problem. Det måste finnas en möjlighet att utfärda tillfälliga pass i dylika situationer. Eftersom säkerhetsnivån för det tillfälliga passet är lägre än för det centralt tillverkade passet har sökanden inte en ovillkorlig rätt att få ett tillfälligt pass, utan det skall finnas särskilda skäl för att ett sådant pass skall utfärdas. Ett tillfälligt pass är giltigt i högst 12 månader.

Det föreslås att förfarandet i samband med indragning av pass skall förenhetligas genom att man slopar möjligheten att dra in passet tills vidare. Detta förbättrar för sin del även resesäkerheten. Enligt den nuvarande lagstiftningen kan passet dras in tills vidare och tas om hand av en myndighet. Passet returneras till innehavaren så snart grunden för indragningen inte längre finns. Detta har i praktiken föranlett problematiska situationer. Det föreslås nu att indragningen av passet alltid skall vara en slutgiltig åtgärd. Ett pass som en gång dragits in skall inte kunna sättas i kraft på nytt, utan sökanden måste ansöka om ett nytt pass.

I 9 § i grundlagen föreskrivs om rörelsefrihet. Enligt denna paragraf har var och en rätt att lämna landet. Denna rättighet kan begränsas genom lag, om det är nödvändigt för att säkerställa en rättegång eller verkställigheten av straff eller för att säkerställa att skyldighe-

ten att försvara landet fullgörs. Dessa grunder för begränsning av rättigheten har avsetts vara uttömmande, så i vanlig lag kan det inte uppställas några andra hinder för någon att lämna landet. Passlagens grunder för förvägrande av pass har ändrats genom lag 14/1998 så att de överensstämmer med grundlagens krav. Det föreslås att dessa grunder igen skall ses över. Ett bötesstraff på minst 60 dagsböter som inte har avtjänats skall inte längre utgöra en grund för förvägrande av pass. Detta utgör för närvarande ett av prövning beroende hinder för utfärdande av pass, men har ytterst sällan tillämpats i praktiken. För att praxis skall vara enhetlig i olika delar av landet föreslås det att denna av prövning beroende grund för förvägrande av pass skall slopas.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Den föreslagna förnyelsen av passet innebär tilläggskostnader för polisen och utrikesförvaltningen. En del av kostnaderna kan täckas med hjälp av de tillståndsavgifter som tas ut hos dem som ansöker om pass. Den föreslagna förnyelsen innebär att ett mikrochip införs i passet, att säkerhetsnivån för det tillfälliga passet höjs samt att polisens informationssystem för förvaltningsärenden förnyas. Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet möjliggör redan för närvarande att bilduppgifter införs i informationssystemet för förvaltningsärenden.

Avsikten är att också främlingspass och resedokument för flykting förnyas så, att också dessa innehåller ett mikrochip där passinnehavarens ansiktsbild kan lagras. Avsikten är att man vid registreringen av bilduppgifter och vid elektronisk beställning av dokument skall utnyttja polisens informationssystem för förvaltningsärenden. Utlänningsverket åsamkas kostnader till följd av samordningen av utlänningsregistret med polisens informationssystem för förvaltningsärenden. Programkostnaderna har beräknats uppgå till minst 100 000 euro. Utlänningsverket behöver inte skaffa någon utrustning eftersom polisinsrättningarna sköter behandlingen och lagringen av bilder också när det gäller främ-

lingspass och resedokument för flykting.

Utnyttjandet av reformen och utvecklandet av gränskontrollarrangemangen med tanke på behandlingen av de nya resedokumenten föranleder kostnader även för gränsbevakningsväsendet.

Utrikesförvaltningens kostnader föranleds av både anskaffning av utrustning och skapande av datakommunikationsförbindelser. Kostnaderna för anskaffning av utrustning (bl.a. datorer, skrivare, skannrar, kameror) har beräknats uppgå till drygt 200 000 euro. Avsikten är att det elektroniska systemet för beställning av pass också skall tas i bruk vid beskickningarna. Det finns ännu inte några beräkningar av vad skapandet av dessa datakommunikationsförbindelser kostar. Priset är bl.a. beroende av datasekretess- och datasäkerhetsåtgärderna. Kostnaderna påverkas också av om man redan bereder sig på att överföra fingeravtryck i datakommunikationsförbindelserna. Normala datakommunikationsförbindelser kommer inte att räcka till för att överföra dessa, utan det behövs bättre datakommunikationsförbindelser. Vid vissa beskickningar kommer krypteringen att orsaka betydande kostnader.

Enligt det föreslagna 5 § 3 mom. utfärdas certifikat som hänför sig till säkerställandet av äktheten och integriteten hos de uppgifter som lagrats på passets mikrochip av Befolkningsregistercentralen, som sedan 1999 har verkat som certifieringsmyndighet i fråga om elektronisk kommunikation. Befolkningsregistercentralen är Finlands första och enda utfärdare av kvalificerade certifikat. Produktionen av kvalificerade certifikat började i april 2003. Vid Befolkningsregistercentralens enhet för certifikattjänster arbetar 17 personer. Verksamheten som i propositionen om passlagen avsedd certifieringsmyndighet förutsätter tilläggsresurser på cirka ett årsverke i Befolkningsregistercentralens personal. Driftkostnaderna för det i propositionen om passlagen avsedda certifieringssystemet uppgår till ca 50 000 euro per år.

Den föreslagna reformen kommer att föranleda polisförvaltningen tilläggskostnader om sammanlagt ca 1,7 milj. euro 2005. Kostnaderna föranleds av löneutgifter för de projektpersoner som ansvarar för reformen, passtillverkarens utformning av passet, an-

skaffning av utrustning (skannrar och datorer), de tilläggfunktioner som krävs i bildtabasen på grund av de biometriska kännetecknen, bildbehandlingsprogram, program för inmatning av uppgifter och polisens biometritillämpningar samt utbildning och information.

Kostnaderna för år 2006 kan uppskattas uppgå till ungefär 1,5 miljoner euro.

Ovan nämnda kostnads kalkyler baserar sig på införandet av en ansiktsbild som kännetecken. Införande av fingeravtryck som ett andra biometriskt kännetecken genomförs senare genom en separat proposition.

Införandet av mikrochipet i passet och lagringen av passinnehavarens ansiktsbild på mikrochipet förutsätter att möjligheten att anteckna personer under 15 år i vårdnadshavarens pass slopas i samband med reformen. Reformen innebär att kostnaderna för resor ökar framför allt för familjer med flera barn. För att reformen inte skall leda till att barnfamiljerna skyndar sig att före reformens ikraftträdande skaffa pass där barnen ännu antecknas i vårdnadshavarens pass, är ett alternativ att man prissätter passen med en lägre tillståndsavgift för pass för barn under 15 år än för de övriga passen. Om detta genomförs kommer förfarandet att öka verksamhetsutgifterna för polisen och utrikesförvaltningen. Kostnadseffekten beräknas vara ca 3 miljoner euro. Kostnadsverkningsen har inte tagits in i budgeten för 2005. För att resesäkerheten skall kunna förbättras förutsätts det också att det vidtas åtgärder för att försnabba ibruktagandet av personliga pass för personer under 15 år.

4.2. Verknings i fråga om organisation och personal

I propositionen föreslås att anknytningen till hemkommunen skall slopas för den myndighets del som utfärdar passen. Den som ansöker om pass skall kunna lämna in ansökan hos polisinskrivningen i vilket härad som helst och denna polisinskrivning skall också utfärda passet. Detta kommer att öka antalet tillståndsärenden vid polisinskrivningarna på sådana orter där det arbetar ett stort antal människor som bor i kringliggande härad. Det antal tillståndsansökningar som behandlas

kommer även att öka när passets giltighetstid förkortas från tio år till fem år. I Finland har inte gjorts någon utredning av ökningen av antalet ärenden. Enligt ett meddelande från Rikspolisstyrelsen utfärdas i Sverige för närvarande pass vid 246 verksamhetsställen. Antalet utfärdade pass uppgår till ca 900 000 om året. Sverige inför i början av oktober 2005 ansiktsbilden som biometriskt kännetecken i pass. Vid denna tidpunkt kommer antalet verksamhetsställen som utfärdar pass att minska något från det nuvarande. Den förkortade giltighetstiden för pass från tio år till fem år kommer på längre sikt att innebära att antalet pass som utfärdas stiger till 1,4 miljoner pass om året.

4.3. Verknings för olika medborgargrupper

För närvarande är tillståndsavgiften för ett tillfälligt pass 45 euro och för ett pass som är giltigt i över ett år 40 euro. Den föreslagna reformen innebär att kostnaderna för tillverkningen av passet kommer att öka. Detta beror på att den tekniska delen, mikrochipet, tas i bruk. Kostnaderna för tillverkning av tillfälliga pass kommer också att öka på grund av de nya säkerhetsdetaljerna. Det har uppskattats att det nya passet kommer att kosta ungefär 60 euro och det tillfälliga passet ungefär 70 euro. Man har för avsikt att kraftigt begränsa utfärdandet av tillfälliga pass, eftersom det tillfälliga passet trots de ökade säkerhetsdetaljerna fortfarande kommer att ha en lägre säkerhetsnivå än de centralt tillverkade passen. För att utfärdandet av tillfälliga pass skall kunna minskas, skall inrikesministeriet i samarbete med passtillverkaren utveckla och försnabba den centraliserade tillverkningen av pass. Målet är att ett centralt tillverkat pass i brådskande situationer skall kunna tillverkas redan samma dag i huvudstadsregionen. Den snabbare tillverkningen kommer att öka kostnaderna för tillverkningen av dessa pass.

För närvarande är den allmänna giltighetstiden för det personliga passet tio år. Det föreslås att giltighetstiden skall förkortas till fem år. Det ökade antalet pass som skall tillverkas kommer att sänka priset på tillverkningen av pass.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Inrikesministeriet tillsatte den 6 juni 2002 en arbetsgrupp för utredning av användningen av biometriska kännetecken närmast för att utreda frågor som gäller biometri i anslutning till resedokument. Efter detta framgick det att behovet av samarbete mellan olika organisationer i fråga om biometriska kännetecken och möjligheterna att utnyttja biometriska metoder är så omfattande att det ansågs ändamålsenligt att tillsätta separata arbetsgrupper för datatekniska utredningar gällande biometri och för utredning av vilken betydelse biometrin har inom brottsbekämpningen. I samband med detta startade inrikesministeriet ett biometriprojekt med en ledningsgrupp och fyra underordnade arbetsgrupper. Totalreformen av passlagstiftningen har beretts av en av arbetsgrupperna inom projektet, där förutom polisavdelningen även utrikesministeriet, kommunikationsministeriet, gränsbevakningsväsendet, Luftfartsverket och Utlänningsverket varit representerade.

5.2. Utlåtanden

Det har begärts utlåtanden om propositionen av följande instanser:

Republikens presidents kansli, statsrådets kansli, utrikesministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, riksdagen, dataombudsmannen, minoritetsombudsmannen, Luftfartsverket, inrikesministeriets utlänningsavdelning, inrikesministeriets enhet för internationella säkerhetsfrågor, gränsbevakningsväsendet, Befolkningsregistercentralen, Utlänningsverket, centralkriminalpolisen, polisens länsledning, polisinsättningen i Helsingfors härad, polisinsättningen i Vanda härad, polisinsättningen i Tammerfors härad, polisinsättningen i Lahtis härad, polisinsättningen i S:t Michels härad, polisinsättningen i Jyväskylä härad, polisinsättningen i Saarijärvi härad, polisinsättningen i Vasa härad, polisinsättningen i Uleåborgs härad, Polisens datacentral, Finlands Kommunförbund, Luftfartsunionen

IAU rf, Finnair Oyj, Air Botnia, Flying Finn, Air Finland, Finlands Sjömansunion rf, Berväringsförbundet rf, Förbundet för ensamförsörjare och föräldrar med gemensam vårdnad samt Flyktingrådgivningen rf.

Kaapatut Lapset ry gav också ett utlåtande om propositionen.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

Som bäst bereds en totalrevidering av gränsbevakningslagstiftningen. En regeringsproposition om denna kommer sannolikt att behandlas i riksdagen samtidigt som passlagspropositionen. Dessa två propositioner har beröringspunkter i fråga om bestämmelserna om resa till och från landet.

I 11 § i den gällande passlagen ingår bestämmelser om resa från och till landet. Enligt den skall finska medborgare resa från och till landet via ett gränsövergångsställe, om något annat inte följer av ett internationellt fördrag som är bindande för Finland. En passkontrollmyndighet eller en passkontrollör kan på det sätt som vederbörande ministerium närmare bestämmer bevilja tillstånd till utresa eller inresa också via ett annat ändamålsenligt ställe.

Avsikten är att bestämmelserna om in- och utresa skall tas in i den nya gränsbevakningslagen i anslutning till revideringen av gränsbevakningslagstiftningen. Bestämmelser om passerande av gränsen skall ingå i lagförslaget 3 kap. I samband med lagförslaget föreslås att 11 § i den gällande passlagen ändras så, att i den konstateras att bestämmelser om passerande av gränsen, gränsövergångsställen och deras öppettider samt fördelningen av gränskontrolluppgifter mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och tullen på olika gränsövergångsställen ingår i gränsbevakningslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Avsikten är att den nya gränsbevakningslagen skall träda i kraft före den nya passlagen. Därför har i bestämmelserna om resa till och från landet i 4 kap. i förslaget till passlag beaktas innehållet i förslaget till gränsbevak-

ningslag. Eftersom lagförslagen behandlas samtidigt i riksdagen är det slutliga innehållet i 26 och 27 § i passlagen beroende av eventuella innehållsmässiga ändringar som görs i 4 kap. i förslaget till gränsbevakningslag i samband med behandlingen i riksdagen samt av huruvida den nya gränsbevakningslagen träder i kraft före den nya passlagen.

6.2. Samband med internationella fördrag och förpliktelser

Enligt rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna skall passet innefatta ett lagringsmedium som skall innehålla en ansiktsbild och fingeravtryck. Vid fastställande av standarderna för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass skall iaktas Internationella organisationens för civil luftfart (ICAO) bestämmelser och särskilt beaktas bestämmelserna i dokument nr 9303 gällande maskinläsbara resedokument.

En lag som är avsedd att förbättra gränssäkerheten och säkerheten i samband med användningen av visum antogs i USA i maj 2002. Enligt lagen förutsätter en förlängning av viseringsfriheten att staten senast den 26 oktober 2005 har infört ett program i syfte att för sina medborgare utfärda maskinläsbara pass. Passen skall dessutom vara svåra att manipulera och de skall innehålla ett biometriskt kännetecken och säkerhetsdetaljer som överensstämmer med de standarder som fastställts av Internationella organisationen för civil luftfart (ICAO).

ICAO:s flygtransportkommitté har i maj 2003 godkänt en resolution enligt vilken ansiktsbilden skall införas som gemensamt obligatoriskt biometriskt kännetecken i resedokumentet och att fingeravtryck och/eller irisscanning skall vara frivilliga kompletterande biometriska kännetecken.

Konventionen nr 108 angående nationella identitetshandlingar för sjömän (FördrS 64/1970) har reviderats vid Internationella arbetsorganisationens (ILO) arbetskonferens i Genève i juni 2003.

Sjömanspass godkänns som resedokument endast vid resor som anknyter till utövandet av sjömansyrket. Syftet med resan utreds i

samband med gränskontrollen och bevisas med hjälp av en manskapsförteckning som bestyrkts av fartygets befälhavare eller ett intyg som utfärdats av rederiet eller dess agent.

I den reviderade konventionen definieras en identitetshandling för sjömän som en separat handling som ger innehavaren rätt att gå i land när fartyget ligger i hamn, men för genomresa via en stat (till och från fartyget eller i andra fall) förutsätts dessutom ett nationellt pass. Handlingens karaktär har förändrats så att den enbart utvisar innehavarens ställning som sjöman, vilket även var dess ursprungliga syfte.

I den nya konventionen konstateras i fråga om biometriska kännetecken att uppgifter om innehavarens fingeravtryck skall lagras i en tvådimensionell streckkod i handlingen. De standarder som krävs för streckkoden skall utarbetas i samarbete med Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO).

Genom den nya konventionen ändras handlingens karaktär och användningsändamål. Standarderna för biometriska kännetecken avviker både i fråga om kännetecken och i fråga om den tekniska lösningen från de definitioner för resedokument som för närvarande håller på att utarbetas inom ICAO.

Polisen är den instans som i Finland utfärdar resedokument för finska medborgare. Eftersom handlingens användningsändamål och karaktär förändrats är det inte längre ändamålsenligt att polisen utfärdar dessa identitetshandlingar.

I regeringens proposition till riksdagen med anledning av den konvention om identitetshandlingar för sjöpersonal (reviderad), 2003 som antagits vid den nittioförsta Internationella arbetskonferensen (RP 196/2004) föreslås att konventionen ännu inte skall ratificeras. Konventionen omfattas delvis av Europeiska gemenskapens exklusiva behörighet, och därför måste gemenskapen ge sitt bemyndigande för att konventionen skall kunna ratificeras. Även om kommissionen har lagt fram ett förslag till ett beslut av rådet genom vilket medlemsstaterna bemyndigas att ratificera konventionen, är tidpunkten för när beslutet kommer att ges fortfarande öppen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Passlagen

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Rätt att resa. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 1 § i den gällande passlagen. I grundlagens 9 § föreskrivs om rörelsefrihet. Enligt paragrafen har var och en rätt att lämna landet. Denna rätt kan begränsas genom lag, om det är nödvändigt för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs. Grunderna för en begränsning har avsetts vara uttömmande såtillvida att det inte är möjligt att på någon annan grund genom lag begränsa rätten att lämna landet. I enlighet med detta föreslås i 1 § 1 mom. i passlagen bli bestämt att finska medborgare har rätt att lämna landet i enlighet med vad som bestäms i passlagen. I 15 § föreslås bestämmelser om hinder för utfärdande av pass.

Enligt 9 § 3 mom. i grundlagen får finska medborgare inte hindras att resa in i landet, landsförvisas eller mot sin vilja utlämnas eller föras till ett annat land. Enligt bestämmelsen har finska medborgare alltid rätt komma in i landet. Exempelvis utgör avsaknad av pass eller den omständighet att en person har utvisats ur en annan stat inga hinder för inresa i landet. Det föreslås att en uttrycklig bestämmelse om en persons ovillkorliga rätt att komma in i landet tas in i 1 § 2 mom.

2 §. Styrkande av rätt att resa. Enligt den föreslagna paragrafen skall finska medborgare i regel styrka rätten att resa med pass. Genom att kräva att finska medborgare skall ha

pass när de reser ut ur landet försöker man reglera sådana personers utresa som har underlåtit att fullgöra sina förpliktelser eller som har icke avtjänande straff i Finland.

Genom att kräva pass av finska medborgare också när de kommer in i landet försöker man försäkra sig om att personen är finsk medborgare och i synnerhet om att den rätt som avses i 1 § 2 mom. föreligger. Enligt det föreslagna 1 § 2 mom. får finska medborgare inte hindras från att komma in i landet. Om den person som försöker komma in i landet saknar pass skall det finska medborgarskapet fastställas på annat sätt såsom genom registerförfrågningar och samtal med personen eller på annat motsvarande sätt.

Såsom hittills utfärdas genom förordning av statsrådet bestämmelser om de länder till vilka finska medborgare får resa så att som resedokument i stället för pass används ett sådant identitetskort som avses i 1 § 1 mom. i lagen om identitetskort (829/1999). Rätten för medborgare i EU:s medlemsstater att röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaterna regleras av Europaparlamentets och rådets direktiv av den 30 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier (2004/38/EG).

Enligt direktivet skall alla unionsmedborgare ha rätt att lämna en medlemsstats territorium för att resa till en annan medlemsstat, om de är försedda med ett giltigt identitetskort eller pass. Direktivet sammanför bestämmelserna om medlemsstaternas medborgares och deras familjemedlemmars rörlighet i olika rättsakter. Kommissionens ståndpunkt är att de identitetskort som medborgare i andra EU-länder har oberoende av form skall godkännas som resedokument. Ömsesidigt

godkännande kan inte förutsättas. Denna ståndpunkt baserar sig på bestämmelserna om fri rörlighet i grundfördraget samt på nämnda direktiv.

De europeiska normerna gällande gränsövergång består huvudsakligen av det s.k. Schengenregelverket, som omfattar det internationella regelverk som genom Amsterdamfördraget inkluderades i EU-lagstiftningen samt EU-bestämmelser om ändring och precisering av det. Vid gränser mellan medlemsstater som fullt ut tillämpar Schengenregelverket (de s.k. inre gränserna) görs inte gränskontroller. Stater förutom Finland som fullt ut tillämpar Schengenregelverket är Sverige, Danmark, Tyskland, Nederländerna, Belgien, Luxemburg, Frankrike, Spanien, Portugal, Österrike, Grekland och Italien samt av länder utanför EU Norge och Island.

De nordiska länderna har slopat passkontrollen vid de internordiska gränserna genom en överenskommelse om en nordisk passunion som ingicks redan år 1957 (FördrS 10/1958 samt ändringarna FördrS 26/1963, 70/1965, 47/1973, 47/1979 och 30/2001).

Konventionen nr 108 angående nationella identitetshandlingar för sjömän (FördrS 64/1970) reviderades vid Internationella arbetsorganisationens (ILO) arbetskonferens i Genève i juni 2003.

Sjömanspass godkänns som resedokument endast vid resor som anknyter till utövanget av sjömansyrket. Syftet med resan utreds i samband med gränskontrollen och bevisas med en manskapsförteckning som bestyrkts av befälhavaren eller ett intyg som utfärdats av rederiet eller dess agent.

Enligt den nya konventionen är en identitetshandling för sjömän en separat handling vars innehavare har rätt att gå i land när fartyget är i hamn. För genomresa via en stat (till och från fartyget eller i andra fall) förutsätts dock dessutom ett nationellt pass. Handlingen kan anses ha blivit en handling som endast avser att visa innehavarens ställning som sjöman, vilket också ursprungligen var syftet med handlingen.

I den nya konventionen konstateras i fråga om biometriska kännetecken att uppgifter om innehavarens fingeravtryck skall lagras i en tvådimensionell streckkod i handlingen. De standarder för streckkoden som krävs kom-

mer att göras i samarbete med Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO).

Genom den nya konventionen ändras handlingens karaktär och syfte. Standarderna för biometriska kännetecken avviker både i fråga om kännetecken och den tekniska delen från de standarder för resedokument som ICAO för närvarande utarbetar.

Polisen är den instans i Finland som utfärdar resedokument för finska medborgare. Eftersom dokumentets syfte och karaktär ändras är det inte längre ändamålsenligt att polisen utfärdar dessa identitetsbevis.

I regeringens proposition till riksdagen med anledning av den konvention om identitetshandlingar för sjöpersonal (reviderad), 2003 som antagits vid den nittioförsta Internationella arbetskonferensen (RP 196/2004 rd) föreslås att konventionen ännu inte skall ratificeras. Konventionen omfattas delvis av Europeiska gemenskapens exklusiva behörighet, och därför måste gemenskapen ge sitt bemyndigande för att konventionen skall kunna ratificeras. Även om kommissionen har lagt fram ett förslag till ett beslut av rådet genom vilket medlemsstaterna bemyndigas att ratificera konventionen, är tidpunkten för när beslutet kommer att ges fortfarande öppen.

Sjömän skall förutom en identitetshandling för sjömän även ha ett nationellt pass, som i framtiden kommer att innehålla biometriska kännetecken. Om Finland inte ratificerar den nya konventionen förblir den nu gällande konventionen i kraft. Konventionens bindande verkan gentemot Finland upphör först efter uppsägningen och den uppsägningstid som anges i konventionen. Enligt artikel 9.1 i konventionen kan en medlemsstat som har ratificerat konventionen säga upp den då tio år gått från det datum då konventionen först träder i kraft genom en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. En sådan uppsägning träder inte i kraft förrän ett år efter den dag då den har registrerats. Enligt artikel 9.2 skall varje medlemsstat, som har ratificerat denna konvention och som inte inom ett år efter utgången av den period på tio år som nämns i 1 mom. gör bruk av rätten till uppsägning som

denna artikel föreskriver, vara bunden för en ny period på tio år och kan därefter säga upp konventionen vid utgången av varje tioårsperiod enligt de villkor som föreskrivs i denna artikel. Det är sannolikt att Finland kommer att säga upp konventionen. På grund av uppsägningstiden är det nödvändigt att bestämmelser om sjömanspass tas in i passlagen.

Enligt 14 § i passförordningen kan certifikat eller behörighetsbevis för besättningsmedlem på luftfartyg godkännas som bevis på rätt att resa, när den som hör till luftfartygs personal lämnar landet i samband med en ordinarie flygning inom ramen för sin normala arbetsuppgift. Det föreslås att motsvarande förfarande bibehålls men att bestämmelsen tas in i lag och preciseras.

På personalen på luftfartyg tillämpas annex 9 till konventionen angående internationell civil luftfart (FördrS 11/1949, Chicagokonventionen), enligt vilken en persons reserätt kan påvisas med ett behörighetsbevis när han eller hon anländer till eller avreser från landet i samband med en ordinarie flygning inom ramen för sin normala arbetsuppgift eller i övrigt med ett reguljärt flyg. Endast behörighetsbevis är giltiga som resedokument, vilket bl.a. framgår av anmärkningen under kapitel 3 punkt 3.7.3 i annex 9.

Behörighetsbevis utfärdas för närvarande av Luftfartsverkets luftfartsinspektion. Luftfartsverkets behörighet grundar sig på långvarig praxis. Luftfartsinspektionen har utfärdat behörighetsbevis för besättningsmedlemmar genom ett tämligen enkelt förfarande som har grundat sig på långvarig praxis. Luftfartsinspektionen har inte utfärdat behörighetsbevis enligt någon särskild prövning eller närmare utrett uppgifternas riktighet. Till ansökan fogas sökandens fotografi, som häftas ihop med behörighetsbeviset. I det nuvarande ansökningsförfarandet för behörighetsbevis fastställs inte sökandens identitet med en identifieringshandling som utfärdats av polisen, dvs. pass eller identitetskort, på grund av att ansökan i allmänhet inte lämnas personligen. Luftfartsinspektionen har i fråga om ansökningarnas riktighet litat på flygbolagen som är sökandenas arbetsgivare. Ansökningarna om behörighetsbevis har i regel lämnats in till Luftfartsinspektionen via flygbolagen och Luftfartsinspektionen har sedan

sänt de färdiga behörighetsbevisen till flygbolagen som har delat ut dem till sökandena. Behörighetsbevis utfärdas så att de är i kraft tills vidare. Luftfartsinspektionen har inte något systematiskt förfarande för återlämnandet då en innehavare av behörighetsbevis lämnar sin anställning vid bolaget. För närvarande är behandlingen av ansökan om och förvaltningen av behörighetsbevis således tämligen summarisk och behörighetsbevisen kan lätt missbrukas t.ex. om de förkommer.

För närvarande utreds möjligheten att överföra utfärdandet av behörighetsbevis till polisen. Därför föreslås att i bestämmelsen skall konstateras att behörighetsbevis utfärdas av en myndighet men att myndigheten inte skall anges.

En finsk medborgare som reser i tjänsteuppdrag kan resa ut ur landet och komma in i landet med ett s.k. laissez-passer som Förenta nationerna och Europeiska unionen har utfärdat för sina tjänstemän. I artikel 218 i motiveringen till den regeringsproposition som gäller Finlands anslutning till Europeiska unionen konstateras att Finland den 6 november 1992 har ingått ett bilateralt fördrag med EG (FördrS 14-15/1993), i vilket bl.a. godkänns de laissez-passer-dokument som EG-institutionerna beviljar sina tjänstemän. I artikel 3.4 i ovan nämnda bilaterala fördrag konstateras att Republiken Finlands regering som resedokument erkänner laissez-passer-dokument, vilka Europeiska gemenskaperna beviljar sina tjänstemän och övriga personer som är i gemenskapsinstitutionernas tjänst.

Fastän godkännandet av laissez-passer-dokumentet som resedokument för EU-tjänstemännens del redan grundar sig på ovan nämnda dokument, föreslås det likväl att i passlagen för tydlighetens skull tas in en bestämmelse om detta. Samtidigt regleras godkännandet av dokumentet som resedokument även för tjänstemän inom FN.

Finska medborgare som införts i ett statsfartygs eller statsluftfartygs passagerar- eller manskapsförteckning kan i tjänste- eller tjänstgöringsuppdrag resa ut ur landet och komma in i landet utan resedokument om de i övrigt kan styrka sin identitet på ett tillförlitligt sätt. Detta gäller även finska medborgare som införts i ovan nämnda fartygs passagerar- eller manskapsförteckning som lö-

rande till en organiserad grupp inom försvarsmakten. Även i fråga om det sistnämnda förutsätts att den som reser från och till Finland reser i tjänste- eller tjänstgöringsuppdrag. Det förutsätts inte att fartygen skall vara finska statsfartyg eller statsluftfartyg. I t.ex. internationell verksamhet eller sjöräddningsövningar kan situationen vara den att finländare ombord på utländska fartyg eller luftfartyg överskrider riksgränsen. Med en organiserad grupp inom försvarsmakten avses en grupp som består av minst två militärer. Av enskilda soldater krävs alltid vanliga resedokument.

3 §. Pass. Enligt gällande passlag utfärdas för en finsk medborgare för styrkande av rätten att resa på ansökan ett pass, om det inte föreligger något hinder för utfärdandet enligt lag. Barn som inte fyllt femton år kan på begäran antecknas i en vårdnadshavares pass, om de andra vårdnadshavarna ger sitt samtycke därtill. Till personer som deltar i samma resa kan ett gemensamt resedokument, ett sällslapspass, utfärdas. För att en person skall antecknas i ett sällslapspass förutsätts att personen kan få ett personligt pass.

Avsikten är att passhandlingarna skall förnyas så att en ny teknisk del, ett mikrochip, införs i passen. På chipet kan bl.a. passinnehavarens ansiktsbild lagras. På chipet lagras också som en teknisk uppgift en digital signatur som skapats av den som utfärdar passet och som gör det möjligt att kontrollera uppgifternas ursprung på chipet.

För att passinnehavarens bild skall kunna lagras på chipet förutsätts alla har ett personligt pass när de reser. Vissa länder, bl.a. Föränta staterna och Estland, förutsätter att resande har ett eget resedokument vid inresa i landet. Därför föreslås att man inte längre skall utfärda sällslapspass eller anteckna barn som inte fyllt femton år i en vårdnadshavares pass. I framtiden skall således rätten att resa i regel styrkas med ett personligt pass försett med innehavarens bild. Bilden lagras även i passets tekniska del. Bilden samt uppgifter om passet och passinnehavaren registreras såsom hittills i polisens informationssystem för förvaltningsärenden.

4 §. Diplompass och tjänstepass. För en finsk medborgare som innehar eller har innehaft ett särskilt betydelsefullt statligt eller of-

ficiellt uppdrag eller uppdrag av officiell natur samt för en medlem av dennes familj, som är finsk medborgare, kan diplomatpass utfärdas.

Enligt den föreslagna bestämmelsen kan diplomatpass utfärdas för republikens president, riksdagens talman och vice talmän, medlemmarna av statsrådet och justitiekanslern i statsrådet, högsta domstolens och högsta förvaltningsdomstolens presidenter, kommandören för försvarsmakten samt evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets ärkebiskopar. Diplompass kan också utfärdas för personer som är anställda inom utrikesförvaltningen för diplomatiska uppdrag samt andra personer inom utrikesrepresentationen för motsvarande uppdrag. Med andra personer inom utrikesrepresentationen avses tjänstemän som är anställda inom andra förvaltningsområden och som arbetar inom utrikesrepresentationen. Diplompass kan också utfärdas för make, minderårigt barn och fosterbarn till en person som är anställd inom utrikesförvaltningen. Om omständigheterna kräver det kan diplomatpass utfärdas även för 18—20-årigt barn och fosterbarn, samt av särskilda skäl även för efterlevande make. Diplompass kan på samma sätt som för närvarande också utfärdas för personer som har innehaft ett särskilt betydelsefullt statligt uppdrag, t.ex. en före detta president. Även för andra än sådana som har ett i paragrafen specificerat uppdrag kan diplomatpass utfärdas, om utfärdande av diplomatpass är nödvändigt för skötseln av med diplomatuppdrag jämförbara internationella uppdrag.

Tjänstepass kan utfärdas för personer inom utrikesförvaltningen och andra personer inom utrikesrepresentationen och personer med andra internationella uppdrag än sådana som förutsätter diplomatstatus. Av särskilda skäl kan tjänstepass utfärdas även för make, barn och fosterbarn till innehavare av tjänstepass.

Enligt 3 mom. skall passlagens bestämmelser om pass tillämpas på diplomatpass och tjänstepass om inte något annat bestäms särskilt i lag eller en förordning av statsrådet.

5 §. Passets innehåll. I gällande passlagstiftning finns inte några bestämmelser om de uppgifter som skall antecknas i passhandlingar. I 2 § i passförordningen konstate-

ras endast att formulär för pass fastställs av inrikesministeriet. Det kan inte anses uppfylla kraven enligt dagens praxis. Därför föreslås att bestämmelser om de uppgifter som skall anges i passet tas in i passlagen.

Samma uppgifter skall antecknas i personliga pass, diplomatpass och tjänstepass. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om de uppgifter som skall antecknas i dessa pass. På pass antecknas släktnamn och förnamn, uppgift om kön, personbeteckning, uppgift om nationalitet, födelsehemkommun, den dag passet utfärdats och sista giltighetsdag, uppgift om den myndighet som utfärdat passet och passets nummer. På passet finns dessutom passinnehavarens ansiktsbild och namnteckning. På pass med begränsat giltighetsområde antecknas de länder till vilka passet berättigar till resa. Om personen är född utomlands och hans eller hennes födelsehemkommun inte tillförlitligt kan utredas antecknas i passet "utlandet" som födelsehemkommun. "Utlandet" antecknas som födelsehemkommun även i sådana fall då man känner till personens födelsehemkommun i utlandet, men då antecknandet av födelsehemkommunen i passet sannolikt skulle äventyra personens säkerhet. En sådan situation kan uppkomma bl.a. i fråga om personer födda i vissa länder i Mellanöstern.

Enligt IACO:s standard skall pass med biometriska kännetecken ha en symbol på passets pärm som utvisar detta.

Europeiska unionens råd antog i december 2004 en förordning av rådet om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass som utfärdas av medlemsstaterna. De tekniska detaljerna har fastställts i ett separat beslut.

Avsikten är att passhandlingarna i enlighet med ovan nämnda förordning skall förnyas så, att en ny teknisk del, ett mikrochip, införs i passen. På chipet kan uppgifter lagras. Enligt planerna tas chipet först i bruk i pass som tillverkats centralt. Det föreslås dock att bestämmelsen formuleras så att det är möjligt att senare ta i bruk mikrochips också i tillfälliga pass som en myndighet utfärdar. ICAO har utarbetat en standard för de uppgifter som skall lagras på chipet i maskinläsbara resedokument samt för de tekniska kraven. Dessa standarder av ICAO har beaktats i det

beslut om de tekniska specifikationerna som hänförs till EU:s förordning. Därmed lagras alla de uppgifter som finns i passets maskinläsbara del på chipet. På mikrochipet kan lagras personens släktnamn, förnamn, uppgift om kön, personbeteckning, uppgift om nationalitet, sista giltighetsdag, uppgift om begränsning av passets giltighetsområde, passinnehavarens ansiktsbild, uppgift om antalet ansiktsbilder, koden för mikrochipet i passet, beteckningen FIN och uppgifter som hänförs till säkerställandet av uppgifternas äkthet och integritet. I 3 mom. föreslås bli bestämt att Befolkningsregistercentralen skapar det certifikat som hänförs till säkerställandet av äktheten och integriteten hos de uppgifter som har lagrats på mikrochipet i passet. Befolkningsregistercentralen är den första och enda instansen som utfärdar kvalificerade certifikat. Befolkningsregistercentralen skapar och upprätthåller det datasystem för certifiering som behövs för säkerställandet av uppgifternas integritet.

Med beaktande av de uppgifter som lagras på chipet är det av största vikt att uppgifterna skyddas så att obehörig läsning av uppgifterna kan förhindras så effektivt som möjligt. Detta är synnerligen viktigt i detta skede då det inte finns några allmänna bestämmelser om hur biometriska kännetecken skall användas.

De uppgifter som lagras på chipet skyddas mot obehörig läsning så att de kan läsas endast via avläsning av ett fält för optisk maskinläsning. Detta förhindrar att uppgifterna på chipet läses utan passinnehavarens vetskap och utan att han eller hon har överlämnat passet för läsning. Enligt artikel 4 i rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resedokument som medlemsstaterna utfärdar får biometriska kännetecken i pass och resedokument användas enbart för att konstatera dokumentets äkthet och säkerställa innehavarens identitet genom att direkt jämföra de biometriska kännetecknen med tillgängliga kännetecken i situationer då pass eller annat resedokument enligt lag skall uppvisas.

Av EU:s passförordning följer inte att myndigheter i tredjeland skall ges rätt att läsa uppgifterna, och beslut om att ge andra stater

denna rätt torde inte fattas på EU-nivå. Varje medlemsstat bestämmer själv om detta. Det är emellertid möjligt att EU strävar efter en gemensam riktlinje i frågan.

Då det prövas vilka myndigheter som skall ges rätt att läsa de uppgifter som har lagrats i ett lagringsmedium i pass som utfärdats i Finland bör den rättsliga grunden i EU:s passförordning och förordningens detaljerade bestämmelser om användningsändamålet för biometriska kännetecken beaktas. Den rättsliga grunden för EU:s passförordning är artikel 62.2 punkt a i EG-fördraget. I sagda punkt konstateras att rådet fastställer de normer och förfaranden som medlemsstaterna skall följa när de utför personkontroller vid medlemsstaternas yttre gränser. Enligt EU:s passförordning får biometriska kännetecken i pass och resedokument användas enbart för konstaterande av dokumentets äkthet och för säkerställande av dokumentinnehavarens identitet. På grundval av ovan nämnda omständigheter torde man kunna dra den slutsatsen att rätt att läsa pass inom EU:s territorium bör beviljas de myndigheter som utför personkontroller vid EU:s yttre gränser då dessa behöver uppgifter för konstaterande av passets äkthet eller för säkerställande av innehavarens identitet.

Enligt punkt 8 i ingressen till EU:s passförordning gäller beträffande vilka personuppgifter som skall behandlas i samband med pass och resehandlingar direktiv 95/46/EG (nedan personuppgiftsdirektivet) om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Varje EU-medlemsstat har varit tvungen att genomföra personuppgiftsdirektivet nationellt. I Finland har direktivet genomförts genom personuppgiftslagen (523/1999).

Då det prövas vilka myndigheter utanför EU som skall beviljas rätt att läsa uppgifter som lagrats i lagringsmedier i pass som utfärdats i Finland bör man beakta att nivån på integritetsskyddet är tillräcklig i landet i fråga.

Enligt 24 § 1 mom. 4 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är sekretessbelagda uppgifter bl.a. polisens fotografier och övriga signalement som erhållits eller tagits av en person

för behandlingen av ett förvaltningsärende som gäller konstaterande eller bekräftande av identitet eller reserätt samt särskilda signum givna för en person eller ett personkort eller ett resedokument. Passets nummer är t.ex. ett sådant särskilt signum som givits ett resedokument. En öppen nyckel är däremot ett signum som har givits en viss serie pass och som sålunda inte är ett särskilt signum som har givits ett resedokument. Den öppna nyckeln hänförs således inte till sekretessbelagda uppgifter.

I första hand, då ansiktsbilden införs som biometriskt kännetecken, skall mikrochipet i passet inte innehålla annat än sådana uppgifter som i passet även är visuellt synliga. I detta skede är det inte nödvändigt att bestämma om de instanser som skall ha rätt att läsa de uppgifter som lagrats på mikrochipet. I samband med att fingeravtrycken införs som biometriskt kännetecken kommer situationen att förändras, eftersom fingeravtrycken har lagrats endast på mikrochipet och sålunda inte är visuellt synliga på resedokumentet.

Det föreslås att motsvarande bestämmelse om bemyndigande som i lagen om identitetskort tas in i passlagen. Ett av polisen utfärdat giltigt identitetskort och pass skall vara sådana handlingar som utvisar identiteten och som kan godkännas i anslutning till ansökan om pass.

Närmare bestämmelser om namnteckning i pass utfärdas genom förordning av statsrådet. Reformen innebär också att minderåriga skall ha ett eget personligt pass, vilket medför att det allt oftare uppstår situationer där det barn som ansöker om pass inte ännu kan skriva sitt namn. Andra orsaker till att en person inte kan skriva sin namnteckning kan vara att han eller hon är sjuk eller har ett fysiskt handikapp. Närmare bestämmelser om hur namnteckningen skall antecknas behövs med tanke på sådana situationer.

2 kap. Ansökan om och utfärdande av pass

6 §. Ansökan om pass. Bestämmelser om ansökan om pass ingår nu i 3 § i passförordningen. Det föreslås att bestämmelsen tas in i lag. Enligt 20 § i förvaltningslagen (434/2003) har ett förvaltningsärende inlett

när den handling som avser detta har kommit in till en behörig myndighet eller när ett ärende som får inledas muntligen har framförts för myndigheten och de uppgifter som behövs för att behandlingen av ärendet skall kunna påbörjas har registrerats. Enligt förvaltningslagen kan således ett ärende även inledas muntligen. Om pass skall alltid ansökas skriftligen och därför föreslås att bestämmelser om ansökan om pass tas in i lagen. Vid ansökan om pass förutsätts också att sökanden lämnar in ansökan personligen eftersom sökandens identitet samtidigt kontrolleras. I princip skall sökanden styrka sin identitet med en giltig identitetshandling som utfärdats av polisen. Bestämmelser om identitetshandlingar som utfärdas av polisen och som godkänns som identifieringshandling vid ansökan om identitetskort ingår i en förordning av statsrådet (429/2004). Enligt förordningen är sådana handlingar pass och identitetskort. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utför polisen identifieringen.

Ett färdigt pass kan såsom hittills avhämtas av ett ombud eller på sökandens begäran sändas per post. För tydlighetens skull och för att förenhetliga praxis föreslås bestämmelser om krav på bemyndigande för det ombud som avhämtar passet. Ombudet kan bemyndigas genom specificerad fullmakt. När sökanden lämnar in ansökan kan han eller hon också muntligen meddela vem som avhämtar passet. Om ett ombud avhämtar passet skall hans eller hennes identitet naturligtvis säkerställas. När passet sänds per post skall sättet på vilket brevet sänds vara tillräckligt säkert. Rekommenderade brevfräsändelser kan anses vara ett tillräckligt säkert försändelsesätt. I fråga om försändelser som eventuellt har förkommit är det möjligt att i postgången spåra försändelsen och således lättare än i fråga om en vanlig postförsändelse utreda var den har förkommit.

Om pass skall på samma sätt som nu ansökas hos polisinrättningen i ett härad. På Helsingfors-Vanda flygplats kan pass även ansökas hos rörliga polisen. En finsk medborgare som befinner sig utomlands kan såsom hittills ansöka om pass hos en finsk diplomatisk beskickning eller ett finskt konsulat eller hos en finsk beskickning med en anställd

finsk medborgare som utrikesministeriet har bemyndigat att utfärda pass. Vid ansökan om pass skall en finsk medborgare som bor utomlands som identifieringshandling uppvisa en handling varav identiteten framgår. I fråga om dessa personer kan man dock inte kräva en identitetshandling som utfärdats av polisen. Identifieringshandlingen kan i dessa fall vara antingen ett tidigare pass eller en handling som allmänt används i bosättningslandet och varav identiteten framgår. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utför den myndighet som utfärdar passet identifieringen. Det färdiga passet kan även avhämtas av ett ombud som sökanden har bemyndigat. Pass som har utfärdats av en beskickning kan även sändas till sökanden genom förmedling av ett honorärkonsulat eller per post.

Om diplomatpass och tjänstepass skall ansökas hos utrikesministeriet.

Till passansökan skall fogas sökandens ansiktsbild. För närvarande behövs två fotografier för ansökan. Bestämmelser om antalet fotografier utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. För närvarande tillställer sökanden själv fotografierna. I framtiden kommer det att vara möjligt att sökanden fotograferas på det stället där passet avhämtas. Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas också bestämmelser om kraven på ansiktsbilder. I och med att fotografiet lagras på chipet ökar kraven. Ansiktsbilden skall vara sådan att sökanden utan svårighet kan kännas igen. Identifieringen av en person förutsätter att personens ansikte syns på ansiktsbilden så att han eller hon kan identifieras utan svårighet. I regel skall personen vara utan huvudbonad på ansiktsbilden men undantag kan göras av religiösa skäl eller på grund av vedertagna sedvänjor. Genom förordning utfärdas närmare bestämmelser om kraven på fotografier så att kraven även respekterar de skyldigheter som olika religioner ålägger.

7 §. Ansökan om pass för minderårig. Till ansökan om pass för minderårig skall i enlighet med dagens praxis vårdnadshavarnas samtycke fogas. För att få pass förutsätts i regel alla vårdnadshavares samtycke. En vårdnadshavare kan även påverka en minderårigs rätt att resa så, att han eller hon kan ge sitt samtycke med begränsningar i fråga om

passets giltighetsområde eller giltighetstid eller i fråga om bådadera.

Om en minderårig har omhändertagits av en socialnämnd, skall det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) lämna det samtycke som avses ovan. Om föräldrarna fortfarande har vårdnaden i samband med omhändertagandet skall förutom socialnämnden också dessa höras. Enligt 6 § 1 mom. i socialvårdslagen sköts uppgifter i anslutning till verkställigheten av socialvården av ett kollegialt organ som kommunen utser och som utöver vad som föreskrivs i socialvårdslagen skall sköta de uppgifter socialnämnden har enligt andra lagar. Bestämmelsen gäller endast omhändertaganden som gjorts i Finland eftersom det i praktiken är mycket besvärligt eller lönlöst att inhämta samtycke från ett organ i Finland i fråga om sådana åtgärder inom barnomsorgen som vidtagits utomlands. Vid omhändertaganden som gjorts utomlands har organet inte nödvändigtvis de uppgifter om barnets förhållanden som är av central betydelse när samtycke skall ges. En beskickning skall dock utomlands använda de uppgifter om barnet och barnets förhållanden som myndigheten har möjlighet att få tillgång till i det berörda landet.

8 §. Ansökan om pass för värnpliktig. En värnpliktig kan såsom hittills påvisa att det inte föreligger hinder för att få pass med ett militärpass, ett uppbådsintyg för den som är befriad från tjänstgöring under fredstid eller något annat motsvarande beslut, ett uppbådsintyg för den som är helt befriad från värnplikt, ett hinderlöshetsintyg som utfärdats av en militär myndighet eller ett civiltjänstgöringsintyg. Bestämmelsen motsvarar gällande 4 § i passförordningen.

En värnpliktig som fyllt 28 år är förhindrad att få pass till slutet av det år då han fyller 30 år, om han inte med en ovan nämnd handling styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass. För en värnpliktig som är 28-30 år utfärdas hinderlöshetsintyg vid behov så att fullgörandet av värnplikten inte äventyras. Om det är sannolikt att den värnpliktige undviker att fullgöra sin värnplikt utfärdar militärmyndigheten inte ett hinderlöshetsintyg. Detta gäller i synnerhet värnpliktiga som bor utomlands.

För dem kan pass utfärdas t.ex. endast för inresa i syfte att fullgöra värnplikten.

Vid prövning av om pass kan utfärdas kan man vid behov kontrollera om det finns hinder för utfärdandet hos staben för det militärlän som utövar tillsynen och i fråga om civiltjänstgörare hos en civiltjänstcentral.

Om en värnpliktig är efterlyst på grund av orsaker som hänför sig till värnplikten utgör detta inte hinder för utfärdande av pass. Om en värnpliktig är efterlyst skall polisen utföra de uppgifter som nämns i efterlysningen och beskickningen påminna sökanden om de utförda uppgifter som hänför sig till värnplikten.

9 §. Identifiering. I den gällande passlagstiftningen ingår inte några bestämmelser om identifiering av den som söker pass. När pass utfärdas är det ytterst viktigt att sökanden identifieras och att identiteten fastställs. Det är mycket viktigt att detta sker på ett tillförlitligt sätt. Det föreslås att en uttrycklig bestämmelse om detta tas in i passlagen.

Pass kan utfärdas antingen av polisinsättningen i ett härad eller av en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller av en finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass. Diplomypass och tjänstepass utfärdas av utrikesministeriet. Polisen har stort kunnande och erfarenhet av identifiering och fastställande av identiteten. I passlagspropositionen föreslås att inrikesministeriet skall få rätt meddela de myndigheter som utfärdar pass bestämmelser om hur identifieringen skall gå till och vid vilka omständigheter uppmärksamhet skall fästas.

10 §. Utfärdande av pass. Enligt gällande 13 § i passlagen utfärdas pass av polisinsättningen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör. Ansökan har redan nu kunnat lämnas in hos en annan polisinsättning än polisinsättningen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör. Enligt 5 § i passförordningen utfärdas pass i brådskande fall även av en annan polisinsättning än polisinsättningen i det härad till vilket sökandens hemkommun hör, om den planerade resan annars skulle gå om intet eller skulle bli uppskjuten och om detta skulle vara oskäligt för sökanden.

Det föreslås nu att den behöriga myndigheten inte längre skall vara bunden till hemkommunen eftersom de personregister med hjälp av vilka sökandens hinderlöshet utreds är riksomfattande register och således tillgängliga för alla polisinskrifningar. Enligt förslaget kan vilken polisinskrifning som helst i ett härad utfärda pass.

För närvarande är det möjligt att utfärda pass för passagerare på Helsingfors-Vanda flygplats. Den myndighet som utfärdar passet är polisinskrifningen i Vanda härad. Ansökan tas på flygplatsen emot av rörliga polisen, som också kontrollerar eventuella hinder för utfärdande av pass. Polisinskrifningen i Vanda härad matar in uppgifterna i passregistret. Nu föreslås i fråga om befogenheten en ändring som innebär att rörliga polisen kunde vara den myndighet som utfärdar pass på Helsingfors-Vanda flygplats. Genom bestämmelsen vill man emellertid inte till denna del ge rörliga polisen den exklusiva behörigheten, för att bestämmelsen inte skall utgöra ett hinder för organisationsförändringar, t.ex. för en sammanslagning av rörliga polisens enhet på flygstationen med polisinskrifningen i Vanda härad.

Pass för en finsk medborgare som befinner sig utomlands utfärdas av en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller en finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass.

Diplomatpass och tjänstepass utfärdas av utrikesministeriet.

11 §. Pass för minderårig. I regel är förutsättningen för att pass skall utfärdas för minderårig att vårdnadshavarna gett sitt samtycke i samband med ansökan om pass. Det konstaterades redan att vårdnadshavarna kan ge sitt samtycke med begränsningar i fråga om passets giltighetstid och giltighetsområde.

I undantagsfall kan pass utfärdas för minderårig även om någon av vårdnadshavarna vägrat ge sitt samtycke till att pass utfärdas. Det förutsätts då att förvägrande av pass klart strider mot barnets bästa och att det finns synnerligen vägande skäl för utfärdande av pass. Bestämmelsen motsvarar gällande 5 § 4 mom. i passlagen. Syftet med bestämmelsen är att förhindra sådana oskäligen situationer

för barnet som uppstår på grund av meningskiljaktigheter mellan vårdnadshavarna och där en vårdnadshavare vägrar samtycke endast för att ställa till förtret för den andra vårdnadshavaren eller för barnet. Vid tillämpningen av bestämmelsen skall man försöka förhindra att det uppstår situationer där utfärdande av pass gör det möjligt att föra ett barn till en annan stat för gott mot den ena vårdnadshavarens vilja.

Bestämmelsen gör det möjligt att utfärda pass bl.a. för vanliga semester-, besöks- och studieresor i sådana fall då det inte finns någon risk för att barnet förs till en annan stat för gott.

Bestämmelsen tillämpas även i sådana fall då vårdnadshavaren har begränsat sitt samtycke i fråga om passets giltighetsområde eller giltighetstid i så hög grad att begränsningen i själva verket kan anses som en vägran att ge samtycke.

Då man prövar av om pass skall utfärdas bör en bedömning göras av vad som är bäst för barnet i sin helhet och i synnerhet av om det finns risk att barnet förs till en annan stat för gott mot den ena vårdnadshavarens vilja.

Vid prövning av vad som är bäst för barnet finns det inte i lagstiftningen någon sådan referenslag som entydigt definierar barnets bästa. Barnets bästa skall i varje enskilt fall prövas som helhet. Barnets individuella behov, önskemål och åsikter skall beaktas. I avgörandet bör man sträva efter bästa möjliga lösning med tanke på barnets bästa. Ett ytterligare villkor för utfärdande av pass för minderårig är att det är uppenbart att barnet inte utan vårdnadshavarens samtycke förs till en annan stat annat än tillfälligt. När detta bedöms kan bl.a. barnets och vårdnadshavarens band till hemlandet beaktas.

När beslut fattas om att utfärda pass för minderårig mot vårdnadshavarnas vilja skall förmyndarna i enlighet med 34 § i förvaltningslagen höras med anledning av sina yrkanden. Det är i synnerhet viktigt att höra vårdnadshavaren vid utredning av om utfärdandet av pass är i linje med barnets bästa som helhet. Hörandet är också viktigt särskilt för att vid bedömningen av barnets bästa tillräckligt väl få fram grunderna för yrkandena i ärendet och för vägran att ge samtycke.

Enligt 14 § i förvaltningslagen förs en

omyndigs talan av den omyndigas intressebevakare, vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. En minderårig som har fyllt femton år och hans eller hennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare har rätt att var för sig föra talan i ett ärende som gäller den minderårigas person eller personliga fördel eller rätt.

Utan alla vårdnadshavares samtycke skall pass utfärdas för minderårig endast i undantagsfall. I de flesta fall skall passets giltighetstid och giltighetsområde begränsas endast till det nödvändigaste. Det kommunala organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen skall på begäran av den myndighet som utfärdar pass ge utlåtande om barnets bästa i sådana fall då socialmyndigheten sedan tidigare har uppgifter om barnet eller familjen. I utlåtandet kan även tas in sådana uppgifter som enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) skall hållas hemliga, om detta är nödvändigt med tanke på barnet. Vid ansökan om pass för minderårig utomlands skall beskickningen sträva efter att få de uppgifter om barnet och barnets förhållanden som myndigheten har möjlighet att få tillgång till i det berörda landet. Det är dock möjligt att myndigheterna i den berörda staten anser att de inte kan lämna uppgifter till den främmande stats beskickning som handlägger passansökan. Det är inte heller motiverat att begära utlåtande av en kommunal myndighet i Finland som fastställs enligt bestämmelserna i lagen om hemkommun om barnet aldrig har bott i Finland eller om det har flyttat därifrån. Då har myndigheten inga sådana uppgifter som är av betydelse med tanke på avgivande av utlåtande.

12 §. Tillfälligt pass. Enligt gällande passlag är den allmänna giltighetstiden för personliga pass tio år. Den allmänna giltighetstiden gäller pass som tillverkats centralt. Det föreslås i 14 § att den allmänna giltighetstiden skall förkortas från tio år till fem år. Enligt den föreslagna paragrafen skall det pass som utfärdas för en finsk medborgare för styrkande av rätten att resa i regel vara ett centralt tillverkat pass som är giltigt fem år. För närvarande tillverkas passen centralt av Setec Oy. Inrikesministeriet har genom sitt beslut i oktober 2004 valt Sdu Identification

BV/XponCard Oy för tillverkningen och individualiseringen av finska chipförsedda pass. För närvarande tar det i genomsnitt ca två veckor att få ett pass som tillverkats centralt. Under den tiden handläggs ansökan och passet skickas för tillverkning, skrivs ut centralt och skickas tillbaka från tillverkaren till polisinspektionen.

I praktiken uppstår situationer, där en person fått veta om en utlandsresa så sent att han eller hon inte hinner få ett vanligt, centralt tillverkat pass. Det bör vara möjligt att få pass i sådana situationer så att den utfärdande myndigheten skriver ut ett tillfälligt pass. De tillfälliga passens säkerhetsnivå är lägre än de centralt tillverkade passens och man bör därför i mån av möjlighet undvika att skriva ut dem. Därför föreslås att bestämmelsen skrivs så att sökanden inte har ovillkorlig rätt till ett tillfälligt pass utan att ett sådant pass utfärdas av särskilda skäl. Huvudregeln är att ett tillfälligt pass utfärdas endast för den tid som detta särskilda skäl förutsätter, t.ex. för en viss resa.

I huvudstadsregionen är det möjligt att snabbare få ett centralt tillverkat pass med hjälp av polisens och tillverkarens gemensamma utvecklingsåtgärder. På så sätt strävar man efter att tillfälliga pass skulle beviljas i mindre utsträckning än tidigare. Priset för ett pass som tillverkats i ett sådant påskyndat förfarande blir på grund av specialarrangemangen i anslutning till tillverkningen och transporten avsevärt högre än för ett pass som tillverkats i ett normalt förfarande.

Då det provas om ett tillfälligt pass kan utfärdas skall det först och främst utredas, om det är möjligt att sökanden får ett centralt tillverkat vanligt pass, ett snabbpass eller ett expresspass. Om tidtabellen medger tillverkning av ett sådant pass, är sökanden inte berättigad till ett tillfälligt pass på den grund att priset på ett sådant pass är lägre än priset på ett snabbpass eller expresspass. Som särskilt skäl kan i regel inte betraktas en sådan omständighet som beror på sökanden själv, t.ex. vårdslöshet. Å andra sidan bör man beakta att rörelsefriheten är en sådan grundläggande frihet för finska medborgare som tryggas i grundlagen. Möjligheten att utfärda tillfälliga pass bör kvarstå också med tanke på eventuella störningar i passtillverkningen

eller andra avvikande situationer.

Utomlands blir man tvungen att utfärda pass på grund av oväntade resor men också då passinnehavaren har tappat passet eller det har stulits. Även om finska medborgare har rätt att återvända till Finland utan pass förutsätts i allmänhet pass för en resa till och från ett land där en finsk medborgare vistas stadigvarande eller tillfälligt.

I ovan nämnda situationer måste finska beskickningar utfärda tillfälliga pass eftersom leveransen av centralt tillverkade pass till beskickningarna i värsta fall tar ett par veckor beroende på avstånd och postförbindelser.

Det är skäl att utfärda pass i ovan nämnda situationer för en så kort tid som möjligt, antingen i enlighet med den giltighetstid som resmålslandet förutsätter eller så att passet gäller endast för resa tillbaka till bosättningslandet.

13 §. Giltighetsområdet för pass. Enligt 1 mom. berättigar ett pass till att resa från Finland till vilket land som helst. Resandet kan dock begränsas av andra länders bestämmelser om inresa och vistelse.

Giltighetsområdet för pass kan begränsas på samma sätt som för närvarande. Giltighetsområdet skall alltid begränsas på det sätt som sökanden begär. I princip skall giltighetsområdet också begränsas i enlighet med det sätt på vilket en vårdnadshavare eller socialnämnden i fråga om ett omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. En grund för begränsning av giltighetsområdet kan också vara en sådan omständighet som nämns i det föreslagna 15 § 1 mom. och med stöd av vilken pass kan förvägras helt. I ett sådant fall begränsas giltighetsområdet enligt den myndighets prövning som utfärdar passet. Begränsning skall vara den åtgärd som vidtas framom förvägrande av pass. Bestämmelser om grunderna för myndighetsprövning finns i 16 § i lagförslaget. Giltighetsområdet kan även begränsas i sådana fall då pass utfärdas för minderårig utan alla vårdnadshavares samtycke eller då vårdnadshavaren vägrar ge samtycke.

Begränsningarna av giltighetsområdet för pass kan gälla vissa specificerade länder. Begränsningarna skall antecknas i passet så att de länder som passinnehavaren får resa till kan konstateras entydigt och utan svårighet.

Uppgifter om begränsning av passets giltighetsområde kan med stöd av EU:s förordning också lagras på chipet i passet.

14 §. Giltighetstiden för pass. Enligt gällande passlag är den allmänna giltighetstiden för personliga pass tio år. Det föreslås nu att den allmänna giltighetstiden skall förkortas till fem år för att förbättra identifieringen och på det sättet även förebygga eventuellt missbruk bättre än tidigare. I utvecklingen för att förbättra identifieringen kan allmänt skönjas en ändring av giltighetstiden från tio år till fem år. I länder inom Europeiska unionen är den allmänna giltighetstiden fem år bl.a. i Belgien, Frankrike, Grekland, Italien, Luxemburg och Holland. I Sverige är en ändring av passlagstiftningen under beredning och enligt nuvarande uppgifter verkar det som om giltighetstiden kommer att förkortas från tio år till fem år. Den snabba utvecklingen av den nya teknik som tas i bruk i passen talar också för en kortare giltighetstid. Avsikten är att ett mikrochip införs i passen. På chipet kan uppgifter i passhandlingen och passinnehavarens person- och identifieringsuppgifter lagras. Med dagens tekniska lösningar kan man inte garantera att ett chip fungerar perfekt under en längre tid än fem år. Giltighetstiden börjar löpa från den dag då passet utfärdades. På grund av att passet tillverkas centralt står det dock inte till passinnehavarens förfogande hela giltighetstiden. Tiden för den tekniska tillverkningen av passet förkortar passets användningstid med ca en vecka. Användningstiden för ett centralt tillverkat pass som har utfärdats utomlands förkortas med flera veckor beroende på avstånd och postförbindelser.

Giltighetstiden för pass kan också vara kortare än fem år. Giltighetstiden för pass kan begränsas på samma grunder som i fråga om giltighetsområdet. Pass utfärdas för kortare tid än fem år på begäran av sökanden. I regel skall giltighetstiden för pass även fastställas till en kortare tid än fem år i enlighet med vårdnadshavarens eller socialnämndens eventuellt begränsade samtycke. Giltighetstiden kan också fastställas för en kortare tid i de fall som avses i 15 § 1 mom. i lagförslaget, dvs. i de fall då pass kan förvägras helt. En kortare giltighetstid kan också tillämpas i de fall då pass utfärdas för minderårig mot

vårdnadshavarens eller socialnämndens vilja. I de två sistnämnda fallen grundar sig begränsningen av giltighetsområdet på den myndighets prövning som utfärdar passet. Begränsning skall även i dessa fall vara den åtgärd som vidtas framom förvägrande av pass.

Den nya medborgarskapslagen (359/2003) trädde i kraft vid ingången av juni 2003. Enligt lagens 34 § behåller en finsk medborgare som också har medborgarskap i någon främmande stat sitt finska medborgarskap vid uppnående av 22 års ålder endast om han eller hon har tillräcklig anknytning till Finland. En tillräcklig anknytning anses föreligga, om 1) personen är född i Finland och har i lagen om hemkommun (201/1994) avsedd hemkommun i Finland när han eller hon fyller 22 år, 2) personen har haft hemkommun i Finland eller egentligt bo och hemvist i Danmark, Island, Norge eller Sverige sammanlagt minst sju år innan han eller hon fyllde 22 år, eller 3) personen efter att ha fyllt 18 men inte 22 år skriftligen har meddelat en finsk diplomatisk beskickning eller ett finskt konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller magistraten att han eller hon vill behålla sitt finska medborgarskap, eller har fått finskt pass, eller i Finland fullgjort värnplikt eller civiltjänst. I anslutning till detta skall passets giltighetstid i fråga om personer under 22 år med dubbelt medborgarskap begränsas till den tidpunkt då det finska medborgarskapet eventuellt förloras. Vid bedömningen av om risken att förlora medborgarskapet är uppenbar skall man stöda sig på bestämmelserna om förutsättningarna för förlorande av medborgarskap i medborgarskapslagen. Myndigheten skall alltid undersöka möjligheten att begränsa giltighetstiden på denna grund då sökanden utöver finskt medborgarskap även har medborgarskap i någon annan stat. Av passansökan skall framgå om sökanden även har medborgarskap i en annan stat.

Enligt 18 § i lagförslaget kan ett nytt pass utfärdas utan att ett giltigt pass indras, om det giltiga passet är i en utländsk myndighets besittning eller om de anteckningar i passet som gjorts av en utländsk myndighet hindrar resa till annat land och om ett nytt pass behövs på grund av den sökandes arbete eller något annat särskilt vägande personligt skäl.

I dessa fall kan det nya passets giltighetstid vara densamma som den omständighet på grund av vilken passet utfärdas förutsätter, dock högst fem år.

Enligt 15 § 1 mom. 3 punkten i lagförslaget skall pass kunna förvägras den som är värnpliktig och som fyllt 28 år, men inte 30 år, under tiden fram till utgången av det år då han fyller 30 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass. Enligt 27 § 3 mom. i värnpliktslagen (452/1950) upphör skyldigheten att fullgöra beväringstjänst under fredstid vid utgången av det år under vilket den värnpliktige fyller 30 år.

Av särskilt vägande skäl kan pass även utfärdas för den som fyllt 28 år trots att han inte har fullgjort sin värnplikt. Som särskilt vägande skäl kan anses t.ex. deltagande i en nära anhörigs begravning eller en permissionsresa för en sådan värnpliktig som inte har sitt egentliga bo och hemvist i Finland. Då skall militärmyndighetens utlåtande fogas till passansökan. Passet skall i sådana fall för det mesta beviljas endast för den tid då den särskilt vägande orsaken föreligger.

Ett tillfälligt pass utfärdas endast av särskilda skäl och passets giltighetstid är högst 12 månader. På grund av denna begränsning av giltighetstiden berättigar inte ett tillfälligt pass innehavaren att resa in i alla länder. Sökanden skall själv vara skyldig och ansvarig för att utreda de villkor som de länder som utgör föremål för resan eventuellt har uppställt för passets giltighetstid.

Europeiska unionens råd antog den 17 oktober 2000 en resolution om skydd av pass och andra resehandlingar mot förfalskning (2000/C 310/01). Enligt resolutionen införs minimisäkerhetsstandarder för framställning och utfärdande av nya resehandlingar så snart som möjligt, dock senast den 1 januari 2005 (vad gäller pass) och senast den 1 januari 2006 (vad gäller identitetskort och provisoriska pass med längre giltighetstid än sex månader). Detta gäller sådana resehandlingar som anges i resolutionen. I resolutionen anges minimisäkerhetsstandarder även för material, tryckmetoder, skydd mot fotokopiering och antecknande av uppgifter. Resolutionen är inte rättsligt bindande

Resolutionen skall alltså tillämpas på van-

liga pass och provisoriska pass med längre än sex månaders giltighetstid. Rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna skall inte tillämpas på sådana resedokument som är i kraft 12 månader eller en kortare period, och inte heller på identitetskort.

Avsikten är att höja säkerhetsnivån på tillfälliga pass, men alla de säkerhetsfaktorer som används i centralt tillverkade pass kan inte i detta skede införas.

Diplomatpass och tjänstepass kan beviljas också för en kortare tid än passets allmänna giltighetstid på fem år. Detta är motiverat med tanke på den särskilda karaktär dessa pass har.

15 §. Hinder för utfärdande av pass. Enligt 9 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt att lämna landet. Denna rätt kan begränsas genom lag, om det är nödvändigt för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs. Grunderna för en begränsning har avsetts vara uttömmande så tillvida att det inte är möjligt att på någon annan grund genom lag begränsa rätten att lämna landet.

Grunderna för förvägrande av pass skall således fastställas genom lag. I paragrafen föreslås att pass skall kunna förvägras den som det finns anledning att misstänka för brott på vilket kan följa fängelse i minst ett år och i fråga om vilket förundersökningen inte har slutförts eller den som är efterlyst såsom misstänkt för ett sådant brott eller som är åtalad för ett sådant brott på vilket kan följa fängelse i minst ett år eller i fråga om vilket åtalsprövningen inte har slutförts. Pass kan även förvägras den som har blivit dömd till ovillkorligt fängelsestraff och inte har avtjänat straffet. I fråga om villkorligt frigivna personer har straffet inte avtjänats helt. Då man prövar om pass skall utfärdas för en villkorligt frigiven är det bra om tillståndsmyndigheten diskuterar med övervakaren även om bestämmelsen inte längre förutsätter att detta förfarande är obligatoriskt. Enligt 2 kap. 17 § i lagen om verkställighet av straff skall en fånge som blivit villkorligt frigiven och som inte förverkat den villkorliga friheten anses ha utstått frihetsstraffet till fullo, då

prövotiden gått till ända.

Pass kan även förvägras för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs. Av detta följer att pass kan förvägras den som är värnpliktig och som fyllt 28 år men inte 30 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass.

Alla ovan nämnda grunder för förvägrande av pass är beroende av prövning och motsvarar också de av prövning beroende grunderna för förvägrande av pass i gällande 9 § i passlagen. En grund för förvägrande som är beroende av prövning är enligt gällande 9 § i passlagen även det förhållandet att sökanden har blivit dömd till bötesstraff på minst 60 dagsböter och straffet inte har avtjänats. Denna begränsningsgrund har inte tillämpats i någon större utsträckning. För att förenhetliga praxis föreslås nu att grunden inte längre skall tillämpas.

Bestämmelser om ovillkorliga grunder för förvägrande föreslås i paragrafens 2 mom. En ovillkorlig grund för förvägrande är att en person har meddelats reseförbud enligt 2 kap. 1 § i tvångsmedelslagen eller utreseförbud enligt 4 kap. 8 eller 9 § i konkurslagen (120/2004).

16 §. Prövning av hinder och begränsningar för utfärdande av pass. Då det prövas om det föreligger hinder för eller anledning till begränsningar i fråga om utfärdande av pass skall det på motsvarande sätt som i gällande bestämmelse alltid beaktas vilken betydelse rätten att resa har med hänsyn till sökandens familjeförhållanden, hälsotillstånd, utkomst och yrke samt andra omständigheter. Pass skall utfärdas om grunden för förvägrande måste anses vara av mindre betydelse än den betydelse som rätten att resa har för sökanden. I stället för att helt förvägra pass skall man alltid i första hand pröva om passet kan utfärdas med begränsningar i fråga om giltighetstid eller giltighetsområde. En sådan begränsning av rätten att resa är i många fall tillräcklig för uppnående av syftet med ett förvägrande.

Vid prövningen av om det föreligger hinder för eller anledning till begränsningar i fråga om för utfärdande av pass för en person som är misstänkt för, efterlyst såsom misstänkt för eller åtalad för brott eller dömd till straff

skall dessutom beaktas om det finns grundad anledning att anta att personen i fråga försöker reser utomlands för att undgå förundersökning, straff eller verkställighet av straff.

17 §. Utredning av hinderlöshet och riktigheten hos personuppgifter. Polisinspektionen i ett härad kontrollerar sökandens hinderlöshet i polisens personregister. Om den myndighet som utfärdar passet är en beskickning kontrollerar utrikesministeriet i enlighet med dagens praxis sökandens hinderlöshet i polisens personregister, till vilket ministeriet har teknisk anslutning. I sådana fall där det finns en anteckning om sökanden i registret skall centralkriminalpolisen på utrikesministeriets begäran ge utlåtande om sökandens hinderlöshet.

Om sökanden har ett tidigare pass skall vid passansökan sökandens personuppgifter skrivas ut från informationssystemet för förvaltningsärenden och utskriften undertecknas av sökanden. Fotografiet skrivs inte ut ur systemet, utan personen skall i regel lämna ett nytt fotografi. Om sökanden inte har ett tidigare pass hämtas personuppgifterna från befolkningsdatasystemet och därefter undertecknar sökanden den ansökan som skrivits ut från informationssystemet för förvaltningsärenden. Uppgifterna antecknas i passet enligt befolkningsdatasystemets uppgifter. Om sökanden anser att det finns ett fel i befolkningsdatasystemet hänvisas han eller hon till magistraten för att rätta felet. Passet utfärdas först efter det att rättelsen har gjorts i befolkningsdatasystemet.

18 §. Extra pass. Enligt gällande 9 § i passförordningen kan ett nytt personligt pass utfärdas utan att ett giltigt pass indras, om det giltiga passet är i en utländsk myndighets besittning eller om de anteckningar i passet som gjorts av en utländsk myndighet hindrar resa till annat land och om ett nytt pass behövs på grund av den sökandes arbete eller något annat särskilt vägande personligt skäl. Det är således fråga om sådana fall då en person på grund av arbete eller något annat särskilt vägande personligt skäl har ett särskilt behov av att resa utomlands i en situation där användandet av det giltiga passet utgör ett faktiskt hinder för resan. Ett sådant hinder uppstår bl.a. då passet vid ansökan om visum eller uppehållstillstånd har överlåtit

till en utländsk myndighet. Myndigheten kan vara placerad långt borta i ett tredjeland. Det är också möjligt att de anteckningar som en utländsk myndighet har gjort i passet, t.ex. inrese- och utresestämplar, föranleder att man inte kan resa med passet till ett land som hör till en motsatt politisk gruppering. Detta gäller bl.a. vissa länder i Mellanöstern.

Det föreslås att denna bestämmelse i förordningen tas in i lag med oförändrat innehåll.

19 §. Utfärdande av nytt pass. Om en person vid ansökan om ett nytt pass har ett giltigt pass skall han eller hon förete det giltiga passet för den myndighet som utfärdar det nya passet. Om det framgår av registret att sökanden har ett giltigt pass men han eller hon inte kan uppvisa det skall en utredning om hur passet har förkommit företes. Utredningen kan företes t.ex. i ett polisförhör. En motsvarande bestämmelse ingår i gällande 8 § i passförordningen.

När en myndighet ger ut ett nytt pass förfaller det tidigare beslutet om utfärdande av pass och upphör det tidigare passet att gälla. Detta gäller naturligtvis inte utfärdande av sådana extra pass som avses i 18 §. Sökanden skall överlåta det tidigare passet till den myndighet som ger ut ett nytt pass. Om det i det tidigare passet finns sådana anteckningar som är nödvändiga för sökanden, t.ex. visum, skall han eller hon överlåta passet till myndigheten endast för makulering. Myndigheten makulerar passet så att den utländska myndighetens anteckningar förblir giltiga. Inrikesministeriet meddelar närmare föreskrifter om makulering av pass.

20 §. Beslut. Den nya förvaltningslagen trädde i kraft vid ingången av 2004. I lagen föreskrivs om grunderna för god förvaltning och om förfarandet i förvaltningsärenden. I lagens 7 kap. ingår bestämmelser om avgörande av ärenden. Lagens 43 § gäller beslutets form. Enligt paragrafen skall förvaltningsbeslut ges skriftligen. I 44 § ingår bestämmelser om beslutets innehåll. Enligt paragrafen skall av ett skriftligt beslut tydligt framgå: 1) den myndighet som har fattat beslutet samt tidpunkten för beslutet, 2) de parter som beslutet direkt gäller, 3) motiveringen för beslutet och en specificerad uppgift om vad en part är berättigad eller förpliktad

till eller hur ärendet annars har avgjorts, samt 4) namn och kontaktuppgifter för den person av vilken en part vid behov kan begära ytterligare uppgifter om beslutet. Bestämmelser om motivering av beslut finns i 45 §. Enligt paragrafen skall ett beslut motiveras. I motiveringen skall det anges vilka omständigheter och utredningar som har inverkat på avgörandet och vilka bestämmelser som har tillämpats. Motiveringen för ett beslut kan utelämnas, om 1) ett viktigt allmänt eller enskilt intresse förutsätter att beslutet meddelas omedelbart, 2) beslutet gäller val som förrätas av ett kommunalt kollegialt organ, 3) beslutet gäller antagande till frivillig utbildning eller beviljande av en sådan förmån som grundar sig på en bedömning av sökandens egenskaper, 4) ett yrkande som inte gäller någon annan part godkänns genom beslutet och ingen annan har rätt att söka ändring i beslutet, eller 5) motivering av någon annan särskild orsak är uppenbart onödig.

Utgångspunkten i förvaltningslagen är således att ett förvaltningsbeslut i regel skall ges skriftligen. I fråga om pass har praxis varit att sökanden inte har meddelats ett separat beslut om passet utfärdas i enlighet med ansökan. I majoriteten av fallen utfärdas passen uttryckligen i enlighet med ansökan. Det är ändamålsenligt att bibehålla detta förfarande. Det föreslås att en uttrycklig bestämmelse om detta tas in i passlagen. Enligt den föreslagna 20 § behöver inte något separat förvaltningsbeslut eller någon besväransvisning delges sökanden när passet utfärdas i enlighet med ansökan, utan passet är beslutet i ärendet. Om ett pass dock utfärdas för minderårig i de fall som avses i det föreslagna 11 § 2 mom., dvs. utan alla vårdnadshavares samtycke eller mot en vårdnadshavares vilja, skall ett förvaltningsbeslut om utfärdandet delges, i vilket även anges på vilka grunder passet utfärdas, samt en besväransvisning. Vårdnadshavaren har i sådana fall rätt att söka ändring i beslutet.

3 kap. Indragning och omhändertagande av pass

21 §. Förutsättningar för indragning av pass. Pass kan endast indras under de förut-

sättningar som anges i lagen. Av förutsättningarna för indragning av pass är en del beroende av prövning och en del ovillkorliga.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om de fall då pass alltid skall indras. I 2 mom. bestäms om grunder för indragning enligt prövning.

Enligt 1 mom. 1 punkten indras pass om innehavaren förlorar sitt finska medborgarskap eller befrias från detta. Enligt 1 mom. 2 punkten skall pass indras om innehavaren anhåller om att passet skall indras. Orsaken till anhållan kan t.ex. vara att passet har förkommit.

Enligt 1 mom. 3 punkten indras pass även om innehavaren anmäler att passet har förkommit eller stulits.

Pass indras även i sådana situationer då myndigheten genom en körning av befolkningsdatasystemet i praktiken har fått kännedom om att passinnehavaren har avlidit.

I regel skall pass indras om en vårdnadshavare eller socialnämnden återtar sitt samtycke. Om en vårdnadshavare återtar sitt samtycke behöver passet ändå inte dras in, om ett indragande klart skulle strida mot barnets bästa och om det är uppenbart att barnet inte annat än tillfälligt förs till en annan stat. I enlighet med vad som föreskrivs i 11 § skall det kommunala organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen på begäran av den myndighet som utfärdar pass ge utlåtande om barnets bästa i sådana fall då socialmyndigheten sedan tidigare har uppgifter om barnet eller familjen. I utlåtandet kan även tas in sådana uppgifter som enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården skall hållas hemliga, om detta är nödvändigt med tanke på barnet.

Enligt 5 § 3 mom. i lagförslaget utfärdar Befolkningsregistercentralen det certifikat som hänför sig till säkerställandet av äktheten och integriteten hos uppgifter som lagrats på mikrochipet. I praktiken är det möjligt, om än mycket ovanligt, att detta s.k. nationella rotcertifikat t.ex. till följd av ett brott hamnar i fel händer och används obehörigt. I ett sådant fall återkallar Befolkningsregistercentralen ett certifikat som den beviljat. Även då systemet för skapande av certifikat skadas återkallar Befolkningsregistercentralen certifikat som den utfärdat. I sådana situationer är det nödvändigt att för tryggande

av personens reserätt dra in pass där certifikat som återkallats av Befolkningsregistercentralen använts. Passinnehavaren har naturligtvis rätt att avgiftsfritt få ett nytt pass för den tid som återstår av det på så vis indragna passets giltighetstid.

I 2 mom. bestäms om grunder för indragning av pass enligt prövning. Enligt momentet kan pass indras om passet innehåller ett uppenbart fel. Pass kan även dras in i sådana fall där passet har blivit fördärvat eller uppgifterna i passet har ändrats eller andra anteckningar än anteckningar av myndigheter har gjorts i passet. I praktiken kommer indragning i fråga när passet har blivit fördärvat så att det inte längre kan anses vara en tillförlitlig identifierings- eller resehandling.

Det är möjligt att det under passets giltighetstid framkommer omständigheter som skulle ha utgjort hinder för utfärdandet av passet. I sådana fall skall myndigheten ha möjlighet att genom att dra in passet förhindra att passinnehavaren reser ut ur landet. När myndigheten i dessa fall prövar om passet skall dras in skall enligt 3 mom. samma omständigheter beaktas som de som enligt 16 § skall beaktas när det prövas om passets giltighetstid eller giltighetsområde skall begränsas eller om passet skall förvägras helt. Indragning av pass förutsätter tyngre skäl än förvägrande av pass i en motsvarande situation. Om det är möjligt skall i stället för ett indraget pass utfärdas ett pass med begränsningar i fråga om giltighetsområde eller giltighetstid eller i fråga om bådadera. För ett nytt begränsat pass skall sökanden naturligtvis betala en prestationsavgift enligt gällande avgiftsbeslut.

Om ett pass används av någon annan än den som det har utfärdats för kan passet dras in med stöd av 2 mom. 4 punkten i förslaget. Med användande av pass avses att ett pass används för styrkande av rätten att resa eller för att företes för en myndighet som ett identitetsbevis.

Diplomatpass och tjänstepass kan även dras in då passinnehavaren har övergått till andra uppgifter och utförandet av dessa uppgifter inte längre förutsätter diplomat- eller tjänstepass. Dessa pass kan även dras in om förutsättningarna för utfärdandet har upphört att existera. Beslut om indragning av ett di-

plomat- eller tjänstepass fattas av den myndighet som utfärdat det, dvs. utrikesministeriet.

Ett beslut enligt 1 mom. 5 punkten om att inte dra in passet för en minderårig skall iaktas även om ändring söks. Det förfarande som gäller beaktandet av barnets bästa som avses i 11 § 2 mom. blir i praktiken utan betydelse om man kan fördröja utfärdandet av pass för minderårig genom att anföra besvär över beslutet om utfärdande först hos en förvaltningsdomstol och därefter eventuellt även hos högsta förvaltningsdomstolen.

22 §. Indragning av pass. Ett pass dras in av polisinrättningen i det härad till vilket passinnehavarens hemkommun hör eller av den myndighet som utfärdat passet. Diplommatpass och tjänstepass dras in av utrikesministeriet.

23 §. Indragning av pass såsom säkerhetsåtgärd. I samband med flodvågskatastrofen i Asien försvann människors ägodelar. Saker som försvann var bl.a. pass, kreditkort och körkort. I en sådan situation skall det vara möjligt för myndigheten att dra in pass på eget initiativ när det är fråga om människor som har försvunnit och på detta sätt försöka förhindra oegentligheter i fråga om deras dokument. Det föreslås att i passlagen tas in en bestämmelse som ger myndigheter med rätt att utfärda pass rätt att på eget initiativ dra in pass för förhindrande av missbruk. En dylik åtgärd kunde hänföra sig till en situation som naturkatastrofen i Asien eller någon annan katastrofsituation samt till en situation där en eller flera personer fallit offer för ett brott.

24 §. Förutsättningar för tillvaratagande av pass. Enligt det föreslagna 1 mom. skall ett pass tillvaratas av en myndighet när beslut om indragning av passet har fattats. I allmänhet kan pass inte tillvaratas utan beslut om indragning.

Enligt 2 mom. kan ett pass tillfälligt tillvaratas av en myndighet även utan beslut om indragning, om passet innehåller ett uppenbart fel eller om det har blivit fördärvat så att det inte längre kan anses vara en tillförlitlig identifierings- eller resehandling eller om anteckningarna i passet har ändrats eller om andra anteckningar än anteckningar av myndigheter har gjorts i passet. Ett pass kan tillfälligt tillvaratas av en myndighet även i så-

dana fall då passet används av någon annan än den som det har utfärdats för. Ett pass kan dessutom tillvaratas om passinnehavaren själv har gett passet till någon annan.

Enligt 2 kap. 2 § 3 mom. i tvångsmedelslagen får pass inte beviljas den som meddelats reseförbud. Om han eller hon innehar ett pass, skall han eller hon överlämna det till polisen för den tid som förbudet gäller. Riksdagen godkände den 9 december 2003 riksdagens proposition med förslag till revidering av konkurslagstiftningen. Enligt 4 kap. 8 § 1 mom. 3 punkten i konkurslagen (120/2004) kan domstolen, om det uppenbarligen finns grunder för att godkänna en konkursansökan, innan den beslutar att gäldenären skall försättas i konkurs bl.a. meddela gäldenären utreseförbud, om det finns sannolika skäl att misstänka att gäldenären lämnar landet och försummar den skyldighet att medverka och lämna uppgifter som avses i 5 och 6 §. Enligt 2 kap. 8 § 3 mom. kan ett utreseförbud som avses i 1 mom. 3 punkten gälla högst till dess att gäldenären har bestyrkt boförteckningen. Under förbudets giltighetstid kan dock ett nytt förbud meddelas med stöd av 9 § 2 mom. Pass får inte utfärdas för en person med utreseförbud. Om ett pass redan har utfärdats för gäldenären skall passet överlämnas till polisen för den tid förbudet gäller.

I passlagen föreslås en hänvisning till de ovan nämnda bestämmelserna i tvångsmedelslagen och konkurslagen.

25 §. Tillvaratagande av pass. Huvudregeln är att ett pass skall tillvaratas av den myndighet som dragit in passet. Detta är dock inte alltid möjligt. Därför föreslås att även en gränskontrollmyndighet skall kunna tillvarata ett pass på begäran av den myndighet som dragit in passet. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande bestämmelse i passlagen. Det föreslås att i 26 § definieras vad som avses med gränskontrollmyndighet i denna lag.

I det fall som avses i 24 § 2 mom. kan en gränskontrollmyndighet och en myndighet som har rätt att dra in pass tillfälligt tillvarata pass. Pass kan tillfälligt tillvaratas av en myndighet i sådana fall då passet innehåller ett uppenbart fel eller det har blivit fördärvat så att det inte längre kan användas som en

tillförlitlig identifierings- eller resehandling eller anteckningarna i passet har ändrats. Likaså kan den myndighet och de tjänstemän som avses ovan tillvarata ett pass om passet används av någon annan än den som det har utfärdats för. Ett pass kan tillvaratas tillfälligt under förutsättning att det är sannolikt att passet kan dras in med stöd av 21 §. Med tillfälligt tillvaratagande avses att ett pass omhändertas redan innan beslut om indragning har fattats.

En anhållningsberättigad tjänsteman får tillvarata en sådan persons pass som meddelats reseförbud och utreseförbud i de fall som anges i 24 § 3 mom., dvs. när ett pass enligt 2 kap. 2 § 3 mom. i tvångsmedelslagen och 4 kap. 8 § 3 mom. i konkurslagen skall överlämnas till polisen utan beslut om indragning. Bestämmelser om anhållningsberättigade tjänstemän finns i 1 kap. 6 § i tvångsmedelslagen. I sådana fall kan en gränskontrollmyndighet tillvarata passet i syfte att överlämna det till en anhållningsberättigad tjänsteman inom polisen, tullen eller gränsbevakningsväsendet.

Ett pass som har tillvaratagits av en myndighet skall utan dröjsmål lämnas in till polisnärheten i det härad till vilket passinnehavarens hemkommun hör eller till den myndighet som utfärdat passet. För tillvaratagande av pass får polismän, gränsbevakningsmän och andra tjänstemän som har förordnats till gränskontrolluppgifter såsom hitills utföra kroppsvisitation. Pass kan tillvaratas av en myndighet trots att besvär över ett beslut om att indra passet har anförts. Ändring i ett beslut som gäller tillvaratagande av pass får inte sökas genom särskilda besvär.

En förändring jämfört med de gällande bestämmelserna är att kretsen av de myndigheter som är berättigade att tillfälligt tillvarata pass föreslås ändras i de fall då grunden för tillvaratagande är att passet innehåller ett uppenbart fel eller att det har blivit fördärvat så att det inte längre kan anses vara en tillförlitlig identifierings- eller resehandling eller att anteckningarna i passet har ändrats eller att andra anteckningar än anteckningar av myndigheter har gjorts i passet eller att det används av någon annan än den som det har utfärdats för. Enligt gällande bestämmelse är endast en anhållningsberättigad tjänsteman

behörig att omhänderta pass i de fall som nämns ovan. Det föreslås att gränskontrollmyndigheterna skall ha behörighet att omhänderta pass.

Det föreslås att rätten att söka ändring preciserar så att ändring i ett beslut som gäller tillvaratagande av pass inte får sökas genom särskilda besvär.

4 kap. Resa från och till landet

26 §. Gränskontrollmyndigheter. Bestämmelser om gränsbevakningsmyndigheter och gränskontrolluppgifter finns i den gällande lagen om gränsbevakningsväsendet. Lagen känner inte till begreppet gränskontrollmyndighet. Termen togs i bruk i den nya utlänningslagen. I 3 § 21 punkten i lagen definieras vad som avses med gränskontrollmyndighet i utlänningslagen: ”med gränskontrollmyndighet avses gränsbevakningsväsendet och andra myndigheter som har rätt utföra gränskontroll enligt lagen om gränsbevakningsväsendet”.

För att passlagen i så hög grad som möjligt skall stämma överens med utlänningslagen föreslås att termen gränskontrollmyndighet även används i passlagen. En revidering av gränsbevakningslagstiftningen är som bäst under arbete. Den nya gränsbevakningslagen träder i kraft innan detta förslag till passlag träder i kraft. Därför föreslås hänvisningar till den nya gränsbevakningslagen i denna paragraf. Gränskontrollmyndigheter är såsom hittills gränsbevakningsväsendet, polisen och tullen. Polisens rätt att utföra gränskontrolluppgifter grundar sig på 10 a § i polislagen och tullens rätt på 14 a § i tullagen.

27 §. Bestämmelser om passerande av gränsen. I 11 § i den gällande passlagen ingår bestämmelser om resa från och till landet. Enligt den skall finska medborgare resa från och till landet via ett gränsövergångsställe, om något annat inte följer av ett internationellt fördrag som är bindande för Finland. En passkontrollmyndighet eller en passkontrollör kan på det sätt som vederbörande ministerium närmare bestämmer bevilja tillstånd till utresa eller inresa också via ett annat ändamålsenligt ställe. Enligt 2 mom. i den nämnda paragrafen bestäms genom förordning om

gränsövergångsställen, passkontrollmyndigheter, passkontrollörer samt passkontrolluppgifter. Bestämmelser om passgranskningsställen ingår i förordning 461/1992 och bestämmelser om passkontrollörer i förordning 1532/1994.

Avsikten är att bestämmelserna om in- och utresa skall tas in i den nya gränsbevakningslagen i anslutning till totalrevideringen av gränsbevakningslagstiftningen (RP 6/2005 rd). Gränsbevakningslagen torde träda i kraft före passlagen och därför skall i lagförslaget 27 § endast informativt konstateras att bestämmelser om passerande av gränsen, gränsövergångsställen och deras öppettider samt fördelningen av gränskontrolluppgifter mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och tullen på olika gränsövergångsställen ingår i gränsbevakningslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

28 §. Lämnande av uppgifter till gränskontrollmyndigheter. Om en finsk medborgare skall inneha ett pass eller ett identitetskort vid sina resor, skall han eller hon vid utresa visa upp det för gränskontrollmyndigheten. En finsk medborgare skall även vid inresa visa upp pass eller identitetskort för ovan nämnda myndighet.

I 2 mom. föreslås bli bestämt att en finsk medborgare är skyldig att på begäran lämna gränskontrollmyndigheten de uppgifter som är nödvändiga för konstaterande av persons rätt att resa.

5 kap. Särskilda bestämmelser

29 §. Passregister. För utförandet av polisens uppgifter enligt polislagen för polisen ett register över pass och uppgifter som antecknats i dem. I registret antecknas även uppgifter om pass som en finsk beskickning har utfärdat för en finsk medborgare. Närmare bestämmelser om polisens personregister finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. I 3 § i nämnda lag ingår bestämmelser om informationssystemet för förvaltningsärenden. Enligt paragrafen kan informationssystemet för förvaltningsärenden innehålla personuppgifter som polisen måste behandla för att kunna utföra de uppgifter som anges i 1 § 3 mom. polislagen.

I informationssystemet får av uppgifterna om en persons identitet registreras fullständig namn, födelsedatum, personbeteckning, kön, modersmål, nationalitet, civilstånd, födelsestat, födelsehemkommun, hemkommun, yrke, adress och telefonnummer eller annan kontaktinformation, uppgift om att personen avlidit samt uppgifterna i en utländsk persons resedokument.

I informationssystemet får enligt 3 § 3 mom. 2 punkten även annan nödvändig information som inhämtats för skötseln av de uppgifter som anges i 1 § 3 mom. polislagen registreras. Sådan information är, för skötseln av polisens uppgifter enligt passlagen, bl.a. uppgifter om passansökningar och beslut i passärenden, uppgifter om pass eller andra resedokument som har utfärdats av en finsk myndighet, uppgifter om pass som förkommit, blivit stulna eller omhändertagits samt uppgifter om hinder mot utfärdande av pass och anmärkningar som hänför sig till passärenden.

Enligt 3 mom. 3 punkten får i informationssystemet även registreras, för identifiering av en person och för utarbetande av en handling som styrker identiteten, ett fotografi av personen och personens namnteckningsprov, som personen lämnat till polisen eller till en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om ett tillstånd eller beslut som fotografiet och namnteckningsprovet behövs för.

Det föreslås att även 3 § 3 mom. 2 och 6 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet ändras i samband med denna proposition om passlag. Texten i 2 punkten preciseras så att det anges att de uppgifter som anges i punkten får registreras, utöver för skötseln av polisens uppgifter enligt passlagen, även för skötseln av utrikesförvaltningens uppgifter enligt passlagen. I fråga om 6 punkten är det endast fråga om en teknisk ändring där utlänningslagens nummer i författningssamlingen ändras så att det hänvisar till den nya utlänningslagen. Det föreslås att i denna lag föreskrivs att diplomatpass och tjänstepass fortfarande skall utfärdas av utrikesministeriet. Såsom hittills för utrikesministeriet ett register över dessa pass. Utrikesministeriet är också registeransvarig för diplomat- och tjänstepassregistret. Avsik-

ten är att registret fysiskt skall vara placerat i anknytning till polisens informationssystem för förvaltningsärenden, dock utan att utgöra en del av det. De uppgifter som antecknas i registret är desamma som de uppgifter om pass som antecknas i polisens informationssystem för förvaltningsärenden. Även i fråga om utplåning av uppgifter iaktas de tider för utplåning av passuppgifter som anges i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. På registret tillämpas i övrigt personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Att placera registret i anslutning till informationssystemet för förvaltningsärenden och använda samma systemlösningar är ändamålsenligt och förmånligt. Under 2003 utfärdades 469 diplomatpass och 148 tjänstepass. Med beaktande av det ringa antalet diplomat- och tjänstepass är det ändamålsenligt att utnyttja de lösningar och den teknik som informationssystemet för förvaltningsärenden erbjuder.

30 §. Skydd av uppgifterna i den tekniska delen. När ett pass överlämnas till den sökande är praxis att denne ombeds kontrollera att uppgifterna i passet är korrekta. Enligt artikel 4 i rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resedokument som medlemsstaterna utfärdar har personer till vilka pass eller resedokument utfärdas rätt att, utan hinder av bestämmelserna om skydd av personuppgifter, kontrollera personuppgifterna i passet eller resedokumentet och vid behov begära att få uppgifter rättade eller strukna. Det föreslås dessutom bli bestämt att när ett pass utfärdas skall den myndighet som utfärdar passet svara för att de uppgifter som lagrats på chipet stämmer överens med motsvarande visuellt synliga uppgifter.

De biometriska kännetecken som lämpar sig för identifikation ställer särskilda krav på datasäkerheten så att integritetsskyddet för den vars biometriska egenskaper lagras eller behandlas kan säkerställas. Det faktum att vissa biometriska egenskaper, t.ex. ett fotografi som lagrats på chipet i passet kan fjärravläsas, ökar behovet av datasäkerhet. Denna egenskap möjliggör en passiv identifiering av en person utan att personen är medveten om att han eller hon identifieras, om man inte

sörjer för ett tillräckligt skydd.

Om man inte sörjer för ett tillräckligt dataskydd vid registrering och behandling av biometriska kännetecken kan man ställas inför hotbilden att uppgifter i chipet, t.ex. en digital ansiktsbild tillsammans med personuppgifter, kommer i fel händer. Anonymiteten hos den vars biometriska kännetecken har lagrats kan äventyras på ett bestående och definitivt sätt eftersom en biometrisk egenskap är en bestående del av individen som inte kan utplånas eller återkallas. Ett ytterligare hot är att en elektronisk (digital) upptagning av biometriska egenskaper lätt och snabbt kan kopieras och spridas med hjälp av dagens datorer och datanät.

Syftet med det föreslagna 2 mom. är att säkerställa att inrikesministeriet, som beslutar om passets utformning och andra faktorer som hänför sig till tillverkningen av pass, fäster särskild vikt vid kraven på datasäkerhet i fråga om biometriska kännetecken. De biometriska kännetecknen ställer på grund av sin natur synnerligen höga krav på datasäkerheten. Därför skall den myndighet som behandlar dessa, utöver att vidta de vanliga säkerhetsåtgärderna, sträva efter att säkerställa ett tillräckligt dataskydd i fråga om biometriska kännetecken.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall inrikesministeriet också svara för det ovan avsedda dataskyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av ministeriet antingen helt eller delvis registrerar biometriska kännetecken som grundar sig på en persons fysiska egenskaper.

Avsikten är att ansvaret skall ha samma omfattning som i de fall då åtgärderna vidtas utan en tredje part. Enligt det föreslagna 3 mom. har utrikesministeriet ovan avsedda ansvar i fråga om vanliga pass som utfärdas av beskickningarna och i fråga om diplomatpass och tjänstepass som utfärdas av utrikesministeriet.

Med dataskydd avses sådana administrativa och tekniska åtgärder med vilka man säkerställer att de biometriska kännetecknen endast är tillgängliga för dem som har rätt att använda dem. Att sörja för dataskyddet innebär också att man ser till att de biometriska kännetecknen förblir konfidentiella och skyddade mot obehöriga ändringar. Att sörja

för dataskyddet innebär också att man ser till att de biometriska kännetecknen förblir konfidentiella och att de är skyddade mot förfalskning och obehöriga ändringar. Dataskyddet förutsätter också att biometriska uppgifter och de datasystem som används vid registreringen och behandlingen av dem endast kan användas av behöriga personer.

31 §. Förvaring av pass. Lagen föreslås innehålla en bestämmelse om skyldigheten att förvara pass omsorgsfullt. Enligt den föreslagna 21 § 2 mom. 2 punkten kan ett pass indras om det har blivit fördärvat eller om anteckningarna i passet har ändrats. Om ett pass dras in därför att det har blivit fördärvat och detta beror på att passet inte har förvarats omsorgsfullt är passinnehavaren naturligtvis skyldig att betala en avgift för nytt pass enligt avgiftsbeslutet. Om det är obestriddigt att ett pass har blivit fördärvat på grund av ett tillverkningsfel har passinnehavaren rätt att avgiftsfritt få ett nytt pass för den tid det fördärvade passet är giltigt. Om passinnehavaren inte har förvarat sitt pass omsorgsfullt svarar han eller hon själv för påföljderna och skadorna.

Om ett tillverkningsfel i passet observeras genast då det kommit från tillverkaren till den utfärdande myndigheten, beställs ett nytt pass för sökanden, och passet med tillverkningsfel returneras jämte reklamation till tillverkaren. Om tillverkningsfelet uppkommer först senare och passet innehåller myndighetsanteckningar som är viktiga för sökanden, bl.a. visum, skickas passet jämte reklamation till tillverkaren, medan tillverkaren returnerar passet via den myndighet som skickade in det för att passet sedan skall kunna vidarebefordras till passinnehavaren. Passet ges efter makuleringen tillbaka till passinnehavaren för att han eller hon skall kunna använda viseringarna i passet.

Passet får inte heller tillfogas andra anteckningar än myndighetsanteckningar. Dess sidor får t.ex. inte användas för minnesanteckningar. Enligt 21 § 2 mom. 2 punkten i lagförslaget kan ett pass indras om det har andra anteckningar än sådana som gjorts av myndigheter.

32 §. Förstörande av pass. Om passet inte har avhämtats inom ett år efter att passet beviljades, kan det förstöras. För närvarande

uppbärs passavgiften när ansökan lämnas in, vilket har minskat antalet pass som inte avhämtas. Med tanke på sådana situationer är det dock nödvändigt att i lagen ta in en bestämmelse om bemyndigande att förstöra pass. I fråga om pass som inte har avhämtats förfaller beslutet om att utfärda pass när ett beslut om förstörande av pass har fattats.

Vid ansökan om ett nytt pass har gällande praxis varit att den myndighet som utfärdar det nya passet skall makulera sökandens tidigare pass genom att klippa bort ett hörn av det. Därefter har passet lämnats tillbaka till passinnehavaren. Det föreslås att detta förfarande ändras. Det tidigare passet, som blir ogiltigt och vars giltighetstid löper ut när sökanden får ett nytt pass, skall tillvaratas av myndigheten, som förstör passet. Detta förfarande är nödvändigt för att förebygga eventuellt missbruk. Enligt det föreslagna 19 § 2 mom. är sökanden dock inte skyldig att överlåta det tidigare passet till myndigheten om passet innehåller sådana anteckningar av en utländsk myndighet, t.ex. visum, som är nödvändiga för sökanden. Då överlämnas passet till myndigheten endast för makulering. Efter makuleringen ges passet tillbaka till innehavaren. Myndigheten skall ta emot och förstöra ett pass som överlämnats till den, om passets giltighetstid har gått ut. På detta sätt kan det garanteras att mikrochipet och uppgifterna på chipet förstörs på ett ändamålsenligt sätt och att uppgifterna förhindras att hamna i fel händer.

I de fall då ett pass dras in av andra orsaker än på initiativ av passinnehavaren skall passet tillvaratas av myndigheten men det skall förstöras först efter det att beslutet om indragning av pass har vunnit laga kraft. Detta beror på att en besvärinstans möjligen upphäver beslutet om indragning och då skall myndigheten kunna återlämna passet till innehavaren. Om ett beslut som gäller ett pass av någon anledning inte kan meddelas t.ex. en person som vistas utomlands kan passet ändå förstöras när giltighetstiden löper ut. Inrikesministeriet kan meddela närmare föreskrifter om hur pass i praktiken skall förstöras.

33 §. Ändring av passinnehavarens namn eller personbeteckning. I den gällande passlagstiftningen finns inte några bestämmelser om hur en passinnehavare skall förfara om namnet eller personbeteckningen ändras. Detta har i praktiken lett till förfrågningar hos tillståndsmyndigheterna. Det föreslås nu att när en passinnehavare använder passet som resedokument skall han eller hon se till att personuppgifterna i passet motsvarar uppgifterna i befolkningsdatasystemet. I praktiken innebär detta att när namn eller personbeteckning har ändrats skall passinnehavaren ansöka om ett nytt pass med de ändrade uppgifterna om han eller hon reser utomlands.

34 §. Avgift. För pass uppbärs såsom hittills en avgift som överensstämmer med grunderna i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

35 §. Sjömanspass. På sjömanspass tillämpas vad som i passlagen bestäms om pass, om inte något annat särskilt föreskrivs om dessa.

36 §. Straffbestämmelser i strafflagen. Bestämmelser om riksgränsbrott finns i 17 kap. 7 § i strafflagen. Enligt paragrafen skall den som överskrider eller försöker överskrida Finlands gräns utan att inneha ett pass som berättigar till det eller något annat dokument som utvisar reserätten eller som överskrider eller försöker överskrida gränsen någon annanstans än genom ett tillåtet inrese- eller utreseställe eller i strid med ett på lag grundat förbud, annars bryter mot bestämmelserna om överskridande av gränsen eller olovligen vistas eller färdas inom gränzonen eller inom den vidtar någon åtgärd som är förbjuden enligt lagen om gränzonen, för riksgränsbrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelser om lindrigt riksgränsbrott finns i 17 kap. 7 § a i strafflagen. Enligt paragrafen skall om riksgränsbrottet, med hänsyn till den olovliga vistelsens eller färdens kortvarighet eller den förbjudna verksamhetens art eller andra omständigheter som hänför sig till brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för lindrigt riksgränsbrott dömas till böter.

37 §. Ändringssökande. Angående sökande av ändring i beslut som fattas med stöd av passlagen gäller vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Besvär över beslut av en beskickning behandlas av Helsingfors förvaltningsdomstol. Enligt det föreslagna 25 §

5 mom. får ändring i ett beslut som gäller tillvaratagande av pass inte sökas genom särskilda besvär.

Besvär över beslut som fattats med stöd av passlagen skall behandlas i brådskande ordning i förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen.

38 §. Närmare bestämmelser. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet vid ansökan om och utfärdande av pass samt om de bilagor som krävs för ansökan.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas också om förutsättningarna och begränsningarna vid utfärdande av diplomatpass och tjänstepass.

Inrikesministeriet fastställer den blankett som skall användas vid ansökan om och utfärdande av pass. Inrikesministeriet bestämmer också om utformningen av pass och övriga omständigheter som hänför sig till tillverkningen av pass. I fråga om diplomatpass och tjänstepass är det utrikesministeriet som bestämmer om ovan nämnda omständigheter.

39 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft vid årsskiftet 2005—2006.

40 §. Övergångsbestämmelser. I övergångsbestämmelsen föreslås att pass som vid ikraftträdandet av denna lag har utfärdats med stöd av den upphävda passlagen skall vara giltiga till den sista giltighetsdag som antecknats i passen, om de inte indras före det.

Om ett pass har indragits tillfälligt före ikraftträdandet av den föreslagna lagen upphör det pass som tillfälligt indragits slutligt att gälla vid ikraftträdandet av denna lag utan separat beslut om indragning. Enligt en utredning finns det drygt 81 000 pass som har indragits tillfälligt. Enligt den föreslagna lagen skall det inte längre vara möjligt att tillfälligt dra in pass.

Alla pass som har tillverkats under de senaste åren har inte klarat av att vikas kraftigt, vilket har skett i samband med gränskontrollen, och detta har resulterat i att sidan med personuppgifter har lossnat. Av dessa pass har en stor del behandlats som pass med tillverkningsfel.

Det föreslås i denna proposition till passlag

att passets allmänna giltighetstid skall förkortas från tio år till fem år. Efter det att lagen trätt i kraft är det möjligt att det uppstår situationer där mer än fem år återstår av giltighetstiden för ett pass med tillverkningsfel. För sökanden tillverkas i detta fall likväl ett nytt pass som är i kraft fem år. Fem år är enligt den nya lagen maximal giltighetstid, och detta skall således iakttas även i dessa fall. Det föreslås att en uttrycklig bestämmelse om detta skall tas in i lagförslagets 40 § 3 mom.

1.2. Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

3 §. Informationssystemet för förvaltningsärenden. Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet trädde i kraft i början av oktober 2003. I denna lag finns detaljerade bestämmelser om polisens informationssystem. I 3 § föreskrivs om informationssystemet för förvaltningsärenden. Enligt denna paragraf är informationssystemet för förvaltningsärenden ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling. Informationssystemet för förvaltningsärenden kan innehålla personuppgifter som polisen måste behandla för att kunna utföra de uppgifter som anges i 1 § 3 mom. i polislagen. I informationssystemet får av uppgifterna om en persons identitet registreras fullständigt namn, födelsedatum, personbeteckning, kön, modersmål, nationalitet, civilstånd, födelsestat, födelsehemkommun, hemkommun, yrke, adress och telefonnummer eller annan kontaktinformation, uppgift om att personen avlidit samt uppgifterna i en utländsk persons resedokument. För skötseln av polisens uppgifter enligt passlagen får dessutom uppgifter om passansökningar och beslut i passärenden, uppgifter om pass eller andra resedokument som har utfärdats av en finsk myndighet, uppgifter om pass som förkommit, blivit stulna eller omhändertagits samt uppgifter om hinder mot utfärdande av pass och anmärkningar som hänför sig till passärenden registreras i informationssystemet. För identifiering av en person och för utarbetande av

en handling som styrker identiteten får ett fotografi av personen och personens namnteckningsprov, som personen lämnat till polisen eller till en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om ett tillstånd eller beslut som fotografiet och namnteckningsprovet behövs för, registreras som bilduppgifter i informationssystemet.

Rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i EU-medborgarnas pass möjliggör att passen innefattar en teknisk del, ett mikrochip, där man kan lagra bl.a. passinnehavarens ansiktsbild och personuppgifter. Fotografiet skall också registreras i informationssystemet för förvaltningsärenden. Fotografiet är redan för närvarande en uppgift som skall registreras, så till denna del behöver lagen inte ändras.

Det föreslås att 3 § 3 mom. 2 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet skall preciseras. Punkten skall, vid sidan om omnämnandet av polisens uppgifter enligt passlagen, även innehålla ett omnämnande av utrikesförvaltningens uppgifter enligt passlagen. Finska beskickningar utfärdar pass för finska medborgare som vistas utomlands. Både gällande pass som utfärdas av polisen och gällande pass som utfärdas av finska beskickningar registreras uppgifter i informationssystemet för förvaltningsärenden, som är polisens riksomfattande informationssystem.

Det föreslås att en teknisk korrigerings skall göras i 3 § 3 mom. 6 punkten, där hänvisningen till utlänningslagen i fråga om signalmentet på en utlänningslag skall ändras till en hänvisning till den nya utlänningslagen.

10 a §. Skydd av identifieringsuppgifter som grundar sig på fysiska egenskaper. Det föreslås att lagen skall kompletteras med en ny 10 a §, där det föreskrivs om den registeransvariges och tillståndsmyndighetens skyldighet att särskilt sörja för dataskyddet vid registrering och annan behandling av sådana identifieringsuppgifter i elektronisk form som grundar sig på en persons fysiska egenskaper, dvs. biometriska kännetecken.

En biometrisk egenskap som lämpar sig för identifikation är en bestående, oföränderlig och oåterkallelig del av individen. För att man skall kunna garantera integriteten för

den person vars biometriska egenskaper registreras eller behandlas (dvs. objektet för kännetecknen) ställs det särskilda krav på datasäkerheten. Datasäkerhetsbehovet betonas förutom av de biometriska egenskapernas beständighet, även av att vissa biometriska kännetecken, såsom fotografier som lagrats på mikrochipet i passet, kan fjärravläsas. Detta möjliggör en passiv identifiering av en person, som sker utan att personen själv är medveten om att han eller hon blir identifierad.

Om man inte sörjer för ett tillräckligt dataskydd vid registrering och behandling av biometriska kännetecken, kan man ställas inför hotbilden där ett register som utöver andra personuppgifter även innehåller uppgifter om personers individuella egenskaper, såsom digitala fotografier, hamnar i fel händer. I en sådan situation kan registret utnyttjas t.ex. för identifiering av personer som rör sig på gatan utan att personerna i fråga är medvetna om det. Anonymiteten hos objektet för de biometriska kännetecknen kan äventyras på ett bestående och definitivt sätt, eftersom en biometrisk egenskap är en bestående del av personen, som inte kan utplånas eller återkallas. Ett ytterligare hot utgörs av att en elektronisk (digital) upptagning av biometriska egenskaper lätt och snabbt kan kopieras och spridas med hjälp av dagens databehandlingsutrustning och datanät.

Avsikten med bestämmelsen är att säkerställa att den registeransvarige och tillståndsmyndigheten fäster särskild uppmärksamhet vid kraven på datasäkerhet i fråga om biometriska kännetecken. De biometriska kännetecknen är på grund av sin karaktär särskilt krävande med tanke på dataskyddet. Den instans som registrerar eller i övrigt behandlar biometriska kännetecken skall därför, utöver att vidta de normala datasäkerhetsåtgärderna, dessutom särskilt sträva efter att säkerställa ett tillräckligt dataskydd i fråga om biometriska kännetecken.

Med dataskydd avses sådana administrativa och tekniska åtgärder genom vilka man säkerställer att de biometriska kännetecknen är tillgängliga endast för dem som har rätt att använda dem, att de biometriska kännetecknen inte kan ändras av någon annan än den som är berättigad till det samt att de biomet-

riska uppgifterna och de datasystem som används vid registreringen och behandlingen av dem kan utnyttjas av dem som är berättigade till det.

Enligt det föreslagna 10 a § 2 mom. skall den registeransvarige också svara för det ovan avsedda dataskyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av den registeransvarige helt eller delvis registrerar biometriska kännetecken som grundar sig på en persons fysiska egenskaper. Avsikten är att ansvaret skall vara lika omfattande som i de fall då uppgifterna utförs utan någon tredje part.

23 §. Utplåning av uppgifter ur informationssystemet för förvaltningsärenden. I 23 § bestäms om utplåning av uppgifter ur informationssystemet för förvaltningsärenden. Det föreslås att 1 mom. 3 punkten i paragrafen skall preciseras så att den förutom omnämnandet av ett förvaltningstillstånd eller förvaltningsbeslut som meddelats av polisen också skall innehålla ett omnämnande av ett förvaltningstillstånd eller förvaltningsbeslut som meddelats av en myndighet inom utrikesförvaltningen.

Bilduppgifter utplånas enligt den gällande bestämmelsen då tre år har förflutit sedan utgången av giltighetstiden för det av polisen beviljade förvaltningstillståndet eller för det förvaltningsbeslut för vars beredning fotografiet eller namnteckningsprovet av en person senast användes. Det föreslås att denna bestämmelse om utplåning av uppgifter skall ändras. Om ett tidigare tillstånd har en längre giltighetstid än det tillstånd som senast tillkommit skall uppgifterna utplånas först då tre år har förflutit sedan utgången av giltighetstiden för det tillstånd som har tillkommit tidigare men som har en längre giltighetstid.

1.3. Utlänningslagen

Rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i EU-medborgarnas pass möjliggör att passet innefattar en teknisk del, ett mikrochip, där man kan lagra passinnehavarens släktnamn, förnamn, uppgift om kön, personbeteckning, uppgift om medborgarskap, passets sista giltighetsdag, passinnehavarens ansiktsbild, uppgift om antalet lagrade ansiktsbilder, ko-

den för mikrochipet i passet, beteckningen FIN samt information som hänför sig till säkerställandet av uppgifternas äkthet och integritet.

I samband med att passet för finska medborgare förnyas föreslås det också att de resedokument som utfärdas för utlänningar i Finland, dvs. främlingspasset och resedokumentet för flykting skall förnyas.

134 §. Beviljande av främlingspass. I 134 § i utlänningslagen föreskrivs om beviljande av främlingspass. Enligt denna paragraf kan främlingspass beviljas en utlänning som befinner sig i Finland, om han eller hon inte kan få pass av en myndighet i sitt hemland eller om han eller hon är statslös eller om det finns andra särskilda skäl att bevilja främlingspass. En utlänning som har fått uppehållstillstånd på grund av behov av skydd beviljas också främlingspass. En utlänning som har fått uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd beviljas främlingspass om han eller hon inte har något giltigt resedokument.

En utlänning som befinner sig utomlands och som har uppehållstillstånd i Finland kan beviljas främlingspass för återresa till Finland i stället för ett främlingspass eller resedokument för flykting som förkommit eller förstörts.

135 §. Beviljande av resedokument för flykting. Resedokument för flykting beviljas enligt 135 § i utlänningslagen utlänningar som erhållit flyktingstatus som avses i 106 § i utlänningslagen och vars flyktingstatus inte dragits in eller återkallats.

Enligt utlänningslagen kan både främlingspass och resedokument för flykting beviljas för högst tio år eller dokumentens giltighetstid förlängas med högst tio år från tidpunkten för beviljandet. I samband med att mikrochipet införs i främlingspass och i resedokument för flykting finns det skäl att förkorta giltighetstiden från tio år till fem år, eftersom tillverkarna av mikrochipet för närvarande inte kan garantera att mikrochipet fungerar längre än fem år. För att resesäkerheten skall förbättras och identifieringen underlättas är det också motiverat att förkorta resedokumentens giltighetstid. Därför föreslås det att 134 § 5 mom. och 135 § 2 mom. i utlänningslagen skall ändras. Det föreslås samtidigt att be-

stämmelserna också skall ändras så att det inte längre skall vara möjligt att förlänga giltighetstiden för främlingspass eller resedokument för flykting. Enligt nuvarande praxis har de nämnda dokumentens giltighetstid förlängts genom handskrivna anteckningar i takt med att fortsatta uppehållstillstånd beviljats. Detta betyder att dokumentens maskinläsbara del har stått i strid med de övriga anteckningarna i dokumenten och med uppgifterna i utlänningsregistret.

136 §. Innehållet i främlingspass och i resedokument för flykting. I utlänningslagen fastställs inte vilka uppgifter som skall antecknas i främlingspass eller i resedokument för flykting. I samband med passlagsreformen föreslås det att passlagen skall innehålla en bestämmelse där det definieras vilka uppgifter som skall antecknas i passet samt vilka uppgifter som kan lagras på passets mikrochip. Samma förfarande föreslås i fråga om främlingspass och resedokument för flykting. Det föreslås att 136 § 1 mom. i utlänningslagen skall innehålla en bestämmelse om vilka uppgifter som skall antecknas i främlingspass och 2 mom. en bestämmelse om vilka uppgifter som skall antecknas i resedokument för flykting. I 3 mom. föreslås en hänvisning till rådets förordning i fråga om standarderna för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar.

Med beaktande av de uppgifter som lagras på chipet är det av största vikt att uppgifterna skyddas så att obehörig läsning av uppgifterna kan förhindras så effektivt som möjligt. Detta är synnerligen viktigt i detta skede då det inte finns några allmänna bestämmelser om hur biometriska kännetecken skall användas.

De uppgifter som lagras på chipet skyddas mot obehörig läsning så att de kan läsas endast via avläsning av ett fält för optisk maskinläsning. Detta förhindrar att uppgifterna på chipet läses utan passinnehavarens vetskap och utan att han eller hon har överlämnat passet för läsning.

I 5 mom. föreskrivs i enlighet med 136 § i utlänningslagen att det faktum att en utlännings identitet inte har kunnat styrkas skall antecknas i främlingspasset eller resedokumentet för flykting. I propositionen föreslås också att denna uppgift skall få lagras i de

ovan nämnda handlingarnas tekniska del.

141 a §. Utformning av och ansökningsblankett för främlingspass och resedokument för flykting. I lagens 8 kap. föreslås en ny 141 a § där inrikesministeriet bemyndigas att fastställa formulär för den blankett som skall användas vid ansökan om och utfärdande av främlingspass och resedokument för flykting. Inrikesministeriet bestämmer också om utformningen av dessa resedokument och övriga omständigheter som hänför sig till tillverkningen av dem.

202 a §. Skydd av identifieringsuppgifter som grunder sig på fysiska egenskaper. Det föreslås att lagen skall kompletteras med en ny 202 a §, där det föreskrivs om den registeransvariges, tillståndsmyndighetens och handläggarens skyldighet att sörja för data-skyddet vid registrering och annan behandling av sådana identifieringsuppgifter som grundar sig på en persons fysiska egenskaper. Beträffande motiveringen hänvisas till vad som konstateras ovan i samband med motiveringen till den nya 10 a § som föreslås bli fogad till lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

1.4. Lagen om utlänningsregistret

3 §. Registeransvariga. I 3 § 1 mom. i lagen om utlänningsregistret föreskrivs om de delregister som ingår i utlänningsregistret och som förs av utlänningsverket. Som ett nytt delregister i detta moment föreslås delregistret för främlingspass och resedokument för flykting. I samband med passlagsreformen skall också främlingspasset och resedokumentet för flykting förnyas så att också dessa skall innehålla en teknisk del, ett mikrochip, där passinnehavarens ansiktsbild kan lagras. År 2003 utfärdades sammanlagt 1557 utlänningspass och 1111 resedokument för flykting. På grund av det ringa antalet sådana dokument är det ändamålsenligt och förmånligt att vid registreringen av bilduppgifter och vid elektronisk beställning av dokument utnyttja de tekniska lösningar och systemlösningar som polisens informationssystem för förvaltningsärenden erbjuder. Därför skall delregistret för främlingspass och resedokument för flykting placeras i anslutning till po-

lisens informationssystem för förvaltningsärenden, utan att dock utgöra en del av informationssystemet.

4 b §. *Skydd av identifieringsuppgifter som grundar sig på fysiska egenskaper.* Det föreslås att en ny 4 b § skall fogas till lagen om utlänningsregistret. Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om den registeransvariges skyldighet att sörja för dataskyddet vid registrering och annan behandling av sådana identifieringsuppgifter som grundar sig på en persons fysiska egenskaper. Beträffande motiveringen hänvisas till vad som konstateras ovan i samband med motiveringen till den nya 10 a § som föreslås bli fogad till lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

7 §. *Uppgifter som registreras.* I 7 § i lagen om utlänningsregistret fastställs vilka uppgifter som får registreras. Det föreslås att namnteckningsprovet skall fogas till dessa uppgifter.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

I samband med att den nya passlagen träder i kraft krävs också ändringar i förordningen om passgranskningsställen, för att förordningen i fråga om terminologi och även i övrigt skall överensstämma med passlagen. Det finns likaså behov av att revidera förordningen om passkontrollörer. I gränsbevakningslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs om passerande av gränsen, gränsövergångsställen och deras öppettider samt fördelningen av gränskontrolluppgifter mellan gränsbevakningsväsendet

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om förutsättningarna och begränsningarna vid utfärdande av diplomatpass och tjänstepass.

Bestämmelser om ansökningsförfarandet och förfarandet i samband med utfärdande av pass samt om de bilagor som krävs för ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om antalet ansiktsbilder och om de krav som skall ställas på ansiktsbilderna utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. Eftersom fotografiet skall lagras

på passets mikrochip och i polisens informationssystem ställs det större krav än tidigare på vad som skall anses vara ett godtagbart fotografi.

3. Ikraftträdande

Enligt den förordning som i december antogs av Europeiska unionens råd (rättsliga och inrikes frågor) skall det första obligatoriska biometriska kännetecknet tas i bruk inom 18 månader efter det att de tekniska specifikationerna fastställts och det andra kännetecknet (fingeravtrycken) på motsvarande sätt inom 36 månader.

I USA antogs i maj 2002 en lag som är avsedd att förbättra gränssäkerheten och säkerheten i samband med användningen av visum. I lagen uppställs för de stater som deltar i programmet för viseringsfrihet krav gällande inrese- och utresedokumentens tekniska egenskaper. För de stater som gör anspråk på viseringsfrihet eller förlängning av viseringsfriheten uppställs enligt dessa krav som villkor att de senast den 26 oktober 2004 skall ha infört ett program i syfte att för sina medborgare utfärda maskinläsbara pass som är svåra att manipulera och som innehåller ett biometriskt kännetecken samt säkerhetsdetaljer som överensstämmer med de definitioner som fastställts av Internationella organisationen för civil luftfart (ICAO). USA har förlängt den ovan nämnda tidsfristen med ett år.

Lagarna avses träda i kraft vid årsskiftet 2005—2006.

4. Lagstiftningsordning

I samband med reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna har passlagen redan tidigare reviderats genom lag 14/1998. Då ändrades bl.a. hindren för utfärdande av pass så att de överensstämmer med de grunder för begränsning av rörelsefriheten som anges i grundlagen.

Det har endast föreslagits små ändringar i passlagen i jämförelse med den nuvarande passlagen och passförordningen. En betydande ändring är att passet förnyas så att det innehåller en teknisk del, ett mikrochip, på

vilket uppgifter om passet och dess innehavare kan lagras. I detta skede skall ansiktsbilden tas i bruk som biometriskt kännetecken. I och med att mikrochipet tas i bruk blir också skyddet för individens integritet och dataskyddet centrala frågor.

Integritetsskydd

I 10 § i grundlagen föreskrivs om skydd för privatlivet. Dataskyddet utgör en väsentlig del av integritetsskyddet. Enligt 10 § i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag, vilket innebär att individens rättsskydd och integritetsskydd i samband med behandlingen av personuppgifter skall tryggas genom bestämmelser på lagnivå. Personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är allmänna lagar som reglerar behandlingen av personuppgifter.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 72/2002 rd) i samband med behandlingen av regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av befolkningsdatalagen och lagen om identitetskort betonat att det i lagen måste föreskrivas om en sådan central fråga som att olika tillämpningar med tillhörande uppgifter bör registreras i identitetskortets tekniska del på ett sätt som hindrar obehöriga från att använda och läsa dem.

I passet kommer inte olika tillämpningar med tillhörande uppgifter att införas. På passets mikrochip lagras utöver de uppgifter som är visuellt synliga i passet endast den digitala signatur som hänför sig till säkerställandet av uppgifternas äkthet och integritet och som skapats av en myndighet.

Vilka uppgifter som skall lagras på mikrochipet har fastställts genom rådets förordning.

På mikrochipet lagras utöver ansiktsbilden även personuppgifter. Därför är det synnerligen viktigt att uppgifterna skyddas så att man så effektivt som möjligt kan förhindra obehörig läsning av dem. Mikrochipets information skyddas mot obehörig läsning genom att de uppgifter som lagrats på mikrochipet kan läsas bara efter avläsning av ett fält för optisk maskinläsning. Detta förhindrar avläsning av mikrochipets uppgifter utan passinnehava-

rens vetskap och utan att han eller hon överlämnat passet för avläsning. Dataöverföringen mellan mikrochipet och avläsaren utgör ett annat skyddsobjekt.

I polisens informationssystem för förvaltningsärenden registreras uppgifter om passet och om passinnehavaren samt ett fotografi, med iakttagande av vad som bestäms i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. I samband med att denna lag stiftades prövades dess grundlagsenlighet av grundlagsutskottet.

Rörelsefrihet

I 9 § i grundlagen tryggas rörelsefriheten såsom grundläggande frihet. Enligt denna paragraf har finska medborgare samt utlänningar som lagligen vistas i landet rätt att röra sig fritt inom landet och att där välja bostadsort. Var och en har också rätt att lämna landet. Denna rätt kan begränsas genom lag, om det är nödvändigt för att säkerställa en rättegång eller verkställigheten av ett straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs.

De hinder för utfärdande av pass som föreslås i 15 § överensstämmer med bestämmelsen i 9 § i grundlagen. I samband med förnyelsen ändras också passets utformning så att passet kompletteras med en teknisk del, ett mikrochip, där passinnehavarens ansiktsbild samt personuppgifter kan lagras. Införandet av mikrochipet i passet kommer sannolikt att höja den prestationsavgift som tas ut för passet. För närvarande kostar ett så kallat vanligt pass 40 euro. I och med att mikrochipet tas i bruk kommer passet troligtvis att kosta ungefär 60 euro. Priset är likväl inte ännu fastställt. Rådets förordning om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna innebär att mikrochipet kommer att tas i bruk i alla 25 medlemsstaters pass efter den övergångsperiod som reserverats för införandet av förordningen.

Mikrochipets pris förväntas sjunka avsevärt till följd av den tekniska utvecklingen och den ökade avsättningen för mikrochipen. Passets pris måste dock bedömas med avseende på om priset eventuellt i praktiken utgör en faktor som begränsar rörelsefriheten.

Den prestationsavgift som tas ut för passet fastställs enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. Passetts pris skall motsvara kostnaderna för passets tillverkning. I samband med reformen förkortas passets allmänna giltighetstid från tio år till fem år. Det uppskattade nya priset och det faktum att giltighetstiden förkortas med hälften innebär en relativt stor prishöjning.

Nedan följer jämförelseuppgifter angående passets nuvarande pris och giltighetstid i andra länder:

stat	pris	giltighetstid	pris/år
Sverige	25 €	10 år	2,50 €
Danmark	90 €	10 år	9,00 €
Norge	85 €	10 år	8,50 €
Frankrike	60 €	5 år	12,00 €
Tyskland	26 €	10 år	2,60 €
England	48 €	10 år	4,80 €
Österrike	69 €	10 år	6,90 €
Belgien	57 €	5 år	11,40 €
Grekland	30 €	5 år	6,00 €
Irland	57 €	10 år	5,70 €
Italien	35 €	5 år	7,00 €
Luxemburg	4 €	5 år	0,80 €
Nederländerna	33 €	5 år	6,60 €
Portugal	24 €	10 år	2,40 €
Spanien	15 €	10 år	1,50 €
Finland	40 €	10 år	4,00 €

De ovan angivna priserna gäller för närvarande. Det finns inte jämförelseuppgifter angående mikrochipets och de övriga nya sä-

kerhetsdetaljernas inverkan på passets pris i olika länder, eftersom reformarbetet ännu pågår i samtliga stater.

I Sverige införs biometriska pass i början av oktober 2005. Ansiktsbilden införs då som biometriskt kännetecken. Giltighetstiden för svenska pass förkortas då från tio år till fem år. Priset på det nya passet kommer att vara 400 kronor, dvs. ca 45 euro.

Under 1990-talet har passets pris sjunkit relativt mycket. År 1993, då det ännu togs ut stämpelskatt enligt stämpelskattelagen för passet, kostade passet 360 mark. Efter att den prestationsavgift som fastställs enligt lagen om grunderna för avgifter till staten infördes vid ingången av år 1994 kostade passet 200 mark.

Den prestationsavgift som kommer att tas ut för passet efter förnyelsen har uppskattats till 60 euro. Eftersom passets giltighetstid är fem år innebär det att den årliga kostnaden blir 12 euro. En kostnad av denna storleksklass torde inte kunna betraktas som ett faktiskt hinder för rörelsefriheten. Propositionen inskränker således inte den rörelsefrihet som garanterats såsom grundläggande frihet.

Med stöd av vad som anförts ovan kan lagförslagen behandlas i den vanliga lagstiftningsordning som 72 § i grundlagen föreskriver. Regeringen anser det dock vara viktigt att grundlagsutskottet ges tillfälle att avge utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägg Riksdagen följande lagförslag:

1.

Passlag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Rätt att resa

Finska medborgare har rätt att resa ut ur landet i enlighet med vad som bestäms i denna lag.

Finska medborgare får inte hindras från att komma in i landet.

2 §

Styrkande av rätt att resa

Finska medborgare styrker sin rätt att resa ut ur landet och komma in i landet med pass, om inte något annat följer av denna lag, Europeiska gemenskapens lagstiftning eller internationella fördrag som är bindande för Finland. Utan pass får finska medborgare resa till Danmark, Island, Norge och Sverige. Genom förordning av statsrådet anges de övriga länder till vilka finska medborgare får resa så, att som resedokument i stället för pass används ett sådant identitetskort som avses i 1 § 1 mom. i lagen om identitetskort (829/1999).

Vid utövandet av sjömansyrket i utrikestrafik kan sjömän styrka sin rätt att resa ut ur landet genom en nationell identitetshandling för sjömän (*sjömanspass*). Med sjöman avses sjöman enligt konventionen angående nationella identitetshandlingar för sjömän (FördrS 64/1970).

Den som hör till personalen på ett luftfartyg kan i samband med flygresor som hör till hans eller hennes normala uppgifter styrka sin rätt att resa ut ur landet och komma in i landet med ett sådant behörighetsbevis som avses i bilaga 9 till konventionen angående internationell civil luftfart (FördrS 11/1949) och som har utfärdats av en finsk myndighet.

Finska medborgare kan styrka sin rätt att resa ut ur landet och komma in i landet med ett resedokument som Förenta Nationerna eller Europeiska unionen har utfärdat för sina tjänstemän.

Finska medborgare ombord på statsfartyg eller statsluftfartyg samt finska medborgare som hör till en organiserad grupp inom försvarsmakten kan i tjänste- eller tjänstgöringsuppdrag resa ut ur landet och komma in i landet utan resedokument om de införts i ovan nämnda fartygs eller luftfartygs passagerar- eller manskapsförteckning och de i övrigt kan styrka sin identitet på ett tillförlitligt sätt.

3 §

Pass

För styrkande av rätten att resa utfärdas för finska medborgare på ansökan pass, om inte något annat följer av lag.

4 §

Diplomatpass och tjänstepass

Diplomatpass kan utfärdas för

1) republikens president, riksdagens talman och vice talmän, medlemmarna av statsrådet och justitiekanslern i statsrådet, högsta domstolens och högsta förvaltningsdomstolens presidenter, kommandören för försvarsmakten samt evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkosamfundets ärkebiskopar,

2) personer som är anställda inom utrikesförvaltningen för diplomatuppdrag samt andra personer inom utrikesrepresentationen för motsvarande uppdrag,

3) personer som har innehaft särskilt betydelsefulla statliga uppdrag,

4) andra än i 1–3 punkten avsedda personer, om utfärdande av diplomatpass är nödvändigt för med diplomatiska uppdrag jämförbara internationella uppdrag,

5) make, minderårigt barn och, då omständigheterna kräver det, även för 18-20-årigt barn till i 2 punkten avsedda personer som är anställda inom utrikesförvaltningen, samt av särskilda skäl för efterlevande make,

6) make eller efterlevande make och barn till i 1, 3 och 4 punkten avsedda personer av särskilda skäl samt till i 2 punkten nämnda övriga personer inom utrikesrepresentationen.

Tjänstepass kan utfärdas för personer som är anställda inom utrikesförvaltningen och andra personer inom utrikesrepresentationen samt personer med andra officiella internationella uppdrag än sådana som avses i 1 mom. Tjänstepass kan av särskilda skäl även utfärdas för make och barn till ovan avsedda personer.

Bestämmelserna om pass i denna lag tillämpas också på diplomatpass och tjänstepass om inte något annat bestäms i lag eller förordning.

5 §

Passets innehåll

I pass, antecknas släktnamn och förnamn, kön, personbeteckning, nationalitet, födelsehemkommun, den dag passet utfärdats och sista giltighetsdag, den myndighet som utfärdat passet och passets nummer. I passet finns dessutom passinnehavarens ansiktsbild och namnteckning. I pass med begränsat giltighetsområde antecknas de länder som passet

berättigar innehavaren att resa till. I stället för födelsehemkommunen antecknas ”utlandet” om personens födelsehemkommun inte tillförlitligt kan utredas eller om antecknandet av födelsehemkommunen i passet sannolikt skulle äventyra personens säkerhet.

Angående passets säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken gäller vad som bestäms i rådets förordning (EG) nr 2252/2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass som utfärdats av medlemsstater. På pärmen till ett pass med ett biometriskt kännetecken finns en symbol som utvisar detta.

Certifikat som hänför sig till säkerställandet av äktheten och integriteten hos uppgifterna i passets tekniska del utfärdas av Befolkningsregistercentralen.

Bestämmelser om den namnteckning som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 kap.

Ansökan om och utfärdande av pass

6 §

Ansökan om pass

Om pass skall ansökas skriftligen och till ansökan skall fogas sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen. Sökanden skall personligen lämna in passansökan till polisinskrivningen i ett härad. Vid ansökan om pass skall sökanden som identifieringshandling uppvisa en giltig, av polisen utfärdad handling varav identiteten framgår. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utför polisen identifieringen. Passet kan avhämtas av en person som sökanden har bemyndigat. På sökandens begäran sänds passet även per post.

En finsk medborgare som befinner sig utomlands kan ansöka om pass hos en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller hos någon annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass. Vid ansökan om pass skall sökanden som identifieringshandling uppvisa en giltig handling varav identite-

ten framgår. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utförs identifieringen av den myndighet som utfärdar passet. På begäran kan beskickningen sända passet till sökanden genom förmedling av ett honorärkonsulat. Passet kan avhämtas av en person som sökanden har bemyndigat. På sökandens begäran kan beskickningen även sända passet per post.

Ansökan om diplomatpass och tjänstepass skall göras skriftligen hos utrikesministeriet.

Närmare bestämmelser om identitetshandlingar som utfärdas av polisen ges genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om antalet ansiktsbilder som skall fogas till ansökan och om kraven på ansiktsbilderna utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

7 §

Ansökan om pass för minderårig

Till ansökan om pass för minderårig skall vårdnadshavarnas samtycke fogas. En vårdnadshavare kan ge sitt samtycke med begränsningar i fråga om passets giltighetsområde eller giltighetstid.

Om en minderårig har omhändertagits av en socialnämnd i Finland, skall det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) lämna samtycke enligt 1 mom.

8 §

Ansökan om pass för värnpliktig

Vid ansökan om pass skall en värnpliktig lägga fram en utredning om att det inte föreligger något sådant hinder för utfärdande av pass som avses i 14 § 5 mom. eller 15 § 1 mom. 3 punkten. En värnpliktig kan påvisa att det inte föreligger hinder för utfärdande av pass med följande intyg:

- 1) ett militärpass,
- 2) ett uppbådsintyg för den som är befriad från tjänstgöring under fredstid eller annat motsvarande beslut,
- 3) ett uppbådsintyg för den som är helt befriad från värnplikt,
- 4) ett hinderlöshetsintyg som utfärdats av en militärmyndighet, eller

5) ett civiltjänstgöringsintyg.

9 §

Identifiering

Identifieringen av passinnehavaren skall ske på ett tillförlitligt sätt.

Inrikesministeriet har rätt att meddela de myndigheter som utfärdar pass bestämmelser om utförande av identifieringen.

10 §

Utfärdande av pass

Pass utfärdas av polisinrättningen i ett härad. På Helsingfors-Vanda flygplats kan pass även utfärdas av rörliga polisen.

Pass för en finsk medborgare som befinner sig utomlands utfärdas av en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller någon annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass.

Diplomatpass och tjänstepass utfärdas av utrikesministeriet.

11 §

Pass för minderårig

För en minderårig utfärdas pass, om vårdnadshavarna ger sitt samtycke därtill.

Kan en vårdnadshavare på grund av resa eller sjukdom eller annat motsvarande skäl inte ge ett sådant samtycke som avses i 7 § 1 mom. och om dröjsmål med avgörandet skulle medföra oskäligt men, behövs inte vårdnadshavarens samtycke. Om en vårdnadshavare vägrat ge sitt samtycke kan pass ändå utfärdas för en minderårig, om det klart skulle strida mot barnets bästa att inte utfärda pass och om det kan anses uppenbart att barnet inte i strid med någon vårdnadshavares samtycke annat än tillfälligt förs till en annan stat.

Det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen är skyldigt att på begäran av den myndighet som utfärdar pass ge ett utlåtande om huruvida förvägrande av pass klart strider

mot barnets bästa. Myndigheten skall ge sitt utlåtande i sådana fall då den sedan tidigare har uppgifter om den minderåriga eller dennes vårdnadshavare. Utlåtandet kan även innehålla sådana uppgifter som enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) skall hållas hemliga, om detta är nödvändigt med tanke på barnets bästa.

Ett beslut genom vilket en minderårig har beviljats pass med stöd av 2 mom. skall iaktas även om ändring söks.

12 §

Tillfälligt pass

Den myndighet som avses i 10 § kan av särskilda skäl utfärda pass temporärt (*tillfälligt pass*), om utfärdande av ett pass som tillverkats centralt inte är möjligt ens enligt en snabbare tidtabell.

Sökanden skall lägga fram en tillförlitlig utredning av den omständighet som kräver att ett tillfälligt pass utfärdas och av det tillfälliga passets giltighet.

13 §

Giltighetsområdet för pass

Ett pass berättigar till utresa ur Finland.

Giltighetsområdet för ett pass skall begränsas på det sätt som sökanden begär eller i enlighet med det sätt på vilket en vårdnadshavare med stöd av 7 § 1 mom. eller socialnämnden i fråga om ett omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass med begränsat giltighetsområde kan utfärdas även för den som avses i 15 § 1 mom. och då pass utfärdas för en minderårig i de fall som avses i 11 § 2 mom.

14 §

Giltighetstiden för pass

Giltighetstiden för pass är fem år från den dag då passet utfärdades, om inte något annat följer av 2—7 mom.

Pass utfärdas för kortare tid än fem år på

det sätt som sökanden begär eller i enlighet med det sätt på vilket en vårdnadshavare med stöd av 7 § 1 mom. eller socialnämnden i fråga om ett omhändertaget barn har begränsat sitt samtycke. Pass kan utfärdas för kortare tid än fem år även för den som avses i 15 § 1 mom. och då pass utfärdas i de fall som avses i 11 § 2 mom.

För en sökande som också har medborgarskap i någon främmande stat och som med stöd av 34 § i medborgarskapslagen (359/2003) eventuellt kommer att förlora sitt finska medborgarskap utfärdas pass högst till dess sökanden fyller 22 år.

Då ett pass i de fall som avses i 18 § utfärdas utan att ett giltigt pass indras, utfärdas passet för den tid som krävs med hänsyn till den omständighet som utfärdandet av det extra passet grunder sig, dock för högst fem år.

För en värnpliktig kan pass utfärdas högst till utgången av det år då han fyller 28 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass för längre tid eller om inte något annat följer av särskilt vägande skäl.

Ett tillfälligt pass enligt 12 § utfärdas för en tid av högst 12 månader.

Diplomatpass och tjänstepass kan av särskilda skäl utfärdas för kortare tid än fem år.

15 §

Hinder för utfärdande av pass

Pass kan förvägras

1) den som det finns anledning att misstänka för brott på vilket kan följa fängelse i minst ett år och i fråga om vilket förundersökningen inte har slutförts eller den som är efterlyst såsom misstänkt för ett sådant brott eller som är åtalad för ett sådant brott eller åtalsprövningen för ett sådant brott inte har slutförts,

2) den som har blivit dömd till ovillkorligt fängelsestraff och inte har avtjänat straffet ,

3) värnpliktig som fyllt 28 år, till utgången av det år då han fyller 30 år, om han inte styrker att skyldigheten att försvara landet inte utgör hinder för utfärdande av pass.

Pass utfärdas inte för den som har meddelats reseförbud enligt 2 kap. 1 § i tvångsmedelslagen (450/1987) eller utreseförbud en-

ligt 4 kap. 8 eller 9 § i konkurslagen (120/2004).

16 §

Prövning av hinder och begränsningar för utfärdande av pass

Då det prövas om pass skall utfärdas för den som avses i 15 § 1 mom. skall det beaktas vilken betydelse resor har med hänsyn till dennes familjeförhållanden, hälsotillstånd, utkomst och yrke samt andra omständigheter. Vid prövningen skall dessutom beaktas om det finns grundad anledning att anta att personen i fråga reser utomlands för att undgå förundersökning, straff eller verkställigheten av straff.

17 §

Utredning av hinderlöshet samt personuppgifternas riktighet

Innan pass utfärdas skall den utfärdande myndighet som avses i 10 § utreda sökandens hinderlöshet.

Tillståndsmyndigheten skall kontrollera sökandens personuppgifter i befolkningsdatasystemet och uppgifterna skall antecknas i passet i enlighet med befolkningsdatasystemets uppgifter.

18 §

Extra pass

Ett nytt pass kan utfärdas utan att ett giltigt pass indras, om det giltiga passet är i en utländsk myndighets besittning eller om de anteckningar i passet som gjorts av en utländsk myndighet hindrar resa till annat land och om ett nytt pass behövs på grund av den sökandes arbete eller något annat särskilt vägande personligt skäl.

19 §

Utfärdande av nytt pass

Har den som ansöker om pass ett giltigt pass och passet inte är i sökandens besittning

skall han eller hon förete en tillräcklig utredning om hur passet har förkommit.

När en myndighet som avses i 10 § ger ut ett nytt pass, med undantag av de extra pass som avses i 18 §, förfaller det tidigare beslutet om utfärdande av pass och upphör det tidigare passet att gälla. Sökanden skall då överlåta det tidigare passet, om det är i hans eller hennes besittning, till den myndighet som ger ut ett nytt pass. Om det i det tidigare passet finns sådana anteckningar av en utländsk myndighet som är nödvändiga för sökanden är denne inte skyldig att överlåta passet till myndigheten för annat än makulering.

Inrikesministeriet har rätt att meddela närmare föreskrifter om makulering av pass.

20 §

Beslut

När ett pass utfärdas i enlighet med ansökan delges sökanden inte något separat förvaltningsbeslut eller någon besväransvisning. Om ett pass utfärdas i de fall som avses i 11 § 2 mom. utan alla vårdnadshavares samtycke eller om ett pass utfärdas med avvikelser från ansökan skall sökanden utöver passet få ett separat förvaltningsbeslut med besväransvisning.

3 kap.

Indragning och omhändertagande av pass

21 §

Förutsättningar för indragning av pass

Pass indras

1) om innehavaren förlorar sitt finska medborgarskap eller befrias från detta,

2) om innehavaren anhåller om att passet skall indras,

3) om innehavaren anmäler att passet har förkommit eller stulits,

4) om myndigheterna har fått kännedom om att innehavaren har avlidit,

5) om socialnämnden eller vårdnadshavaren har återtagit det samtycke som nämns i 7 § 1 mom.; om vårdnadshavaren återtar det samtycke som nämns i 7 § 1 mom. behöver

passet inte dras in, om ett indragande klart skulle strida mot barnets bästa och om det kan anses uppenbart att barnet inte i strid med någon vårdnadshavares samtycke annat än tillfälligt förs till en annan stat; när det gäller skyldigheten för det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen att avge utlåtande om barnets bästa i ett ärende som gäller frågan om att ett pass inte skall dras in skall bestämmelserna i 11 § 3 mom. iaktas,

6) om socialnämnden kräver att en omhändertagen minderårigs pass skall dras in, eller

7) om Befolkningsregistercentralen av särskilda skäl har återtagit ett i 5 § 3 mom. avsett certifikat.

Pass kan indras,

1) om passet innehåller ett uppenbart fel,

2) om passet har blivit fördärvat eller om anteckningarna i passet har ändrats eller om det innehåller andra anteckningar än sådana som en myndighet har gjort,

3) om det sedan passet utfärdats har framkommit omständigheter som vid prövning av om pass kan utfärdas sannolikt skulle leda till att pass förvägras med stöd av 15 §, eller

4) om passet används av någon annan än den som det har utfärdats för.

Diplomatpass och tjänstepass kan även indras då passinnehavaren har övergått till andra uppgifter eller förutsättningarna för utfärdandet har upphört att existera på annat sätt.

När det prövas om ett pass skall indras med stöd av 2 mom. 3 punkten, skall de omständigheter som nämns i 16 § beaktas.

Ett beslut enligt 1 mom. 5 punkten om att inte dra in passet för en minderårig skall iaktas även om ändring söks.

22 §

Indragning av pass

Ett pass dras in av polisinrättningen i det härad till vilket passinnehavarens hemkommun hör eller av den myndighet som utfärdat passet.

23 §

Indragning av pass som säkerhetsåtgärd

I syfte att förhindra missbruk kan passet

dras in på initiativ av en myndighet då man på sannolika skäl kan misstänka att en person har avlidit i samband med en naturkatastrof eller någon annan katastrof eller till följd av ett brott.

Om den misstanke som avses i 1 mom. visar sig vara felaktig och personen hittas levande, har han eller hon rätt att kostnadsfritt få ett nytt pass för det indragna passets återstående giltighetstid.

24 §

Förutsättningar för tillvaratagande av pass

Ett pass skall tillvaratas av en myndighet när beslut om indragning av passet har fattats.

Ett pass kan tillfälligt tillvaratas av en myndighet innan beslut om indragning har fattats, om passet innehåller ett uppenbart fel eller om det har blivit fördärvat så att det inte längre kan anses vara en tillförlitlig identifierings- eller resehandling eller om anteckningarna i passet har ändrats eller om det innehåller andra anteckningar än sådana som en myndighet har gjort eller om det används av någon annan än den som det har utfärdats för.

Bestämmelser om att den som meddelats reseförbud skall överlämna sitt pass till polisen utan beslut om indragning finns i 2 kap. 2 § 3 mom. i tvångsmedelslagen. Bestämmelser om att den som meddelats utreseförbud skall överlämna sitt pass till polisen finns i 4 kap. 8 § 3 mom. i konkurslagen.

25 §

Tillvaratagande av pass

Ett pass skall tillvaratas av den myndighet som dragit in passet eller på dennas begäran av en gränskontrollmyndighet.

I det fall som avses i 24 § 3 mom. får en anhållningsberättigad tjänsteman vid polisen, tullen eller gränsbevakningsväsendet tillvarata passet. Därvid kan en gränskontrollmyndighet tillvarata passet i syfte att överlämna det till en anhållningsberättigad tjänsteman.

En myndighet och en gränskontrollmyndighet som med stöd av 22 § har rätt att dra

in pass får i det fall som nämns i 24 § 2 mom. tillfälligt tillvarata pass om det är sannolikt att passet kan dras in med stöd av 21 §.

Ett pass som har tillvaratagits av en myndighet skall utan dröjsmål lämnas in till polisinspektionen i det härad till vilket passnehavarens hemkommun hör eller till den myndighet som utfärdat passet. Polismän, gränsbevakningsmän och andra tjänstemän som verkar som passkontrollörer har för tillvaratagande av pass rätt att utföra kroppsvisitation.

Pass kan tillvaratas utan hinder av att besvär har anförts över beslut att indra passet. I beslut som gäller tillvaratagande av pass får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

4 kap.

Resa från och till landet

26 §

Gränskontrollmyndigheter

Med gränskontrollmyndighet avses i denna lag gränsbevakningsväsendet och andra myndigheter som har rätt utföra sådana gränskontroller som avses i gränsbevakningslagen (/).

27 §

Bestämmelser om passerande av gränsen

Bestämmelser om passerande av gränsen, gränsovergångsställen och deras öppettider samt fördelningen av gränskontrolluppgifter mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och tullen vid olika gränsovergångsställen ingår i gränsbevakningslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

28 §

Lämnande av uppgifter till gränskontrollmyndigheter

Skall en finsk medborgare inneha ett pass eller ett identitetskort vid sina resor, skall han eller hon vid utresa och även vid inresa på

begäran visa upp det för gränskontrollmyndigheten.

En finsk medborgare är skyldig att på begäran av gränskontrollmyndigheten lämna myndigheten de uppgifter som är nödvändiga för konstaterande av personens rätt att resa.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

29 §

Passregister

För utförande av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på polisen och en sådan finsk beskickning som avses i 10 § 2 mom. skall polisen föra ett register över pass och uppgifter som antecknats och införts i dem. Närmare bestämmelser om polisens personregister finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003).

För utförande av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på utrikesministeriet skall utrikesministeriet i egenskap av registeransvarig föra ett diplomat- och tjänstepassregister. I fråga om de uppgifter som skall införas i registret gäller vad som bestäms i 3 § 2 mom. och 3 § 3 mom. 2 och 3 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. I fråga om utplåning av uppgifter gäller vad som bestäms i 23 § 1 mom. 2 och 3 punkten och 23 § 2 mom. i nämnda lag. I fråga om behandling av personuppgifter tillämpas i övrigt personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

30 §

Skydd av uppgifterna i den tekniska delen

När ett pass utfärdas svarar den utfärdande myndigheten för att passets uppgifter i maskinläsbar form stämmer överens med motsvarande visuellt synliga uppgifter i passet.

Inrikesministeriet skall särskilt sörja för skyddet av passets uppgifter i maskinläsbar

form. Inrikesministeriet skall också svara för det ovan avsedda skyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av ministeriet helt eller delvis registrerar sådana uppgifter som avses i 1 mom.

Utrikesministeriet svarar för det skydd som föreskrivs i 2 mom. i fråga om diplomatpass och tjänstepass samt pass som utfärdas av i 10 § avsedda utländska beskickningar.

31 §

Förvaring av pass

Passinnehavaren skall förvara sitt pass omsorgsfullt. Passinnehavaren svarar för påföljderna av vårdslös förvaring. Egna anteckningar får inte heller göras i passet.

32 §

Förstörande av pass

Har passet inte avhämtats inom ett år efter det att det beviljades, kan det förstöras. Då förfaller även beslutet att utfärda pass.

Myndigheten skall förstöra pass som har överlämnats till den med stöd av 19 § och likaså pass som med stöd av 21 § har indragits av en myndighet som avses i 22 §. Om den myndighet som avses i 10 § tillställs ett pass vars giltighetstid har gått ut, skall myndigheten förstöra passet. I sådana fall där ett pass dras in på initiativ av någon annan än passinnehavaren skall passet dock förstöras först efter det att beslutet om indragning har vunnit laga kraft, dock senast efter det att passets giltighetstid löpt ut.

Inrikesministeriet har rätt att meddela närmare föreskrifter om förstörande av pass.

33 §

Ändring av passinnehavarens namn eller personbeteckning

När en passinnehavare använder passet för att styrka rätten att resa skall han eller hon se till att personuppgifterna i passet motsvarar uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

34 §

Avgift

För pass uttas en avgift som överensstämmer med grunderna i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

35 §

Sjömanspass

För sökande, utfärdande, indragning och tillvaratagande av sjömanspass gäller vad som i denna lag bestäms om sökande, utfärdande, indragning och tillvaratagande av pass.

36 §

Straffbestämmelser i strafflagen

Bestämmelser om straff för riksgränsbrott finns i 17 kap. 7 § i strafflagen och bestämmelser om straff för lindrigt riksgränsbrott i 17 kap. 7 a § i samma lag.

37 §

Ändringssökande

I fråga om sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av denna lag gäller vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över beslut av en beskickning behandlas av Helsingfors förvaltningsdomstol.

Besvär som avses i 1 mom. skall behandlas i brådskande ordning.

38 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om förfarandet vid ansökan om och utfärdande av pass samt om de bilagor som krävs för ansökan.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om förutsättningarna och begränsningarna vid utfärdande av di-

plomatpass och tjänstepass.

Inrikesministeriet fastställer formulär för den blankett som skall användas vid ansökan om och utfärdande av pass samt bestämmer om utformningen av pass och övriga omständigheter som hänför sig till tillverkningen av pass. Formulär för den blankett som skall användas vid ansökan om och utfärdande av diplomatpass och tjänstepass fastställs dock av utrikesministeriet, som också bestämmer om utformningen av dem och övriga omständigheter som hänför sig till tillverkningen av dem.

39 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .
Genom denna lag upphävs passlagen av den 22 augusti 1986 (642/1986) jämte änd-

ringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

40 §

Övergångsbestämmelser

Ett pass som har indragits tillfälligt före denna lags ikraftträdande upphör utan separat beslut att gälla då denna lag träder i kraft.

Pass som har utfärdats med stöd av den passlag som upphävs vid denna lags ikraftträdande är giltiga till den sista giltighetsdag som antecknats i passen.

Om den återstående giltighetstiden för ett sådant pass med tillverkningsfel som utfärdats före ikraftträdandet av denna lag uppgår till mer än fem år, beviljas i stället för detta pass ett nytt pass, dock endast för fem år.

2.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 augusti 2003 om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 3 § 3 mom. 2 och 6 punkten samt 23 § 1 mom. 3 punkten och fogas till lagen en ny 10 a § som följer:

3 §

Informationssystemet för förvaltningsärenden

I informationssystemet får även annan nödvändig information som inhämtats för skötseln av de uppgifter som anges i 1 § 3 mom. polislagen registreras enligt följande:

2) för skötseln av polisens uppgifter enligt lagen om identitetskort (829/1999) nödvändig information om ansökan, beslut, tillstånd, polisens åtgärder, hinder, anmärkning och anmälan som avses i nämnda lag och för skötseln av polisens och finska beskickningars uppgifter enligt passlagen (/200), uppgifter om passansökningar och beslut i passärenden, uppgifter om pass eller andra rese-dokument som har utfärdats av en finsk myndighet, uppgifter om pass som förkommit, blivit stulna eller omhändertagits samt uppgifter om hinder mot utfärdande av pass och anmärkningar som hänför sig till passärenden (*uppgifter om identitetskort och pass*),

6) för skötseln av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen (301/2004) i nämnda paragraf avsedda signalement på en i paragrafen avsedd utlännings samt uppgifterna i ett rese-dokument (*uppgifter för identifiering av utlännings*).

10 a §

Skydd av identifieringsuppgifter som grundar sig på fysiska egenskaper

Vid registrering eller annan behandling av sådana identifieringsuppgifter i elektronisk form som grundar sig på en persons fysiska egenskaper skall den registeransvarige och tillståndsmyndigheten särskilt sörja för dataskyddet vid registreringen och annan behandling av dessa identifieringsuppgifter.

Den registeransvarige skall också svara för det ovan avsedda dataskyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av den registeransvarige helt eller delvis registrerar identifieringsuppgifter som grundar sig på en persons fysiska egenskaper.

23 §

Utplåning av uppgifter ur informationssystemet för förvaltningsärenden

Ur informationssystemet för förvaltningsärenden skall uppgifter utplånas enligt följande:

3) bilduppgifter då tre år har förflutit sedan utgången av giltighetstiden för det av polisen eller en myndighet inom utrikesförvaltningen beviljade tillståndet eller för det förvaltningsbeslut för vars beredning fotografiet el-

ler namnteckningsprovet av en person senast användes; om ett tidigare tillstånd eller beslut har en längre giltighetstid än det tillstånd eller beslut som senast tillkommit skall dock uppgifterna utplånas då tre år har förflutit sedan utgången av giltighetstiden för det tillstånd eller beslut som har tillkommit tidigare men som har en längre giltighetstid,

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen av den 30 april 2004 (301/2004) 134 § 5 mom., 135 § 2 mom. och 136 §. och
fogas till lagens till 8 kap. en ny 141 a § och till 13 kap. en ny 202 a § som följer:

134 §

Beviljande av främlingspass

Främlingspass kan beviljas för högst fem år. Främlingspass för en utlänning som befinner sig utomlands kan dock beviljas för högst en månad.

135 §

Beviljande av resedokument för flykting

Resedokument för flykting kan beviljas för högst fem år.

136 §

Innehållet i främlingspass och i resedokument för flykting

I främlingspass antecknas släktnamn och förnamn, kön, personbeteckning, nationalitet, födelseort, den dag passet utfärdats och sista giltighetsdag, den myndighet som beviljat passet och passets nummer. Nationalitetsuppgiften behöver inte antecknas i passet om utlänningen inte vill det och anledningen är skäl som sammanhänger med säkerheten. I

passet finns dessutom passinnehavarens fotografi och namnteckning.

I resedokument för flykting antecknas släktnamn och förnamn, kön, personbeteckning, födelseort, den dag passet utfärdats och sista giltighetsdag, den myndighet som utfärdat passet och passets nummer.

Angående säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i främlingspass och resedokument för flykting gäller vad som bestäms i rådets förordning (EG) nr 2252/2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass som utfärdats av medlemsstater. På pärmen till ett pass med ett biometriskt kännetecken finns en symbol som utvisar detta.

Certifikat som hänför sig till säkerställandet av äktheten och integriteten hos uppgifterna i passets tekniska del utfärdas av Befolkningsregistercentralen.

Om en utlännings identitet inte har kunnat styrkas skall detta antecknas i främlingspasset eller resedokumentet för flykting.

141 a §

Utformning av och ansökningsblankett för främlingspass och resedokument för flykting

Inrikesministeriet fastställer formulär för

den blankett som skall användas vid ansökan om och utfärdande av främlingspass och resedokument för flykting samt bestämmer om utformningen av främlingspass och resedokument för flykting och övriga omständigheter som hänför sig till tillverkningen av dem.

202 a §

Skydd av identifieringsuppgifter som grundar sig på fysiska egenskaper

Vid registrering eller annan behandling av sådana identifieringsuppgifter i elektronisk form som grundar sig på en persons fysiska egenskaper skall den registeransvarige, till-

ståndsmyndigheten och handläggaren särskilt sörja för dataskyddet vid registreringen och annan behandling av dessa identifieringsuppgifter.

Den registeransvarige skall också svara för det ovan avsedda dataskyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av den registeransvarige helt eller delvis registrerar identifieringsuppgifter som grundar sig på en persons fysiska egenskaper.

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av lagen om utlänningsregistret

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 19 december 1997 om utlänningsregistret (1270/1997) 3 § 1 mom. och 7 § 1 mom., sådana de lyder i lag 305/2004, samt fogas till lagens 1 kap. en ny 4 b § som följer:

3 §

Registeransvariga

Utlänningsverket bär som registeransvarig huvudansvaret för delregistret för ansökningsärenden, delregistret för främlingspass och resedokument för flykting, delregistret för övervakning av inresor och utresor, delregistret för examina samt delregistret för medborgarskapsärenden, vilka ingår i utlänningsregistret. Dessa delregister förs av utlänningsverket.

4 b §

Skydd av identifieringsuppgifter som grundar sig på fysiska egenskaper

Vid registrering eller annan behandling av sådana identifieringsuppgifter i elektronisk form som grundar sig på en persons fysiska egenskaper skall den registeransvarige särskilt sörja för dataskyddet vid registreringen

och annan behandling av dessa identifieringsuppgifter.

Den registeransvarige skall också svara för det ovan avsedda dataskyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av den registeransvarige helt eller delvis registrerar identifieringsuppgifter som grundar sig på en persons fysiska egenskaper.

7 §

Uppgifter som registreras

I utlänningsregistret får i den mån det är nödvändigt som identifieringsuppgifter om en person som avses i 5 eller 6 § införas ärendets nummer och klientnummer, namn, fotografi, namnteckningsprov, utlåtande om DNA-analys, kön, födelsedatum, födelseort och födelseland, personbeteckning, uppgifter om medborgarskap och nationalitet, uppgifter om yrke, utbildning och språkkunskaper, uppgifter om civilstånd och familjeförhållanden, uppgift om hemkommun, adress- och andra kontaktuppgifter samt uppgifter om re-

sedokument och om de kort enligt 96 § i utlänningslagen som visar att ett ansökningsärende är anhängigt.

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 8 april 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Kari Rajamäki*

2.

Lag**om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 augusti 2003 om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 3 § 3 mom. 2 och 6 punkten samt 23 § 1 mom. 3 punkten och fogas till lagen en ny 10 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Informationssystemet för förvaltningsärenden

I informationssystemet får även annan nödvändig information som inhämtats för skötseln av de uppgifter som anges i 1 § 3 mom. polislagen registreras enligt följande:

2) för skötseln av polisens uppgifter enligt lagen om identitetskort (829/1999) nödvändig information om ansökan, beslut, tillstånd, polisens åtgärder, hinder, anmärkning och anmälan som avses i nämnda lag och för skötseln av polisens uppgifter enligt passlagen (642/1986), uppgifter om passansökningar och beslut i passärenden, uppgifter om pass eller andra resedokument som har utfärdats av en finsk myndighet, uppgifter om pass som förkommit, blivit stulna eller omhändertagits samt uppgifter om hinder mot utfärdande av pass och anmärkningar som hänför sig till passärenden (uppgifter om identitetskort och pass),

Föreslagna lydelse

3 §

Informationssystemet för förvaltningsärenden

I informationssystemet får även annan nödvändig information som inhämtats för skötseln av de uppgifter som anges i 1 § 3 mom. polislagen registreras enligt följande:

2) för skötseln av polisens uppgifter enligt lagen om identitetskort (829/1999) nödvändig information om ansökan, beslut, tillstånd, polisens åtgärder, hinder, anmärkning och anmälan som avses i nämnda lag och för skötseln av polisens *och finska beskickningars* uppgifter enligt passlagen (/200), uppgifter om passansökningar och beslut i passärenden, uppgifter om pass eller andra resedokument som har utfärdats av en finsk myndighet, uppgifter om pass som förkommit, blivit stulna eller omhändertagits samt uppgifter om hinder mot utfärdande av pass och anmärkningar som hänför sig till passärenden (*uppgifter om identitetskort och pass*),

Gällande lydelse

6) för skötseln av uppgifter enligt 53 a § utlänningslagen (378/1991) i nämnda paragraf avsedda signalement på en i paragrafen avsedd utlänning samt uppgifterna i ett resedokument (uppgifter för identifiering av utlänningar).

23 §

Utplåning av uppgifter ur informationssystemet för förvaltningsärenden

Ur informationssystemet för förvaltningsärenden skall uppgifter utplånas enligt följande:

3) bilduppgifter då tre år har förflutit sedan utgången av giltighetstiden för det av polisen beviljade förvaltningstillståndet eller för det förvaltningsbeslut för vars beredning fotografiet eller namnteckningsprovet av en person senast användes,

Föreslagen lydelse

6) för skötseln av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen (301/2004) i nämnda paragraf avsedda signalement på en i paragrafen avsedd utlänning samt uppgifterna i ett resedokument (uppgifter för identifiering av utlänningar).

10 a §

Skydd av identifieringsuppgifter som grundar sig på fysiska egenskaper

Vid registrering eller annan behandling av sådana identifieringsuppgifter i elektronisk form som grundar sig på en persons fysiska egenskaper skall den registeransvarige och tillståndsmyndigheten särskilt sörja för dataskyddet vid registreringen och annan behandling av dessa identifieringsuppgifter.

Den registeransvarige skall också svara för det ovan avsedda dataskyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av den registeransvarige helt eller delvis registrerar identifieringsuppgifter som grundar sig på en persons fysiska egenskaper.

23 §

Utplåning av uppgifter ur informationssystemet för förvaltningsärenden

Ur informationssystemet för förvaltningsärenden skall uppgifter utplånas enligt följande:

3) bilduppgifter då tre år har förflutit sedan utgången av giltighetstiden för det av polisen eller en myndighet inom utrikesförvaltningen beviljade tillståndet eller för det förvaltningsbeslut för vars beredning fotografiet eller namnteckningsprovet av en person senast användes; om ett tidigare tillstånd eller beslut har en längre giltighetstid än det tillstånd eller beslut som senast tillkommit skall dock uppgifterna utplånas då tre år har förflutit sedan utgången av giltighetstiden för det tillstånd eller beslut som har tillkommit tidigare men som har en längre giltighetstid,

*Denna lag träder i kraft den _____ 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*

3.

Lag**om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen av den 30 april 2004 (301/2004) 134 § 5 mom., 135 § 2 mom. och
136 §. och
fogas till lagens 8 kap. en ny 141 a § och till 13 kap. en ny 202 a § som följer:

Gällande lydelse

134 §

Beviljande av främlingspass

Främlingspass kan beviljas för högst tio år eller dess giltighetstid kan förlängas med högst tio år från tidpunkten för beviljandet. En utlänning som befinner sig utomlands kan dock beviljas främlingspass för högst en månad.

135 §

Beviljande av resedokument för flykting

Resedokument för flykting kan beviljas för högst tio år eller dess giltighetstid förlängas med högst tio år från tidpunkten för beviljandet.

136 §

*Innehållet i främlingspass och i resedokument för flykting**Föreslagen lydelse*

134 §

Beviljande av främlingspass

Främlingspass kan beviljas för högst fem år. Främlingspass för en utlänning som befinner sig utomlands kan dock beviljas för högst en månad.

135 §

Beviljande av resedokument för flykting

Resedokument för flykting kan beviljas för högst fem år.

136 §

Innehållet i främlingspass och i resedokument för flykting

I främlingspass antecknas släktnamn och förnamn, kön, personbeteckning, nationalitet, födelseort, den dag passet utfärdats och

Om utlänningens identitet inte har kunnat fastställas, görs en anteckning om detta i främlingspasset eller resedokumentet för flykting.

sista giltighetsdag, den myndighet som beviljat passet och passets nummer. Nationalitetsuppgiften behöver inte antecknas i passet om utlänningen inte vill det och anledningen är skäl som sammanhänger med säkerheten. I passet finns dessutom innehavarens fotografi och namnteckning.

I resedokument för flykting antecknas släktnamn och förnamn, kön, personbeteckning, födelseort, den dag passet utfärdats och sista giltighetsdag, den myndighet som utfärdat passet och passets nummer.

Angående säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i främlingspass och resedokument för flykting gäller vad som bestäms i rådets förordning (EG) nr 2252/2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass som utfärdats av medlemsstater. På pärmen till ett pass med ett biometriskt kännetecken finns en symbol som utvisar detta.

Certifikat som hänför sig till säkerställandet av äktheten och integriteten hos uppgifterna i passets tekniska del utfärdas av Befolkningsregistercentralen.

Om en utlänningens identitet inte har kunnat styrkas skall detta antecknas i främlingspasset eller resedokumentet för flykting.

141 a §

Utformning av och ansökningsblankett för främlingspass och resedokument för flykting

Inrikesministeriet fastställer formulär för den blankett som skall användas vid ansökan om och utfärdande av främlingspass och resedokument för flykting samt bestämmer om utformningen av främlingspass och resedokument för flykting och övriga omständigheter som hänför sig till tillverkningen av dem.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

202 a §

Skydd av identifieringsuppgifter som grundar sig på fysiska egenskaper

Vid registrering eller annan behandling av sådana identifieringsuppgifter i elektronisk form som grundar sig på en persons fysiska egenskaper skall den registeransvarige, tillståndsmyndigheten och handläggaren särskilt sörja för dataskyddet vid registreringen och annan behandling av dessa identifieringsuppgifter.

Den registeransvarige skall också svara för det ovan avsedda dataskyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av den registeransvarige helt eller delvis registrerar identifieringsuppgifter som grundar sig på en persons fysiska egenskaper.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av lagen om utlänningsregistret**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 19 december 1997 om utlänningsregistret (1270/1997) 3 § 1 mom. och
7 § 1 mom., sådana de lyder i lag 305/2004, samt
fogas till lagens 1 kap. en ny 4 b § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Registeransvariga

Utlänningsverket bär som registeransvarig det huvudsakliga ansvaret för delregistret för ansökningsärenden, delregistret för övervakning av inresor och utresor, delregistret för språkexamen samt delregistret för medborgarskapsärenden vilka ingår i utlänningsregistret. Utlänningsverket svarar också för upprätthållandet av dessa delregister.

Föreslagen lydelse

3 §

Registeransvariga

Utlänningsverket bär som registeransvarig huvudansvaret för delregistret för ansökningsärenden, delregistret för *främlingspass och resedokument för flykting*, delregistret för övervakning av inresor och utresor, *delregistret för examina* samt delregistret för medborgarskapsärenden, vilka ingår i utlänningsregistret. Dessa delregister förs av utlänningsverket.

4 b §

Skydd av identifieringsuppgifter som grundar sig på fysiska egenskaper

Vid registrering eller annan behandling av sådana identifieringsuppgifter i elektronisk form som grundar sig på en persons fysiska egenskaper skall den registeransvarige särskilt sörja för dataskyddet vid registreringen och annan behandling av dessa identifieringsuppgifter.

Gällande lydelse

7 §

Uppgifter som registreras

I utlänningsregistret får i den mån det är nödvändigt som identifieringsuppgifter om en person som avses i 5 eller 6 § införas ärendets nummer eller klientens nummer, namn, fotografi, utlåtande om DNA-test, kön, födelsedatum, födelseort och födelse-land, personbeteckning, uppgifter om medborgarskap och nationalitet, uppgifter om yrke, utbildning och språkkunskaper, uppgifter om civilstånd och familjeförhållanden, adress- och andra kontaktuppgifter samt uppgifter om resedokument och om de kort enligt 96 § utlänningslagen som visar att ett ansökningsärende är anhängigt.

Föreslagen lydelse

7 §

Uppgifter som registreras

Den registeransvarige skall också svara för det ovan avsedda dataskyddet i fråga om en tredje part som på uppdrag av den registeransvarige helt eller delvis registrerar identifieringsuppgifter som grundar sig på en persons fysiska egenskaper.

I utlänningsregistret får i den mån det är nödvändigt som identifieringsuppgifter om en person som avses i 5 eller 6 § införas ärendets nummer och klientnummer, namn, fotografi, *namnteckningsprov*, utlåtande om DNA-analys, kön, födelsedatum, födelseort och födelse-land, personbeteckning, uppgifter om medborgarskap och nationalitet, uppgifter om yrke, utbildning och språkkunskaper, uppgifter om civilstånd och familjeförhållanden, *uppgift om hemkommun*, adress- och andra kontaktuppgifter samt uppgifter om resedokument och om de kort enligt 96 § i utlänningslagen som visar att ett ansökningsärende är anhängigt.

Denna lag träder i kraft den 200 .
 Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.